

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IX kadencja

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Sekretarz do Spraw Europejskich

DKSE.902.11.2020

Druk nr 186

Warszawa, 15 stycznia 2020 r.

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z realizacją zobowiązań wynikających z ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), w załączeniu przekazuję przygotowaną w trybie art. 3 ust. 1 ustawy

- **Informację dla Sejmu i Senatu RP o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresie lipiec-grudzień 2019 r. (przewodnictwo Finlandii w Radzie Unii Europejskiej).**

Jednocześnie informuję, że ww. dokument został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 14 stycznia 2020 r.

Łączę wyrazy poważania

(-) Piotr Wawrzyk

Sekretarz Stanu

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

INFORMACJA DLA SEJMU I SENATU RP O UDZIALE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W PRACACH UNII EUROPEJSKIEJ W OKRESIE LIPIEC – GRUDZIEŃ 2019 R.

/PRZEWODNICTWO FINLANDII W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ/

Dokument przygotowany w związku
z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października
2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem
i Senatem w sprawach związanych
z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej
w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395)

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
II PREZYDENCJA FIŃSKA I JEJ ZNACZENIE DLA INTERESÓW POLSKI.....	4
PRZEBIEG NEGOCJACJI WYJŚCIA WIELKIEJ BRYTANII Z UE	9
III. AKTYWNOŚĆ POLSKI W PRIORYTETOWYCH DLA PREZYDENCJI FIŃSKIEJ OBSZARACH FUNKCJONOWANIA UE.....	10
3.1. WZMOCNIENIE WSPÓLNYCH WARTOŚCI I PRAWORZĄDNOŚCI.....	10
3.1.1. Praworządność	10
3.1.2 Równe traktowanie kobiet i mężczyzn	11
3.1.3 Przeciwdziałanie korupcji	12
3.2 KONKURENCYJNA I SPOŁECZNIE INKLUZYWNA UNIA EUROPEJSKA	12
3.2.1 Kompleksowy, zorientowany na przyszłość jednolity rynek	12
3.2.2 Dobrobyt i umiejętności: podstawa włączenia społecznego.....	19
3.2.3 Ambitna, otwarta, oparta na zasadach polityka handlowa.....	24
3.2.4 W kierunku integracyjnej unii gospodarczej.....	30
3.3 UNIA EUROPEJSKA JAKO ŚWIATOWY LIDER W DZIEDZINIE KLIMATU	39
3.3.1 Polityka klimatyczna i ochrona środowiska	39
3.3.2 Polityka rolna (z uwzględnieniem Wspólnej Polityki Rolnej).....	44
3.3.3 Polityka energetyczna.....	46
3.4 KOMPLEKSOWA OCHRONA BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI	50
3.4.1 Silna, zjednoczone i efektywne działania zewnętrzne UE	50
3.4.2 Ochrona Europy oraz zapewnianie bezpieczeństwa poprzez współpracę w zakresie bezpieczeństwa i obrony	61
3.4.3 Budowania odporności na zagrożenia hybrydowe i cybernetyczne.....	71
3.4.3.1 Cyberbezpieczeństwo	71
3.4.3.2 Zagrożenia hybrydowe	72
3.5 INNE KLUCZOWE KWESTIE PODCZAS PREZYDENCJI FIŃSKIEJ	72
3.5.1 Budżet UE.....	72
3.5.2 Negocjacje ws. Wieloletnich Ram Finansowych 2021-2027.....	75
IV. POZOSTAŁE OBSZARY FUNKCJONOWANIA UE	77
4.1. POLITYKA REGIONALNA (Z UWZGLĘDNIENIEM POLITYKI SPÓJNOŚCI)	77
4.2 POLITYKA RYBOŁÓWSTWA	80
4.3 TRANSPORT	80
4.4 TELEKOMUNIKACJA	84
4.5 ZDROWIE.....	84
4.6 OCHRONA KONSUMENTÓW	85
4.7 TURYSTYKA	86

4.8 KWESTIE INSTYTUCJONALNE UE I PRZYSZŁOŚĆ UE.....	87
LISTA ZAŁĄCZNIKÓW	89
1. Rozliczenia finansowe pomiędzy RP a UE.....	89
2. Informacja o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz funduszy pozaunijnych	89
3. Plan prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (przygotowany na podstawie ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu).....	89
4. Wykaz stanowisk do aktów prawnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w I poł. 2019 r.	89
5. Wykaz stanowisk do dokumentów pozalegisłacyjnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w I poł. 2019 r.	89

Wprowadzenie

Niniejsza Informacja jest trzydziestym drugim półrocznym sprawozdaniem Rady Ministrów dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresach kolejnych prezydencji. Została opracowana w związku z realizacją postanowień art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 roku o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), na mocy którego Rada Ministrów ma obowiązek poinformować Sejm i Senat – nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy – o udziale Polski w pracach Unii Europejskiej. W dokumencie, przygotowanym wspólnie przez wszystkie ministerstwa i urzędy centralne, podsumowano działania realizowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w okresie prezydencji fińskiej.

Pierwsza część informacji podsumowuje w syntetyczny sposób przebieg i dokonania prezydencji fińskiej przez pryzmat jej priorytetów oraz kwestii kluczowych z punktu widzenia Polski. Natomiast część druga zawiera szerszy opis działań podejmowanych w poszczególnych obszarach tematycznych. Dokument koncentruje się na elementach współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem, które są kluczowe z perspektywy politycznego, społecznego i gospodarczego interesu Polski w Unii Europejskiej. W Informacji zwrócono szczególną uwagę na postulaty i inicjatywy, które miały na celu realizację polskich interesów, przede wszystkim w odniesieniu do projektów o najważniejszych długofalowych konsekwencjach, zarówno w zakresie pozytywnych bodźców oddziaływujących na rozwój wielu obszarów, jak i elementów niosących ze sobą potencjalne zagrożenia.

W załącznikach zamieszczono informacje o transferach finansowych pomiędzy Polską a Unią Europejską, o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych i funduszu spójności, a także wykazy stanowisk do aktów prawnych i dokumentów pozalegislacyjnych Unii Europejskiej, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 roku o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, przekazanych do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w drugiej połowie 2019 roku. Podstawą przygotowania planu prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (zamieszczonego w załączniku nr 5.3) jest ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

II Prezydencja fińska i jej znaczenie dla interesów Polski

Finlandia sprawowała prezydencję w Radzie UE w II półroczu 2019 r., po raz trzeci (poprzednio w 1999 r. i 2006 r.), w ramach trójki Rumunia-Finlandia-Chorwacja. Prezydencja Finlandii miała miejsce w ważnym dla UE momencie. Istotnymi czynnikami warunkującymi jej aktywność były kontynuowanie negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych na lata (WRF) 2021-2027 oraz wdrażanie uzgodnionej przez Radę Europejską w czerwcu 2019 r. Agendy Strategicznej UE na lata 2019-2024. W dn. 26 czerwca 2019 r. prezydencja fińska opublikowała program prezydencji, którego mottem przewodnim było „Zrównoważona Europa – zrównoważona przyszłość”¹. Głównymi celami priorytetowymi wskazanymi przez prezydencję fińską były: wzmocnienie wspólnych wartości i praworządności; konkurencyjna i społecznie inkluzyjna Unia Europejska; Unia Europejska jako światowy lider w dziedzinie klimatu i kompleksowa ochrona bezpieczeństwa obywateli. W kwestiach organizacyjnych, celem PREZ FI było m.in. zapewnienie właściwego przełożenia Agendy Strategicznej na prace poszczególnych Rad sektorowych oraz wzmocnienie przejrzystości prac Rady. W kontekście kontynuowania negocjacji nad otwartymi *dossiers*, prezydencja fińska dostosowała kalendarz prac do kierunkowych decyzji podjętych we wrześniu 2019 r. przez nowo wybrany Parlament Europejski.

¹ Zrównoważony rozwój przejawiał się również w kwestii organizacji prezydencji - w tożsamości wizualnej (na potrzeby aktualnej prezydencji, projekt logo poprzedniej został poddany recyklingowi i odnowiony), delegacji i inni uczestnicy spotkań w Helsinkach mieli do dyspozycji organiczne, sezonowe i lokalnie produkowane jedzenie (z akcentem na dania wegetariańskie i warzywne), zastosowanie plastiku zostało zmniejszone poprzez dostarczenie wysokiej jakości wody z kranu zamiast wody butelkowanej, ilość dekoracji i innych materiałów promocyjnych zostały zminimalizowane, a nacisk został położony na rozwiązania cyfrowe.

Finlandia była czwartą prezydencją prowadzącą negocjacje Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) 2021-27. Jej celem było zaawansowanie procesu negocjacji i zbliżenie się do porozumienia w odniesieniu do schematu negocjacyjnego, który uzupełniony danymi liczbowymi stanowił w grudniu 2019 r. podstawę do dyskusji dla szefów państw i rządów podczas Rady Europejskiej (w dn. 12-13 grudnia 2019 r.). Polska, pozostając jednym z kluczowych państw członkowskich kształtujących kierunek debaty na temat budżetu UE, przedstawiła 5 grudnia 2019 r. swój non-paper dotyczący sprawiedliwego i ambitnego budżetu UE dla budowania zaufania do integracji europejskiej. W ocenie Polski przedstawione przez prezydencję fińską propozycje były niewystarczająco ambitne i nie przybliżyły UE do osiągnięcia kompromisu. W tym kontekście Polska z zadowoleniem przyjęła zapowiedź nowego Przewodniczącego RE, Ch. Michel'a dotyczącą zorganizowania specjalnego szczytu ws. WRF w I kwartale 2020 r.

Realizacja priorytetów prezydencji

Kompleksowa ochrona bezpieczeństwa obywateli

Prezydencja prowadziła prace w odniesieniu do bezpieczeństwa wewnętrznego UE. Zorganizowała m.in. pogłębione dyskusje tematyczne w ramach różnych gremiów Rady na temat przyszłych kierunków w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego w UE oraz przedstawiła raport podsumowujący wyniki dotychczasowej wymiany poglądów w tym zakresie.

Polska ze szczególnym zadowoleniem przyjęła działania prezydencji mające na celu kontynuowanie dyskusji dotyczącej zagrożeń hybrydowych, cyberbezpieczeństwa i rozwoju nowych technologii. Utworzona została stała grupa Rady ds. przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i budowania odporności, przyjęto również konkluzje wyznaczające priorytety działań UE w odniesieniu do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym. W opinii Polski przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym z uwagi na ich złożony charakter wymaga wielosektorowego i skoordynowanego podejścia na poziomie UE, z wiodącą rolą agencji odpowiedzialnych za Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne, które dysponując odpowiednimi analizami sytuacyjnymi powinny stanowić wsparcie dla państw członkowskich w budowaniu świadomości oraz zdolności do przeciwstawiania się zagrożeniom o charakterze hybrydowym.

W odniesieniu do kwestii migracji oraz ochrony granic zewnętrznych, prezydencja fińska prowadziła dyskusje poświęcone wdrożeniu nowego rozporządzenia w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej (ESGiP), które otworzy nowy rozdział w obszarze zarządzania granicami UE. Nowe rozporządzenie ESGiP, które weszło w życie w dn. 4 grudnia 2019 r. zawiera strategiczne komponenty europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. W toku dyskusji Polska, popierając generalny cel wynegocjowanego dokumentu, wskazywała, że wdrożenie nowego rozporządzenia będzie wiązało się ze znacznymi nakładami finansowymi po stronie państw członkowskich, szczególnie tych, które posiadają zewnętrzne odcinki granic lądowych. Dlatego ważne jest, by proces ten był odpowiednio wspierany z poziomu UE poprzez ustanowienie mechanizmów, które pozwolą na optymalne wykorzystanie dostępnych środków unijnych. Akcentowaliśmy jednocześnie, że wzmocnienie ochrony granic zewnętrznych UE jest także jednym z elementów politycznej dyskusji dot. nielegalnej migracji do UE oraz warunkiem prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen.

W trakcie minionego półrocza, istotne dla prezydencji fińskiej było również kontynuowanie prac koncepcyjnych nad przyszłością unijnej polityki migracyjnej i azylowej. W ramach dyskusji strategicznych dotyczących reformy Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego prowadzonych na poziomie politycznym analizowano, z jakimi wyzwaniami w obszarze azylu i recepcji mierzą się obecnie państwa członkowskie. Polska oczekuje na propozycję nowego paktu zapowiedzianego przez Komisję Europejską pod przewodnictwem U. von der Leyen, który zostanie zaprezentowany prawdopodobnie w II kwartale 2020 r. Polska konsekwentnie podkreśla, że Unia Europejska powinna dalej rozwijać całościowe podejście do zagadnienia migracji, silniej wiążące wymiar wewnętrzny z wymiarem zewnętrznym tej polityki. Powinniśmy skoncentrować się na skutecznym przeciwdziałaniu pierwotnym przyczynom migracji, udzielaniu wsparcia migrantom jak najbliżej miejsc ich

pochodzenia oraz skutecznej walce z przemytem i handlem ludźmi. Polska podtrzymywała sprzeciw w zakresie koncepcji obowiązkowej relokacji, która nie przybliżyła do osiągnięcia wspólnych celów. Akcentowaliśmy, że skuteczna i spójna praca w tej sprawie może zostać osiągnięta jedynie dzięki konsensualnym rozwiązaniom, które spełniają cele wszystkich państw członkowskich.

Prezydencja fińska kontynuowała proces wdrażania inicjatyw obronnych zgodnie z wytycznymi Rady Europejskiej oraz według założeń Strategii Globalnej UE. W obszarze bezpieczeństwa i obrony wdrażane były projekty w ramach Stałej Współpracy Strukturalnej (PESCO), kontynuowano również negocjacje projektu decyzji Rady UE o udziale państw trzecich w projektach PESCO. W ramach toczących się dyskusji, Polska regularnie podkreślała, że należy utrzymać otwarty charakter działań prowadzonych w ramach PESCO na te państwa spoza UE, które podzielają unijne interesy bezpieczeństwa i mogą wnieść istotną wartość dodaną. Prace nad PESCO powinny być prowadzone w sposób transparentny, aby odpowiadały na rzeczywiste potrzeby państw członkowskich. Jednocześnie Polska podkreślała, iż wszelkie działania mające na celu rozwój inicjatyw obronnych oraz zdefiniowanie zakresu autonomii strategicznej Unii Europejskiej, muszą pozostawać spójne z wymogami NATO i pełnić komplementarną rolę wobec działań transatlantyckich.

W zakresie bezpieczeństwa, prezydencja fińska kładła duży nacisk na rozwój polityki arktycznej UE. W trakcie przewodnictwa Finlandii w Radzie UE, przyjęto trzy pakiety konkluzji dotyczących znaczenia Arktyki i konieczności stałego zaangażowania Unii Europejskiej w regionie. Dla Polski, jako obserwatora w Radzie Arktycznej, priorytetowymi zagadnieniami pozostawało podkreślenie konieczności rewizji dotychczasowej polityki UE wobec Arktyki, wyzwań geopolitycznych w regionie oraz konieczności współpracy rozwojowej o zrównoważonym charakterze.

Podczas przewodnictwa Finlandii odnotowywano postępujący spadek dynamiki w zakresie polityki rozszerzenia. Wobec braku jednomyślności, nie została podjęta decyzja o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną. W efekcie, w konkluzjach październikowej Rady Europejskiej (w dn. 17-18 października 2019 r.) znalazł się zapis o powrocie do tematu rozszerzenia przed szczytem UE-Bałkany Zachodnie w Zagrzebiu w maju 2020 r. Polska, która aktywnie wspiera proces rozszerzenia i zacieśniania współpracy, poprzez m.in. polską prezydentkę w Procesie Berlińskim, z rozczarowaniem obserwowała brak postępu w działaniach na rzecz agendy rozszerzenia i relacji z Bałkanami Zachodnimi. Popieramy „politykę otwartych drzwi” do UE i oparcie jej na zasadzie warunkowości, mobilizującej państwa kandydujące do postępów w implementacji reform. Zdecydowanie popieraliśmy decyzję o otwarciu negocjacji z Albanią i Macedonią Północną. Widzimy konieczność zachowania wiarygodności UE w polityce międzynarodowej i realne zagrożenie zahamowania reform proeuropejskich w tych krajach w przypadku braku konkretnych decyzji UE.

Konkurencyjna i społecznie inkluzywna Unia Europejska

W ramach priorytetu, prezydencja fińska podkreślała podejście horyzontalne i holistyczne do kwestii związanych z jednolitym rynkiem i polityką przemysłową. W opinii prezydencji, podejście to powinno zaowocować wykorzystaniem potencjału czterech swobód do poprawy pozycji konkurencyjnej UE na świecie. W tym kontekście prezydencja przeprowadziła liczne debaty m.in. dotyczące potrzeby dostosowania ram prawnych polityki konkurencji do zmieniającej się rzeczywistości oraz zrównoważonego wzrostu – integracji jednolitego rynku oraz dynamicznej gospodarki cyfrowej i nowoczesnej polityki przemysłowej.

Wspólny list w sprawie przyszłego rozwoju jednolitego rynku koordynowany przez Finlandię w lutym 2019 r. i podpisany przez 17 premierów, zapoczątkował ścisłą współpracę w grupie państw o podobnych poglądach, do której należy też Polska. Polska w trakcie minionego półrocza regularnie wskazywała na znaczenie dalszego pogłębiania jednolitego rynku, w szczególności w sektorze usług, który wciąż jest narażony na działania protekcyjnistyczne oraz obciążenia administracyjne i regulacyjne. Polska podzielała stanowisko Finlandii, że strategiczny i ambitny plan działania na rzecz trwałego wzrostu powinien zająć ważne miejsce w programie prac nowej Komisji Europejskiej. Niezbędny jest nowy impuls do prac nad konkretnymi instrumentami służącymi większej

transparencji i pewności prawa dla przedsiębiorców. Polska oczekuje na wyniki analiz Komisji Europejskiej, które będą zawarte w długofalowym planie działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku oraz raporcie na temat barier na rynku wewnętrznym, które są spodziewane w marcu 2020 r.

W czasie trwania prezydencji fińskiej Polska podkreśliła, że konieczne jest ściślejsze powiązanie polityki jednolitego rynku z polityką przemysłową, zgodnie z założeniami przyjętego przez Polskę dokumentu „Stanowisko Polski do prac nad strategią polityki przemysłowej w UE do 2030”. W odniesieniu do nowej strategii przemysłowej Polska wyraża gotowość omówienia niezbędnego dostosowania dostępnych narzędzi, w tym polityki konkurencji, do szybkich zmian technologicznych i rosnącej konkurencji na świecie. Jednak każda zmiana istniejących zasad powinna promować większą spójność w Unii Europejskiej i gwarantować pozytywne efekty zewnętrzne dla całej gospodarki, chroniąc jednocześnie niezakłóconą konkurencję na rynku wewnętrznym.

Opracowanie trwałych pod względem etycznym, gospodarczym i społecznym ram regulacyjnych w zakresie ochrony danych i sztucznej inteligencji również stanowiło priorytet Finlandii. Polska popierała prowadzone dyskusje nad istotnym w kontekście innowacyjności gospodarki UE zagadnieniem rozwoju sztucznej inteligencji z uwzględnieniem jego wymiaru etycznego, co jest niezbędne dla uzyskania szerokiej społecznej akceptacji dla przełomowych technologii. Zdaniem Polski znakiem rozpoznawczym UE powinna być sztuczna inteligencja godna zaufania (Trustworthy AI). UE powinna dążyć do tworzenia rozwiązań, w których centrum stoi człowiek (human-centric), szczególnie w wymiarze etycznym.

W odniesieniu do polityki handlowej UE, priorytetem prezydencji było wzmocnienie globalnej konkurencyjności UE, w tym postęp w stosunkach handlowych i inwestycyjnych z Chinami. Polska popiera rozwój pragmatycznych i realistycznych relacji z Chinami, nie zajmując konfrontacyjnego stanowiska wobec Pekinu. Polska, podkreśla, że w relacjach z Chinami, mimo deklaracji woli współpracy po stronie partnera, wiele kwestii w zakresie dostępu do rynku i równych szans pozostaje nadal nierozwiązanych. Największym wyzwaniem w naszych relacjach jest ogromny deficyt handlowy. Wspieramy zunifikowane działania UE wobec Chin, których celem jest usunięcie barier handlowych i inwestycyjnych dla europejskich produktów na rynku chińskim.

Prezydencja podejmowała również działania na rzecz rozwoju unii bankowej (UB) oraz Unii Gospodarczej i Walutowej (UGiW). Na poziomie grup roboczych postępowały prace nad ukończeniem budowy UB. Negocjacje dotyczyły przede wszystkim Europejskiego Systemu Gwarantowania Depozytów (EDIS). Pomimo że, Polska aktualnie nie należy do UB, wyrażała otwartość i gotowość na dalsze dyskusje nt. działań mających na celu wzmocnienie i pogłębienie UB, gdyż omawiane w tym kontekście propozycje i kierunki działań będą mogły mieć wpływ także na państwa spoza niej. W ramach prac nad reformą UGiW, Polska szczególnie pozytywnie ocenia decyzję Eurogrupy o równoczesnym utworzeniu wraz z BICC (instrument budżetowy na rzecz konwergencji i konkurencyjności) instrumentu wsparcia konwergencji i reform dla państw nienależących do strefy euro (CRI), dzięki czemu państwa członkowskie spoza strefy euro będą mogły korzystać z pozostałej części Narzędzia Realizacji Reform.

Pod przewodnictwem prezydencji fińskiej kontynuowane były również prace legislacyjne nad wnioskiem Komisji Europejskiej w sprawie docelowego systemu VAT oraz szczególnie istotnym dla Polski wnioskiem w przedmiocie reformy stawek VAT, który umożliwiłby Polsce zastosowanie obniżonych stawek VAT na takie towary, jak odzież i obuwie dziecięce.

W odniesieniu do obszaru społecznego, prezydencja fińska skupiała się na poprawie funkcjonowania Semestru Europejskiego, którego głównym celem jest wyrównanie różnic między państwami członkowskimi, utrzymanie stabilności w strefie euro oraz wspieranie spójności społecznej. Prezydencja podkreślała kluczowy charakter wsparcia inwestycji w rozwój umiejętności, co ma sprzyjać włączeniu społecznemu. W centrum działań prezydencji pozostawała implementacja Europejskiego Filaru Praw Socjalnych. Polska zgadza się, że Filar może wskazywać kierunki działania w

procesie poprawy warunków pracy i życia w Unii Europejskiej. W opinii Polski Filar powinien mobilizować państwa członkowskie do działania w tych obszarach, w których problemy społeczne są najgłębsze, jednakże przy zachowaniu swego nieprawotwórczego charakteru oraz w duchu zasady subsydiarności.

Polska docenia wysiłki prezydencji na rzecz wypracowania racjonalnego porozumienia w trakcie negocjacji z Parlamentem Europejskim w sprawie zmiany rozporządzenia 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Ze względu na usztywnione stanowisko Parlamentu negocjacje te nie zostały zakończone. Z uwagi na fakt, że koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu praktycznego funkcjonowania swobodnego przepływu pracowników, Polska będzie nadal oczekiwać większej elastyczności ze strony Parlamentu Europejskiego w celu znalezienia zbalansowanego kompromisu. Najbardziej problematycznym obszarem, z punktu widzenia interesów Polski, jest rozdział projektu rozporządzenia dotyczący ustawodawstwa właściwego, którego postanowienia mogą niekorzystnie oddziaływać na te sektory, w przypadku których znaczna część operacji jest często wykonywana w innych państwach członkowskich oraz przyczynić się do zwiększenia skali obciążeń polskich instytucji ubezpieczeniowych.

Prezydencja fińska osiągnęła również wstępne porozumienie z Parlamentem Europejskim w sprawie Pakietu Mobilności, który będzie stanowić nowe ramy dla usług transportu drogowego. Uzgodnione rozwiązania będą miały, w opinii Polski, negatywny wpływ na europejski rynek transportowy oraz na konkurencyjność UE w skali globalnej. Polska jest szczególnie zaniepokojona obowiązkowym zwrotem pojazdu co 8 tygodni do państwa siedziby. Obowiązek ten spowoduje niepotrzebny ruch ciężarówek na drogach UE i większy emisję CO₂, co nie jest zgodne z ambitnymi celami UE w zakresie klimatu.

Unia Europejska jako światowy lider w dziedzinie klimatu

Priorytetem prezydencji fińskiej było dążenie do skutecznego wdrożenia postanowień Porozumienia Paryskiego w zakresie neutralności klimatycznej. Prezydencja popierała pomysł zwiększenia puli środków przeznaczonych na działania związane z klimatem do poziomu 25% budżetu UE w następnym okresie WRF. Podczas grudniowego posiedzenia Rady Europejskiej wyznaczono cel osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej w 2050 r. Równocześnie Rada Europejska zdecydowała, że Polska zostanie zwolniona z osiągnięcia już w 2050 r. neutralności klimatycznej, a postanowienia te znajdą odzwierciedlenie w legislacji UE niezbędnej do wdrożenia celu unijnego. Według wstępnych wyników, konieczne inwestycje w Polsce dla zapewnienia przejścia do gospodarki neutralnej dla klimatu, do 2050 r. wyniosłyby około 505 mld EUR. Stanowiłoby to dodatkowe obciążenie w wysokości 2,6% - 4,3% PKB w latach 2030-2050, czyli około 2 razy więcej niż średnia UE w porównaniu do PKB. Polska jako strona Porozumienia paryskiego pozostaje zobowiązana do osiągnięcia neutralności w drugiej połowie XXI w. jednak będzie dochodzić do niej w swoim tempie, w sposób bezpieczny i odpowiedzialny, z uwzględnieniem krajowych warunków społecznych i gospodarczych. Konkluzje Rady Europejskiej wyraźnie podkreślają, że na drodze do transformacji państwom członkowskimi pozostawiony jest wybór źródeł energii, które powinny także zapewniać im bezpieczeństwo energetyczne. Proces dochodzenia do neutralności klimatycznej będzie wspomagany przez przewidziany w komunikacie Komisji Europejskiej „Europejski Zielony Ład dla Unii Europejskiej i jej obywateli” Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji uruchamiający inwestycje w wysokości 100 mld euro na lata 2021-2027. Polska pozostaje w dialogu z Komisją Europejską ws. kryteriów wsparcia oraz potrzeby objęcia przyszłym Mechanizmem regionów i sektorów najbardziej narażonych na niekorzystne skutki transformacji.

Jednym z kluczowych aspektów działań prezydencji fińskiej była aktywność mająca na celu wdrożenie Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej, a także promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i wspieranie dobrostanu zwierząt. Rozpoczęto prace nad nowymi globalnymi ramami dla różnorodności biologicznej post-2020, które mają ograniczyć utratę różnorodności

biologicznej i związanych z nią usług ekosystemowych. W tym kontekście Polska poparła konkluzje dotyczące różnorodności biologicznej oraz nowych globalnych ram dla bioróżnorodności po 2020 r. W kontekście ochrony bioróżnorodności należy również wskazać na zaangażowanie prezydencji fińskiej w toczące się na forum ONZ negocjacje Porozumienia implementacyjnego Konwencji o prawie morza z 1982 r. w sprawie ochrony i zrównoważonego wykorzystania morskiej różnorodności biologicznej poza granicami jurysdykcji państw. Polska jest zwolennikiem zawarcia nowego porozumienia, silnie zaangażowanym w negocjacje jego treści zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i na forum ONZ.

Prezydencja kontynuowała również negocjacje nad dyrektywą ws. jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nad rozporządzeniem ws. minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody, w odniesieniu do których osiągnęła wstępne porozumienia z PE. Polska popiera cele dyrektywy, jednak w trakcie negocjacji wskazywała na zastrzeżenia dot. rozszerzania jej zakresu, a co za tym idzie rosnących kosztów wdrożenia. W zakresie rozporządzenia ws. minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody w rolnictwie prezydencja fińska przedstawiła tekst kompromisowy, który został poparty przez Polskę.

Wzmocnienie wspólnych wartości i praworządności

W ramach priorytetu dotyczącego wzmocnienia wspólnych wartości prezydencja fińska prowadziła działania na rzecz promowania równości i integracji w politykach sektorowych oraz na rzecz równych szans na rynku pracy. W celu realizacji priorytetu przyjęto konkluzje w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn pod względem gospodarczym w UE: perspektywy po podsumowaniu 25 lat realizacji pekińskiej platformy działania. Prezydencja przeprowadziła również dyskusję, która ma być podstawą do dalszych prac nad dyrektywą ws. wprowadzania w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W trakcie prezydencji fińskiej Polska wzięła udział w debacie dotyczącej poprawy walki z dyskryminacją w Unii Europejskiej przedstawiając stanowisko dotyczące podstaw dyskryminacji, planów Polski dotyczących walki z nią oraz perspektyw przepisów antydyskryminacyjnych na poziomie Unii Europejskiej. Polska stoi na stanowisku, że legislacja na poziomie krajowym odpowiednio chroni prawa jednostek, a także przewiduje mechanizmy obrony i dochodzenia roszczeń w przypadku naruszeń.

Prezydencja przeprowadziła ocenę dialogu w sprawie praworządności i opublikowała w tym zakresie konkluzje prezydencji. Prezydencja postulowała także stworzenie dobrze wyważonego i skutecznego mechanizmu wiążącego finansowanie UE z przestrzeganiem praworządności. Zdaniem Polski powyższy projekt jest nieodłączną częścią pakietu WRF. Polska podkreśla, że poważne problemy prawne związane z wnioskiem, podkreślone przez Służbę Prawną Rady, nie zostały rozwiązane. Należy mieć pewność prawną, że proponowane rozporządzenie nie zastępuje art. 7 TUE. Zobowiązania z budżetu UE mogłyby zostać zawieszane tylko w przypadku bezpośredniego i udowodnionego związku między brakami a prawidłowym wykonaniem budżetu UE, na podstawie zamkniętej listy kryteriów uruchamiających.

W ramach priorytetu wzmocnienia wspólnych wartości i praworządności, prezydencja fińska podejmowała działania mające na celu wypracowanie całościowego podejścia do przeciwdziałania korupcji na terenie Unii Europejskiej. Polska popiera szerokie wykorzystanie mechanizmów międzynarodowych, a także przystąpienie do Grupy Państw Przeciwko Korupcji w ramach Rady Europy (*Group of States against Corruption*; GRECO).

Przebieg negocjacji wyjścia Wielkiej Brytanii z UE

Na czas prezydencji fińskiej przypadła kolejna próba finalizacji procesu wyjścia Wielkiej Brytanii z UE. Z powodu trzykrotnego odrzucenia przez brytyjski parlament tzw. Umowy wyjścia i zmiany na stanowisku premiera Wielkiej Brytanii, obie strony zaangażowały się w ponowne negocjacje Umowy (której pierwszą wersję Rada Europejska zatwierdziła w dn. 25 listopada 2018 r.). Efektem negocjacji

prowadzonych we wrześniu i październiku 2019 r. było uzgodnienie a następnie zatwierdzenie w dn. 7 października 2019 r. zmienionego tekstu Protokołu w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej i koniecznych dostosowań technicznych art. 184 i 185 Umowy wyjścia, a także zmienionej Deklaracji Politycznej.

Z uwagi jednak na wewnętrzną sytuację polityczną Wielkiej Brytanii nie udało się do dn. 1 listopada 2019 r. ratyfikować Umowy wyjścia. W celu uniknięcia bezumownego brexitu Rada Europejska w procedurze pisemnej, na wniosek strony brytyjskiej, podjęła decyzję o kolejnym przedłużeniu negocjacji do dn. 31 stycznia 2020 r.

W świetle wyników wyborów w Wielkiej Brytanii, które przypadły na ostatni miesiąc prezydentury fińskiej (w dn. 12 grudnia 2019 r.), należy spodziewać się, że nowy układ sił w parlamencie brytyjskim umożliwi ratyfikację Umowy wyjścia i przeprowadzenie brexitu w dn. 31 stycznia 2020 r. UE będzie po swojej stronie kontynuować już rozpoczęte procedury ratyfikacyjne.

III. Aktywność Polski w priorytetowych dla prezydentury fińskiej obszarach funkcjonowania UE

3.1. Wzmocnienie wspólnych wartości i praworządności

3.1.1. Praworządność

Praworządność stanowiła jeden z priorytetów prezydentury fińskiej. Na poziomie Rady ds. Ogólnych prowadzona była dyskusja w sprawie komunikatu Komisji z dn. 17 lipca 2019 r. „Umocnienie praworządności w Unii. Plan Działania.”² W Komunikacie przedstawiono propozycje działań na rzecz promocji praworządności, zapobiegania jej naruszeniom oraz podejmowania działań w przypadku jej zagrożenia. Podstawowym nowym instrumentem służącym realizacji tych założeń przez Komisję ma być cykliczny przegląd praworządności (*Rule of Law Review Cycle*) w państwach członkowskich oraz opracowywany na tej podstawie coroczny zbiorczy raport.

Polska zgłosiła do propozycji Komisji szereg zastrzeżeń i wątpliwości, które zostały również ujęte w stanowisku Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do lipcowego komunikatu Komisji Europejskiej przyjętym w październiku 2019 r. Polska podnosiła, że o ile idea monitorowania praworządności we wszystkich, a nie tylko wybranych, państwach członkowskich UE jest co do zasady słuszna, o tyle planowany przez Komisję cykliczny przegląd praworządności może spełnić swoją rolę jedynie pod warunkiem, że będzie opierać się na zasadach obiektywizmu, niedyskryminacji i równego traktowania wszystkich państw członkowskich UE, a także poszanowania dla traktatowego podziału kompetencji, tożsamości narodowej i odrębności ustrojowych poszczególnych państw członkowskich oraz niepokrywania się z innymi procedurami z zakresu praworządności. Podkreślała, że KE nie udzieliła wystarczających gwarancji, że przestrzeganie powyższych zasad zostanie zagwarantowane w ramach zapowiedzianego przez KE mechanizmu. Dodatkowych wyjaśnień ze strony Komisji wymagają m.in. rola przewidziana dla państw członkowskich w przeglądzie praworządności KE, jego zakres tematyczny, który może wykraczać poza kompetencje przyznane KE w Traktatach, zagwarantowanie równego traktowania wszystkich państw członkowskich, czy też potencjalne nakładanie się zapowiedzianego mechanizmu z innymi procedurami z zakresu praworządności. Wszelkie procedury, które miałyby obowiązywać w dziedzinie ochrony praworządności muszą mieć swoje bezpośrednie i jednoznaczne umocowanie w prawie UE, zwłaszcza w prawie pierwotnym.

Równolegle toczyły się prowadzone z inicjatywy Belgii i Niemiec prace nieformalnej międzyrządowej grupy roboczej do spraw ustanowienia mechanizmu okresowej wzajemnej oceny przez państwa członkowskie w zakresie praworządności (*Periodic Peer Review*). Posiedzenia grupy, które odbyły się w dn. 11 września i 2 października 2019 r., potwierdziły utrzymywanie się wśród państw

---

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Umocnienie praworządności w Unii. Plan działania.

członkowskich szerokich rozbieżności w odniesieniu do podstawowych elementów potencjalnego mechanizmu.

W dn. 19 listopada 2019 r. Rada ds. Ogólnych dokonała przeglądu funkcjonowania dorocznego dialogu tematycznego o praworządności w Radzie, ustanowionego decyzją Rady z dn. 16 grudnia 2014 r. Prezydencja fińska dążyła do zmiany charakteru dialogu – z dotychczasowych debat tematycznych na doroczny dialog o stanie praworządności w Unii Europejskiej, z wykorzystaniem przyszłych corocznych raportów Komisji Europejskiej sporządzanych w ramach Cyklicznego Przeglądu Praworządności. Polska zgłosiła szereg uwag do projektu konkluzji. Ze względu na brak gotowości prezydencji do uwzględnienia uwagi o konieczności przesunięcia dyskusji w sprawie ewentualnego wykorzystania w ramach dialogu w Radzie przyszłych raportów Komisji Europejskiej do czasu zaprezentowania przez Komisję szczegółowych informacji w sprawie tej nowej inicjatywy i wyjaśnienia wszystkich wątpliwości z nią związanych, Polska, a także Węgry, nie wyraziły zgody na przyjęcie konkluzji Rady w tej sprawie, które zostały w związku z tym ostatecznie przyjęte jako niewiążące państw członkowskich konkluzje prezydencji. W toku dyskusji Polska podnosiła, że zaakceptowanie propozycji prezydencji byłoby niezgodne z zasadą pewności prawa, stanowiącą kluczowy wymiar praworządności.

Prezydencja fińska była kolejną, po prezydencji rumuńskiej, w trakcie której nie odbyło się żadne wysłuchanie Polski w ramach procedury z art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Sytuacja w Polsce była jedynie przedmiotem krótkich punktów informacyjnych Komisji Europejskiej (*state of play*) na lipcowym oraz grudniowym posiedzeniu Rady ds. Ogólnych. Na grudniowym posiedzeniu zarówno Komisja Europejska, jak i Polska, odnosiły się krótko do wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dn. 5 i 19 listopada 2019 r. w sprawach związanych z wymiarem sprawiedliwości w Polsce. Z kolei na wrześniowym posiedzeniu Rady ds. Ogólnych Komisja przedstawiła krótką informację na temat praworządności w Polsce w ramach punktu AOB. W trakcie prezydencji fińskiej odbyły się natomiast dwa wysłuchania Węgier w ramach procedury z art. 7 TUE (na wrześniowym i grudniowym posiedzeniu Rady ds. Ogólnych).

3.1.2 Równe traktowanie kobiet i mężczyzn

Udział Polski w debatach orientacyjnych

Polska wzięła udział w debacie dotyczącej poprawy walki z dyskryminacją w Unii Europejskiej przedstawiając stanowisko dotyczące podstaw dyskryminacji, planów Polski dotyczących walki z dyskryminacją oraz perspektyw rozwoju przepisów antydyskryminacyjnych na poziomie Unii Europejskiej. Polska stoi na stanowisku, że legislacja na poziomie krajowym odpowiednio chroni prawa jednostek, a także przewiduje mechanizmy obrony i dochodzenia roszczeń w przypadku naruszeń. W ocenie Polski istotną rolę w podnoszeniu świadomości obywateli odgrywają kampanie informacyjne nastawione na podniesienie świadomości w zakresie posiadanych praw przez osoby narażone na dyskryminację, a także działania edukacyjne, zwłaszcza nastawione na szerzenie informacji o prawach i obowiązkach obywateli, nakierowane na wzmocnienie świadomości o organach, do których mogą zgłaszać się osoby narażone na dyskryminację np. sądy, inspekcje pracy czy Rzecznik Praw Obywatelskich. Wiele państw członkowskich, w tym Polska już przyjęło rozwiązania prawne, które zabraniają i penalizują jakiegokolwiek formy dyskryminacji. W ocenie Polski dalsze działania legislacyjne w obszarze zwalczania dyskryminacji powinny zostać pozostawione w kompetencji państw członkowskich. Instytucje unijne powinny ograniczyć swoje działania do wspierania krajowych organów zajmujących się problematyką równego traktowania.

Polska wzięła udział także w debacie dotyczącej przyszłej polityki równości płci i uwzględnienia aspektu płci w UE, przedstawiając stanowisko w zakresie priorytetów tematycznych oraz planowanych działań w zakresie polityki UE dotyczącej równości kobiet i mężczyzn na następne 5 lat. W ocenie Polski priorytetem w zakresie polityki UE dotyczącej równości kobiet i mężczyzn powinno być m.in. uświadamianie przysługujących praw osobom narażonym na dyskryminację i wykluczenie, w tym również zwalczanie luki płacowej związanej z pracą kobiet i mężczyzn, a

uwzględnianie w większym stopniu równości kobiet i mężczyzn w przyszłych strategiach i politykach UE o kluczowym znaczeniu, łącznie ze strategiami i politykami dotyczącymi budżetu i ekonomii, powinno być wypracowywane indywidualnie w każdej sprawie. Przyjęcie rozwiązań systemowych, zmuszających do uwzględniania określonych zagadnień we wszystkich dokumentach, w ocenie Polski jest niecelowe i nieskuteczne, gdyż ograniczałyby elastyczność przygotowywanych rozwiązań i mogłoby wypaczać ich sens.

Konkluzje w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn pod względem gospodarczym w UE: perspektywy po podsumowaniu 25 lat realizacji pekińskiej platformy działania

Konkluzje zostały przyjęte w dn. 10 grudnia 2019 r. podczas posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów. Impulsem do ich przyjęcia był przeprowadzony przegląd wdrażania przez państwa członkowskie i instytucje UE Pekinśkiej Platformy Działania, z jednoczesną perspektywą realizacji celów zrównoważonego rozwoju określonych w Agendzie ONZ 2030. Konkluzje odwołują się do raportu „Pekin +25 - Piąty przegląd wdrażania pekińskiej platformy działania w państwach członkowskich UE”, przygotowanego przez Europejski Instytut ds. Równości Płci (EIGE) na wniosek prezydencji fińskiej. W konkluzjach poruszana jest przede wszystkim kwestia nierówności ekonomicznej między kobietami a mężczyznami.

Z inicjatywy Polski, w projekcie konkluzji uwzględniono uznanie dla pracy matek jako istotnego wkładu w rozwój społeczeństwa i gospodarki poszczególnych państw członkowskich. Polska wyraziła poparcie dla projektu dokumentu jednocześnie składając oświadczenie, w którym przedstawiła jak Polska będzie rozumiała niejednoznaczny termin *gender equality*. Polska w złożonym oświadczeniu przywołała, że równość kobiet i mężczyzn została zapisana w traktatach Unii Europejskiej jako podstawowe prawo. Ponadto Polska podkreśliła, że zapewnia równość kobiet i mężczyzn w ramach polskiego krajowego systemu prawnego zgodnie z międzynarodowymi instrumentami praw człowieka oraz w ramach podstawowych wartości i zasad Unii Europejskiej. Polska zaznaczyła, że w miejscach, w których konkluzje odnoszą się do terminu *gender equality*, Polska będzie interpretowała go jako równość kobiet i mężczyzn. Polska rozumie równość kobiet i mężczyzn zgodnie z konstytucyjną zasadą równości płci oraz postanowieniami zawartymi w traktatach Unii Europejskiej (art. 2 i art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 23 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej).

3.1.3 Przeciwdziałanie korupcji

Polska uczestniczyła w dyskusji przeprowadzonej podczas październikowego posiedzenia Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych na temat całościowego podejścia do przeciwdziałania korupcji w Unii Europejskiej. Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, poparła jak najszerze wykorzystywanie przez Unię Europejską i jej członków istniejących już mechanizmów międzynarodowych. Poparta została także ewentualna akcesja Unii Europejskiej do mechanizmu GRECO, o ile instytucje unijne będą gotowe poddać się ocenie w ramach tego systemu (obecnie Unia ma status obserwatora).

Polska brała aktywny udział w przygotowaniu i skoordynowaniu prezentacji dotyczącej wspólnego unijnego stanowiska w zakresie przeciwdziałania korupcji, w tym na forum Narodów Zjednoczonych.

3.2 Konkurencyjna i społecznie inkluzywna Unia Europejska

3.2.1 Kompleksowy, zorientowany na przyszłość jednolity rynek

3.2.1.1 Rynek wewnętrzny UE

Temat rynku wewnętrznego był obecny w debatach Rady ds. Konkurencyjności. Podczas posiedzenia Rady w dn. 26 września 2019 r. państwa członkowskie odbyły debatę na temat przyszłej strategii zrównoważonego rozwoju w oparciu o dokument opracowany przez prezydentkę fińską, pokazujący

oczekiwania państw członkowskich w tej kwestii. Dokument m.in. podkreślał, że wzmocnienie jednolitego rynku i stworzenie warunków dla zrównoważonego wzrostu wymaga solidnego i sprzyjającego otoczenia regulacyjnego, które wspiera innowacje, konkurencyjność, zatrudnienie oraz dobrobyt obywateli, a także uwzględnia potrzeby MŚP. Priorytetami jednolitego rynku są dalszy rozwój rynków usług i towarów w oparciu o fakty i potrzeby, zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 27 maja 2019 r. oraz lepsze wdrażanie, stosowanie i egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących jednolitego rynku. W trakcie dyskusji Polska przypomniała m.in. że podstawowym problemem dla przedsiębiorców jest inflacja regulacji europejskich. Powstaje ich za dużo i zbyt często są zmieniane. Większość MŚP nie wytrzymuje tak szybkiego tempa zmian legislacyjnych.

Rada ds. Konkurencyjności w dn. 28 listopada 2019 r. przyjęła podejście ogólne do dyrektywy ws. powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów. Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego ze względu na uwzględnienie ważnych postulatów PL, jak : umożliwienie funkcjonowania dwóch oddzielnych mechanizmów zapewniających ochronę zbiorowych interesów konsumentów czy pozostawienie konsumentom prawa do wycofania się z postępowania w przypadku niezadowolenia z jego przebiegu.

Podczas tego posiedzenia Rady było także planowane przyjęcie podejścia ogólnego do dyrektywy zmieniającej dyrektywę (2013/34/UE) w odniesieniu do ujawniania informacji o podatku dochodowym przez niektóre jednostki i oddziały (tax CBCR – country by country reporting). Polska podtrzymała dotychczasowe stanowisko, popierające projekt publicznego tax CBCR i wyraziła poparcie dla przyjęcia podejścia ogólnego. Jednocześnie Polska podkreśliła, że popiera projekt jako jeden z niepodatkowych instrumentów wspierających zwalczanie erozji bazy podatkowej. Rada nie zdołała przyjąć podejścia ogólnego. Sprzeciw wobec dyrektywy ze względu na zastrzeżenia wobec podstawy prawnej i metod procedowania zgłosiło 12 państw członkowskich (Cypr, Czechy, Estonia, Węgry, Irlandia, Łotwa, Luksemburg, Malta, Słowenia, Szwecja, Austria i Chorwacja), – Niemcy wstrzymały się od głosu.

Podczas nieformalnego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dn. 4-5 lipca 2019 r. w Helsinkach głównym tematem był „Zrównoważony wzrost – integracja Jednolitego Rynku, dynamiczna gospodarka cyfrowa i nowoczesna polityka przemysłowa”. Polska po raz kolejny podkreśliła, że kluczowym obszarem wymagającym poprawy jest konieczność zintegrowania i urzeczywistnienia jednolitego rynku w celu uczynienia z niego fundamentu długofalowego i dynamicznego wzrostu innowacyjności i produktywności europejskiej gospodarki. Sposobem na osiągnięcie tego celu jest pełna implementacja i egzekwowanie istniejących regulacji oraz zapobieganie powstawaniu nowych barier. Polska wskazała także na potrzebę ściślejszego powiązania jednolitego rynku z polityką przemysłową. Podczas sesji roboczej dotyczącej polityki Jednolitego Rynku w kontekście usług, Polska zaznaczyła, że najważniejszym krokiem powinna być zmiana myślenia o swobodzie świadczenia usług, uwzględniająca potencjał sektora usług oraz zachodzący proces serwityzacji. Lepsza integracja rynku usług przyczyni się do wzrostu gospodarczego i korzyści odczuwalnych w całej UE, a ponadto pozwoli UE konkurować na rynku globalnym.

Za prezydencji fińskiej Polska przewodniczyła również pracom podgrupy nt. funkcjonowania rynku usług w UE („Single market as a services market: What kind of Single Market policy is vital for services?”), której zadaniem było opracowanie i przedstawienie na nieformalnym spotkaniu Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności i Wzrostu w dn. 8-9 września 2019 r. w Helsinkach raportu na temat jednolitego rynku usług, jego stanu, problemów oraz propozycji rozwiązań. Przygotowany przez Polskę i uzgodniony z innymi członkami grupy (Łotwą, Luksemburgiem, Czechami, Irlandią, Chorwacją, Włochami, Szwecją, Niderlandami, Estonią, Niemcami, Rumunią) raport postulował uczynienie z usług jednego z priorytetów nowej Komisji Europejskiej oraz przedstawiał propozycje wielopoziomowych działań, które powinny zostać podjęte w celu dalszej integracji obszaru usług. Raport proponował przede wszystkim: zebranie wiarygodnych danych na temat rynku usług, położenie nacisku na pełne i prawidłowe wdrożenie już istniejących przepisów, zwalczanie barier napotykanych przez przedsiębiorców, również tych wynikających z praktyki administracyjnej.

Osiągnięcie konsensusu co do jego ostatecznego kształtu promującego pogłębienie rynku usług i eliminację ograniczeń należy potraktować jako sukces, ze względu na fakt, iż to właśnie w obszarze usług nastąpiła w ostatnich latach wyraźna polaryzacja stanowisk państw członkowskich.

Podczas prezydencji fińskiej rozpoczęły się trójstronne negocjacje dotyczące projektu rozporządzenia ustanawiającego program na rzecz jednolitego rynku, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw oraz statystyk europejskich (ang. Single Market Programme). Dwa pierwsze trilogi odbyły się w dn. 23 października oraz w dn. 18 listopada 2019 r. W kilku kwestiach udało się osiągnąć porozumienie, jednak wciąż największe rozbieżności w stanowiskach Rady i Parlamentu dotyczą kwestii nadzoru rynku, aktów delegowanych/implementowanych, MŚP oraz mechanizmu kryzysowego. Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, opowiedziała się za możliwie najszerzym utrzymaniem zapisów częściowego podejścia ogólnego przyjętego przez Radę ds. Konkurencyjności w listopadzie 2018 r.

Lepsze regulacje

Pod przewodnictwem prezydencji fińskiej grupa robocza Rady UE ds. lepszych regulacji przygotowała konkluzje do raportu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego ws. konsultacji publicznych (Special Report No 14/2019 'Have your say!': Commission's public consultations engage citizens, but fall short of outreach activities). W grupie udało się wypracować wyważony dokument zaakceptowany przez wszystkie państwa członkowskie. Konkluzje przyjęte przez Radę UE do spraw Konkurencyjności w listopadzie 2019 r. w większości poparły wnioski i rekomendacje Trybunału Obrachunkowego dotyczące procesu konsultacji publicznych w UE. W dokumencie wskazano, że zasady prowadzenia konsultacji są prawidłowe, poprawy wymagają niektóre elementy (problematyczne w praktyce).

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Konkurencyjności w listopadzie 2019 r. prezydencja fińska przedstawiła dokument *Better regulation in supporting sustainable growth: Work done under the Finnish Presidency* streszczający dyskusję jaką na temat przyszłości lepszych regulacji prowadzono w grupie roboczej Rady UE. Wszystkie państwa członkowskie zgodziły się, że lepsze stanowienie prawa powinno pozostać jednym z priorytetów nowej Komisji Europejskiej. Państwa doceniły kompleksowe podejście prezydencji łączące lepsze stanowienie prawa z szeroko rozumianym zrównoważonym wzrostem. Zdaniem prezydencji fińskiej, przy aprobacie państw członkowskich, regulacje europejskie powinny być przyjazne innowacjom i cyfryzacji. Państwa postulowały wzmocnienie istniejących narzędzi w zakresie lepszych regulacji takich jak ocena wpływu, ewaluacje ex post, test MŚP, konsultacje publiczne, Platforma REFIT, Rada Kontroli Regulacyjnej. Wskazywano również na potrzebę szerszego wykorzystania na poziomie UE regulacji eksperymentalnych i piaskownic regulacyjnych, tworzenia przepisów neutralnych technologicznie i dokładniejszego szacowania skutków środowiskowych i społecznych projektowanych przepisów w UE. Zdaniem wielu państw członkowskich ograniczenie barier regulacyjnych jest możliwe również dzięki poprawie wdrażania przepisów UE.

3.2.1.2 Polityka przemysłowa UE

Nowoczesna polityka przemysłowa była jednym z tematów dyskusji podczas nieformalnego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w Helsinkach w dn. 5 lipca 2019 r. W czasie rozmów Polska podkreśliła, że konieczne jest ściślejsze powiązanie jednolitego rynku z polityką przemysłową. Oba te obszary przenikają się, należy zatem patrzeć na rozwój sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego przez pryzmat europejskiej bazy przemysłowej i strategicznych łańcuchów wartości. Jednocześnie podczas posiedzenia Polska zaprezentowała główne założenia dokumentu *Stanowisko Polski do prac nad strategią polityki przemysłowej w UE do 2030* przyjętego przez polski rząd w maju 2019 r. i przekazanego Komisji Europejskiej. Polska wskazała na konkretne, zawarte w tym dokumencie rozwiązania, takie jak m.in.: wspieranie integratorów transgranicznych łańcuchów wartości w Europie; wzrost innowacyjności i produktywności MŚP i start-upów poprzez utworzenie platformy współpracy; wykorzystanie pomocy publicznej m.in. w ramach IPCEI do wsparcia

innowacyjności europejskiej gospodarki; utworzenie niezależnego od DG COMP Europejskiego Urzędu Antymonopolowego gotowego na wyzwania ery cyfrowej.

Częścią toczących się na forum Unii Europejskiej dyskusji o przyszłości polityki przemysłowej jest debata dot. potrzeby dostosowania ram prawnych polityki konkurencji do zmieniającej się rzeczywistości. Polska bierze aktywny udział w tej debacie. W dokumencie *Stanowisko Polski do prac nad strategią polityki przemysłowej w UE do 2030* Polska przedstawiła propozycję zmian w prawie konkurencji - w obszarze pomocy publicznej, Ważnych Projektów Stanowiących Przedmiot Wspólnego Europejskiego Zainteresowania (ang. IPCEI), zasad kontroli koncentracji, tworzenia europejskich championów. W lipcu wspólnie z Francją i Niemcami Polska opublikowała dokument *Modernising EU Competition Policy*, w którym znalazło się m.in. wezwanie do modernizacji zasad kontroli koncentracji. Ponadto, Polska wzięła udział w spotkaniu Przyjaciół Przemysłu, które odbyło się 4 października 2019 r. w Wiedniu, podczas którego debatowano o zmianach w polityce konkurencji, jak również w pracach podgrupy w zakresie konkurencji i pomocy publicznej. Co więcej, podczas posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dn. 28 listopada 2019 r. Polska podkreśliła, że należy dążyć do zachowania równych warunków działania dla wszystkich podmiotów gospodarczych (ang. *level playing field*), a ewentualna reforma polityki konkurencji nie powinna zakłócać konkurencji na rynku wewnętrznym UE. Polska podkreśliła także zewnętrzny wymiar konkurencyjności gospodarki UE, zwłaszcza w kontekście przybierających na znaczeniu kwestii klimatycznych i konieczności zapobiegnięcia ucieczce emisji poprzez zwiększenie wysiłków na rzecz walki ze zmianami klimatu na szczeblu międzynarodowym. W dyskusji Polska wyraziła także poparcie dla dywersyfikacji dostaw rzadkich strategicznych surowców do Europy, zwiększenia suwerenności technologicznej i surowcowej UE, eksportu europejskich standardów i norm technicznych oraz gwarancji przestrzegania praw człowieka i pracowniczych w miejscach wydobywania tych surowców.

W trakcie prezydencji fińskiej odbyło się posiedzenie Rady ds. Konkurencyjności w części *Przestrzeń kosmiczna* (w dn. 29 listopada 2019 r.), podczas którego przyjęte zostały konkluzje Rady ws. wykorzystania technologii kosmicznych dla zrównoważonego rozwoju Arktyki *Space solutions for a sustainable Arctic*. Polska poparła tekst konkluzji.

W trakcie tego posiedzenia odbyła się także debata polityczna na temat popierania zrównoważonej gospodarki kosmicznej. Polska zwróciła uwagę na potrzebę aktywnego działania UE na rzecz ram prawnych i technologii ograniczających powstawanie nowych śmieci kosmicznych i usuwanie już istniejących. Podkreśliła, że tylko tworząc zrównoważony sektor kosmiczny na Ziemi, możemy w pełni odpowiedzialnie wykorzystywać przestrzeń kosmiczną. Europa powinna włączyć się w globalny trend odzyskiwania elementów wynoszących dla swoich satelitów (np. w programie Copernicus i Galileo), co podniesie długoterminową konkurencyjność europejskich firm, gdyż wyprodukowanie tych elementów jest bardzo drogie.

3.2.1.3 Wymiar społeczny UE

Nowelizacja rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W dn. 23 października 2019 r. odbył się dziewiąty trilog (zarazem pierwszy po rozpoczęciu nowej kadencji Parlamentu Europejskiego) podczas którego ustalono, że punktem wyjściowym dalszych negocjacji będzie wstępne porozumienie wynegocjowane w marcu 2019 r. Strony porozumiały się, że zakres negocjacji obejmie kwestie ustalone w wytycznych przyjętych przez Coreper I, tj. prenotyfikację i podróż służbową, prowadzenie działalności w dwóch lub więcej państwach członkowskich, zasiłki dla pracowników przygranicznych. Prezydencji fińskiej nie udało się doprowadzić do wypracowania kompromisu z PE. Dalsze działania w tym zakresie podejmie prezydencja chorwacka.

W dn. 17 lipca 2019 r. w drodze nieformalnych konsultacji, Polska przedstawiła swoje stanowisko oraz propozycje kompromisowe w kwestiach dotyczących ustawodawstwa właściwego państwom

V4 oraz Niemcom. Polska przystąpiła również do wspólnej deklaracji Austrii, Belgii, Czech, Danii, Chorwacji, Luksemburga, Holandii i Niemiec, będącej odpowiedzią na pytanie prezydencji fińskiej: *What should be modified in the provisional agreement, as far as the Unemployment Benefit and Applicable Legislation chapters are concerned, in order to make it acceptable to you.* Ponadto Polska wraz z państwami V4 przedłożyła wspólną propozycję zmian, co jest potwierdzeniem konstruktywnego podejścia do negocjacji.

Gospodarka oparta na dobrobycie społecznym

Podczas posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Spraw Konsumenckich (EPSCO) w dn. 8 lipca 2019 r., odbyła się debata orientacyjna na temat tzw. gospodarki dobrobytu.

Podczas debaty Polska podkreśliła, że inwestowanie w ludzi kładzie podwaliny pod silniejszy i bardziej zrównoważony długoterminowy wzrost gospodarczy. Lepszy dostęp do wysokiej jakości edukacji i opieki zdrowotnej oraz promowanie integracyjnych systemów ochrony socjalnej są kluczowymi dźwigniami aktywizującymi gospodarkę dobrobytu. Polska dbając o rozwój gospodarczy kraju, koncentruje się równocześnie na szerokim zakresie spraw dotyczących dobrobytu obywateli i mieszkańców Polski. Wartości takie jak równość i bezpieczeństwo w wymiarze ekonomicznym, Polska stara się osiągać poprzez różnorodne instrumenty pośredniego i bezpośredniego oddziaływania na środowisko ekonomiczne i społeczne.

Z punktu widzenia Polski ważne jest, aby koncepcja gospodarki dobrobytu była realizowana w duchu solidarności, przy udziale wszystkich zainteresowanych stron, biorąc pod uwagę podział kompetencji, polityczną i kulturową specyfikę systemów społecznych oraz szczególne uwarunkowania społeczne i tradycje państw członkowskich. Polska opowiedziała się za dalszym rozwijaniem polityki nastawionej na dialog wszystkich stron. To jest najlepszy mechanizm wczesnego i adekwatnego reagowania na zachodzące zmiany społeczne i na rynkach światowych.

Podczas posiedzenia Rady EPSCO w dn. 24 października 2019r., Polska poparła przyjęcie *konkluzji Rady w sprawie gospodarki dobrobytu.*

Klauzula pomostowa w dziedzinie polityki społecznej w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej

W dn. 16 kwietnia 2019 r. Komisja Europejska wydała *komunikat o skuteczniejszym podejmowaniu decyzji w dziedzinie polityki społecznej: obszary, w których można wprowadzić na większą skalę głosowanie większością kwalifikowaną*, którym zapoczątkowała dyskusję na temat ułatwienia przyjmowania aktów prawnych UE w dwóch obszarach polityki społecznej, tj. niedyskryminacji oraz zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej w trybie kwalifikowanej większości głosów. Aktualnie do przyjęcia aktu w tych obszarach wymagana jest jednomyślność.

Podczas posiedzenia Rady EPSCO w dn. 24 października 2019 r., w ramach lunchu ministrów odbyła się debata w ww. zakresie. Podczas debaty Polska poinformowała, że zasadniczo popiera działania mające na celu poprawę współpracy w zakresie polityki społecznej, zgodne z podziałem kompetencji między państwami członkowskimi a Unią Europejską w ramach tzw. społecznej otwartej metody koordynacji. Podkreśliła jednak, że obszary, o których mowa w komunikacie są kluczowymi filarami krajowych systemów społeczno-gospodarczych i podlegają autonomicznej decyzji każdego państwa członkowskiego. Zasada jednomyślności pozwala państwom członkowskim na określanie podstawowych zasad ich systemów zabezpieczenia społecznego i zapewnienie równowagi finansów publicznych. Dlatego Polska nie podziela przekonania o potrzebie zniesienia zasady jednomyślności przy przyjmowaniu aktów normatywnych UE w zakresie niedyskryminacji oraz zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej. Pozorna wydaje się być implikacja, że rezygnacja z jednomyślności na rzecz zasady kwalifikowanej większości głosów sprzyjać będzie kulturze kompromisu. Można oczekiwać wręcz odwrotnych skutków.

Podejmowanie decyzji większością kwalifikowaną w odniesieniu do kwestii równego traktowania oraz przyjmowanie w tym trybie zaleceń w obszarach zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, zwiększy jedynie możliwości większych państw członkowskich narzucania w formie aktów

normatywnych Unii Europejskiej swoich wartości oraz interesów pozostałym państwom. Tymczasem, to właśnie zasada jedności zmusza do przyjmowania rozwiązań kompromisowych, lepiej uwzględniających wartości i interesy różnych państw członkowskich i ich społeczeństw.

Dotychczasowe rozgraniczenie kompetencji między państwami członkowskimi a UE ma głębokie uzasadnienie. Wynika ono z różnorodności tradycji państw członkowskich odnośnie do preferowanych modeli zabezpieczenia społecznego, jak również z historycznie ukształtowanych różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i związanych z tym możliwości finansowania świadczeń społecznych oraz z różnic w sprawności administracji.

W ramach debaty większość wypowiadających się państw członkowskich wskazała na wątpliwości odnośnie do rozszerzenia obszaru dot. kwestii społecznych, w ramach którego decyzje mogłyby być podejmowane większością kwalifikowaną.

Przyszłość dorobku socjalnego UE w dziedzinie zatrudnienia i stosunków pracy

Podczas posiedzenia Rady EPSCO w dniu 10 grudnia 2019 r. odbyła się debata orientacyjna odnośnie do przyszłości dorobku socjalnego UE w dziedzinie zatrudnienia i stosunków pracy, której celem było podsumowanie dotychczas wypracowanego dorobku socjalnego UE w dziedzinie zatrudnienia i stosunków pracy, tak aby przygotować przesłanie dla nowej Komisji Europejskiej, a także zidentyfikować wyzwania i elementy, które wymagają poprawy.

Podczas debaty Polska zwróciła uwagę, że rolą polityki społecznej powinno być przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu i społecznemu osób, których kwalifikacje wymagają dostosowania do wymagań gospodarki cyfrowej, a przede wszystkim zapewnienie równego dostępu do systemu zabezpieczenia społecznego wszystkim osobom świadczącym pracę w oparciu o nowe formy zatrudnienia.

Polska podkreśliła również, że należy uwzględnić czynniki, które aktualnie determinują sytuację na rynku pracy i związane z tym wyzwania dotyczące m.in. takich kwestii jak negatywne trendy demograficzne, niedobory kadrowe oraz niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Ważne jest także, aby znaleźć złoty środek pomiędzy elastycznością a pewnością prawa i interesami obu stron - pracodawców i pracowników. Bez polityki zrównoważonego rozwoju głównymi beneficjentami zmian będzie wąska grupa społeczna, która zainwestowała kapitał w rozwiązania z zakresu nowych technologii. Po drugiej stronie będą rzesze osób bezrobotnych, których stanowiska pracy zastaną zautomatyzowane.

W celu przeciwdziałania niekorzystnemu społecznie zjawisku rozwarstwienia materialnego, należy podejmować także odpowiednie działania fiskalne, które zapewnią sprawiedliwy i zrównoważony rozkład dochodów. Do osiągnięcia tego celu niezbędne jest dostosowanie systemów podatkowych do polityki społecznej i rynku pracy. Obecnie systemy fiskalne pasują do tradycyjnego modelu świadczenia pracy – w sposób stały, u jednego pracodawcy.

W opinii Polski, biorąc pod uwagę fakt przyjęcia w czerwcu 2019 r. dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz dyrektywy w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy, dodatkowe działania na poziomie UE nie są obecnie konieczne, szczególnie dotyczy to działań, które mogą stanowić nadmierną ingerencję w krajowe rozwiązania prawne. Zdaniem Polski najistotniejszym wyzwaniem, przed którym stoją obecnie państwa członkowskie, jest prawidłowe i terminowe wdrożenie licznych nowych przepisów unijnych we wskazanych wyżej obszarach.

Polska podziela pogląd o potrzebie działań w kierunku właściwej ochrony socjalnej obywateli Unii Europejskiej, m.in. poprzez wzrost płac i podniesienie statusu pracy, jednakże podkreśla, że ustalanie minimalnego wynagrodzenia za pracę pozostaje w wyłącznej gestii państw członkowskich. Praca

godna, sprawiedliwie opłacana i stabilna - w takim kierunku zmierza realizowana w Polsce konsekwentnie polityka, a wprowadzane rozwiązania legislacyjne służą jej realizacji.

3.2.1.4 Semestr Europejski

Dokumenty inicjujące kolejny cykl Semestru Europejskiego zostały opublikowane z opóźnieniem dopiero w dn. 17 grudnia 2019 r., w związku z tym nie odbyły się na ten temat jeszcze żadne dyskusje na forum UE.

3.2.1.5 Innowacje i cyfryzacja

Innowacje

Podczas prezydencji fińskiej prace w obszarze badań naukowych i innowacji dotyczyły przede wszystkim pakietu – Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT), a także „Horyzontu Europa” w zakresie nieuzgodnionym przez poprzednie prezydencje (tj. synergie programu z innymi programami i funduszami UE). Prezydencja fińska prowadziła także prace nad przyjęciem częściowego podejścia ogólnego do rozporządzenia ws. programu Euratom na lata 2021-2025. Wiodącym tematem prezydencji był ponadto zrównoważony wzrost, z uwypukleniem roli badań naukowych i innowacji w jego rozwoju.

Polska wzorem poprzednich okresów prezydencji, brała aktywny udział w dyskusjach i negocjacjach dokumentów o charakterze ustawodawczym i pozalegisłacyjnym. W odniesieniu do negocjacji pakietu EIT, Polska niezwykle aktywnie włączyła się w negocjacje dotyczące m.in. schematu wsparcia, poprzez EIT, dla państw o niższym niż wiodące w UE wskaźnikach innowacyjności, tj. tzw. umiarkowani i skromni innowatorzy, zgodnie z metodologią *European Innovation Scoreboard*. Polska wykazała się także wysoką aktywnością w zakresie otwarcia możliwości wpływu państw członkowskich na zapisy dokumentów EIT, tj. modyfikację techniki legislacyjnej pn. *recast*, a także podkreślała rolę większej otwartości Wspólnot Wiedzy i Innowacji, poprzez które swoje działania realizuje EIT. Prezydencji fińskiej udało się uzgodnić PGA do rozporządzenia EIT, natomiast dyskusja nad strategicznym planem innowacji Instytutu będzie kontynuowana podczas przewodnictwa Chorwacji.

W odniesieniu do synergii „Horyzontu Europa” z innymi programami i funduszami UE, Polska aktywnie włączyła się w prace prezydencji fińskiej, zarówno na forach grupy roboczej ds. badań, jak i podczas szeregu warsztatów zorganizowanych przez prezydencję fińską. Polska konsekwentnie podkreślała potrzebę podjęcia bardziej zdecydowanych środków dla osiągnięcia zamierzonych celów na rzecz większej synergii, w tym stworzenie sprzyjających ram prawnych i proceduralnych, które pozwolą na uproszczenie i ujednoczenie dotychczasowych zasad wdrażania programów w nowej perspektywie finansowej. Polska prezentowała spójne stanowisko dot. zasad pomocy publicznej, które dla projektów badawczych i przedsięwzięć innowacyjnych powinny być jednolite, niezależnie od źródła finansowania w ramach budżetu UE czy trybu zarządzania. Wymiernym rezultatem prac prezydencji fińskiej było przyjęcie częściowego podejścia ogólnego do tzw. zał. IV rozporządzenia „Horyzontu Europa” określającego synergii „Horyzontu Europa” z innymi programami UE. Przyjęto także PGA do preambuły rozporządzenia.

Polska aktywnie włączyła się w prace nad rozporządzeniem Rady ustanawiającej program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021-2025 (Euratom). W trakcie negocjacji Polska konsekwentnie postulowała konieczność zapewnienia efektywności ekonomicznej badawczych instalacji jądrowych, możliwości rozwoju innowacyjności w sektorze jądrowym, energetycznych i pozaenergetycznych zastosowań działań badawczych, w zakresie rozwoju konkurencyjnej energetyki jądrowej i rozwoju nowych, bezpiecznych technologii reaktorowych, nie zaś koncentrowania się wyłącznie na kwestiach bezpieczeństwa. Mimo konstruktywnej postawy

Polski (zgoda na PGA mimo nie w pełni satysfakcjonujących nas zapisów) prezydencji fińskiej nie udało się wypracować porozumienia.

W odniesieniu do dyskusji nt. zrównoważonego wzrostu dzięki m.in. stanowisku Polski, zapisy odnoszące się do sfery badań naukowych i innowacji jako elementu wspomagającego zrównoważony wzrost gospodarczy zostały wzmocnione w procesie wypracowania dokumentu pt. „Rozwijanie naszej bazy gospodarczej: wizja długoterminowej strategii na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego”, który stanowił wkład Rady COMPET w prace nowej Komisji Europejskiej. Polska aktywnie zabiegała o wzmocnienie postulatów na rzecz tego, by transformacja gospodarki neutralnej klimatycznie była sprawiedliwa (*just transition*).

Godnym zauważenia rezultatem prac prezydencji fińskiej jest także przyjęcie konkluzji ws. biogospodarki. Dzięki m.in. zabiegom PL w dokumencie wzmocnione zostały zapisy dotyczące inicjatywy BIOEAST, która dotyczy współpracy makroregionalnej w obszarze badań i innowacji w ramach biogospodarki pomiędzy państwami Europy Środkowo-Wschodniej. Strategia europejska dot. biogospodarki będzie istotna z punktu widzenia prac nad *Green Deal*.

Cyfryzacja

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Telekomunikacji w dn. 3 grudnia 2019 r. Polska uczestniczyła w debacie orientacyjnej pt. *Unia Europejska jako centrum etycznego wykorzystywania danych*, w trakcie której przedstawiła swoją wizję i preferowane pryncypia europejskiej gospodarki opartej na danych:

- powinna ona opierać się na koncepcji traktowania nieprzetworzonych, nieosobowych danych jako dobra wspólnego;
- dla zapewnienia współdzielenia danych potrzebne są również właściwe ramy regulacyjne, które będą usprawniać ów proces, ale zarazem szanować tajemnicę handlową i różne modele biznesowe;
- aby zachęcić przedsiębiorstwa w UE do wymieniania się danymi, UE powinna wspierać federacyjne otwarte ekosystemy, wykorzystujące otwarte i zdecentralizowane standardy dla interfejsów API. Powinny one powstawać we wszystkich sektorach, na zasadach wzajemności i dobrowolności wymiany danych;
- współdzielenie danych powinno gwarantować wysokie standardy ochrony danych osobowych i cyberbezpieczeństwa;
- konieczne jest zapewnienie przejrzystości i rozliczalności algorytmów stosowanych przez podmioty publiczne i prywatne w kontekście automatycznego podejmowania decyzji dotyczących człowieka.

Podsumowując swoje wystąpienie Polska podkreśliła, że Unia Europejska powinna rozwijać rozwiązania w zakresie zarządzania danymi, które będą konkurować z rozwiązaniami spoza UE nie tylko ceną, ale przede wszystkim etycznym charakterem oferowanych usług. Jest to niezwykle ważne w kontekście budowania zaufania społeczeństwa do nowoczesnych technologii, w szczególności sztucznej inteligencji. Podejście proponowane przez Polskę spotkało się z poparciem wielu państw.

Na marginesie ww. posiedzenia Polska wzięła udział w kolejnej dyskusji nt. sztucznej inteligencji i automatyzacji zainicjowanej przez prezydencję. Polska podkreśliła ścisłe związki pomiędzy etyką sztucznej inteligencji a zaufaniem do niej - poszanowanie fundamentalnych wartości podczas projektowania systemów opartych o AI stanowi gwarancję budowy zaufania do tej technologii. Stanowisko prezentowane przez Polskę będzie miało wpływ na kierunek przyszłej dyskusji nt. aktualizacji strategii UE na rzecz sztucznej inteligencji oraz regulacji w tym obszarze, która rozpocznie się w 2020 r.

3.2.2 Dobrobyt i umiejętności: podstawa włączenia społecznego

3.2.2.1 Edukacja, młodzież, kultura i sport

Edukacja

Priorytetami prezydencji fińskiej w obszarze kształcenia i szkolenia było osiągnięcie postępów w negocjacjach programu Erasmus+ na lata 2021 – 2027, wspieranie ciągłego uczenia się, promowanie inwestycji w kapitał ludzki, promowanie edukacji zorientowanej na przyszłość oraz sprawiedliwości, równości i skuteczności, w szczególności w kontekście ustanowienia europejskiego obszaru edukacji.

Kontynuowanie prac dotyczących ustanowienia do 2025 r. europejskiego obszaru edukacji znalazło odzwierciedlenie w pracach nad rezolucją w sprawie dalszego rozwoju europejskiego obszaru edukacji na rzecz wsparcia przyszłościowych systemów kształcenia i szkolenia. W rezolucji wskazuje się, że kształcenie i szkolenie są kluczowymi obszarami służącymi tworzeniu i utrzymywaniu zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności oraz wspieraniu zatrudnienia i uczestnictwa w rynku pracy na poziomie europejskim. Wysokiej jakości kształcenie i szkolenie zapewnia Unii przewagę konkurencyjną w coraz bardziej cyfrowej i opartej na wiedzy globalnej gospodarce, ponieważ w przyszłości Europa będzie jeszcze bardziej zależała od kreatywnych, wysoko wykwalifikowanych i dobrze wyszkolonych ludzi. Istotne będzie również kierowanie rozwojem i wdrażaniem nowych technologii oraz wspieranie przejścia Unii na gospodarkę o obiegu zamkniętym i gospodarkę niskoemisyjną poprzez wspieranie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do przyspieszenia tych zmian. Polska wyraziła poparcie dla przyjęcia rezolucji, która już w swoim wyjściowym kształcie spotkała się z pozytywnym odzewem państw członkowskich. W toku negocjacji dla Polski oraz Estonii, Niemiec, Belgii, Francji i Słowacji ważne było, aby dokument w większym stopniu uwzględniał wszystkie obszary i typy kształcenia w kontekście dążenia do ustanowienia europejskiego obszaru edukacji. Równie istotne dla Polski oraz Słowenii, Bułgarii, Litwy, Cypru, Rumunii, Grecji i Irlandii było uwzględnienie w zapisach dotyczących Europejskich Uniwersytetów kwestii zapewnienia równowagi geograficznej. Finalna wersja dokumentu zatwierdzona przez Radę UE uwzględnia te aspekty.

Prezydencja fińska z sukcesem przeprowadziła prace nad konkluzjami w sprawie kluczowej roli strategii dotyczących uczenia się przez całe życie w kontekście wzmocnienia pozycji społeczeństw w obliczu zmian technologicznych i ekologicznych wspierających trwałą i zrównoważony wzrost. Polska wyraziła poparcie dla przyjęcia konkluzji, ponieważ końcowy dokument uwzględniał stanowisko Polski prezentowane w toku negocjacji. Kluczowym elementem, który stanowił wyzwanie w trakcie negocjacji dla większości państw członkowskich, w tym Polski, była zaproponowana koncepcja „ciągłego uczenia się”. W wyjściowej propozycji prezydencji projekt odnosił się do tzw. ciągłego uczenia się, co nie znalazło szerokiego poparcia wśród państw członkowskich ze względu na problem z rozróżnieniem koncepcji „uczenie się przez całe życie” od „ciągłego uczenia się” i brakiem uzgodnionej na poziomie UE definicji „ciągłego uczenia się”. Kwestia ta została podniesiona przez Polskę oraz Austrię, Czechy, Holandię, Słowenię, Belgię, Irlandię, Estonię, Portugalię, Litwę, Włochy, Grecję, Rumunię, Hiszpanię, Francję i Danię. W związku ze stanowiskiem państw członkowskich oraz problemami z wyjaśnieniem, na czym polega koncepcja „ciągłego uczenia się”, prezydencja pozostała przy uzgodnionej i zrozumiałej koncepcji „uczenia się przez całe życie”.

Ponadto Rada UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu przeprowadziła dwie debaty. Po raz pierwszy w historii Rady odbyła się wspólna debata ministrów edukacji i ministrów finansów, której tematem były inwestycje w edukację. Celem debaty było zwrócenie uwagi na znaczenie inwestycji w edukację dla rozwoju społeczno-gospodarczego Unii i zastanowienie się, co można zrobić biorąc pod uwagę skuteczność i wydajność, aby inwestycje w edukację przynosiły zakładane rezultaty. Polska w przeprowadzonej dyskusji podkreśliła, że przeznaczanie funduszy na edukację należy traktować jako inwestycję, która sprzyja wzrostowi i może promować sprawiedliwość społeczną oraz innowacyjną i konkurencyjną gospodarkę oferującą dobre perspektywy zatrudnienia.

Druga debata odbyła się wyłącznie w gronie ministrów edukacji i była poświęcona sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu. Ministrowie zastanawiali się, w jaki sposób lepiej wykorzystać sztuczną inteligencję w edukacji, tak aby Unia zwiększyła swoją rolę w globalnej gospodarce. Polska zwróciła uwagę w debacie, że pokolenia obecnych i przyszłych uczniów to pokolenia dorastające w otoczeniu technologii cyfrowych. Systemy kształcenia i szkolenia muszą odpowiednio reagować na postępującą cyfryzację wszystkich sfer życia społeczno-gospodarczego.

Młodzież

Priorytety fińskiej prezydencji w obszarze młodzieży dotyczyły rozwoju jakościowej pracy z młodzieżą (ang. *youth work*) w powiązaniu z zapewnieniem równych możliwości dla wszystkich młodych ludzi oraz z wykorzystaniem cyfrowych mediów i technologii, a także promowania edukacji i szkoleń dla pracowników młodzieżowych (ang. *youth workers*).

Rada UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu na posiedzeniu 22 listopada 2019 r. przyjęła dwa dokumenty: konkluzje o cyfrowej pracy z młodzieżą oraz konkluzje o kształceniu i szkoleniu osób pracujących z młodzieżą. Oba dokumenty zostały wypracowane w ramach unijnej grupy roboczej do spraw młodzieży. Pierwszy z nich wskazuje na kluczowe znaczenie umiejętności cyfrowych dla niezależności młodych ludzi, ich włączenia społecznego oraz szans na zatrudnienie. Warto w tym względzie wykorzystywać potencjał związany z pracą z młodzieżą, która umożliwia uczenie się przez doświadczenie i angażowanie młodych ludzi (w szczególności tych narażonych na ryzyko wykluczenia cyfrowego) w działania służące wzmocnieniu ich kompetencji cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym.

Konkluzje o kształceniu i szkoleniu osób pracujących z młodzieżą wskazują z kolei na znaczenie jakościowego, elastycznego oraz praktycznego kształcenia i szkolenia pracowników młodzieżowych. Realizacja takiego podejścia przysłuży się osiągnięciu celów strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027. W trakcie negocjacji część państw członkowskich, w tym Polska, skutecznie optowało za wprowadzeniem zapisów o bardziej otwartym charakterze w odniesieniu do pierwotnych propozycji działań skierowanych do państw członkowskich. Ostatecznie w dokumencie zwraca się uwagę na różnorodność w zakresie podejścia państw członkowskich do tematu pracy z młodzieżą i wynikającą z tego konieczność dostosowywania proponowanych rozwiązań do konkretnych potrzeb i warunków istniejących w poszczególnych państwach członkowskich. Przykładowo, w Polsce zawód pracownika młodzieżowego nie jest zawodem regulowanym, a jego wykonywanie nie wymaga dokumentów certyfikujących kwalifikacje. Wskazane jest zatem unikanie zapisów o charakterze zobowiązującym, w szczególności takich, które mogłyby stwarzać ryzyko ingerowania w podstawy programowe oraz programy nauczania, których forma, kształt oraz sposób realizacji należą do wyłącznej kompetencji państw członkowskich. W konkluzjach zachęca się państwa członkowskie, aby w ramach swoich kompetencji oraz z należyтым poszanowaniem zasady pomocniczości: wypracowały wspólne rozumienie pojęcia i celów związanych z wysoką jakością kształcenia i szkolenia pracowników młodzieżowych; stworzyły ramy kompetencji dla formalnego i pozaformalnego kształcenia i szkolenia w zakresie pracy z młodzieżą.

Dodatkowo, w ramach Rady UE do spraw młodzieży przeprowadzona została debata ministrów na temat wizji pracy z młodzieżą w Europie w kontekście wyzwań związanych ze zmianą klimatu. Odnosząc się pytań kierunkowych przygotowanych przez fińską prezydencję, Polska podkreśliła, że rola pracy z młodzieżą w obszarze związanym z klimatem powinna mieć przede wszystkim walor edukacyjny. Edukacja środowiskowa, ukierunkowana na pokazywanie i promowanie dobrych praktyk, może przynieść znaczne korzyści w kształtowaniu wiedzy, umiejętności postaw proekologicznych.

W trakcie fińskiej prezydencji rozpoczęły się również negocjacje pomiędzy Radą, Komisją Europejską oraz Parlamentem Europejskim w zakresie rozporządzenia w sprawie Europejskiego Korpusu Solidarności na lata 2021–2027. Odbyły się trzy trilogi, w ramach których strony potwierdziły wiele kwestii wypracowanych wcześniej na poziomie technicznym. Porozumienia nie osiągnięto w zakresie: zarządzania, aktów delegowanych (Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, jest

przeciwna ich wprowadzeniu), włączenia, wieku uczestników części dotyczącej pomocy humanitarnej.

Poziom techniczny został upoważniony do prowadzenia dalszych dyskusji w celu wypracowania kompromisu, w szczególności w odniesieniu do tych zapisów, w których występują rozbieżności między stanowiskami Parlamentu Europejskiego i Rady. Nie obejmuje to zapisów powiązanych z Wieloletnimi Ramami Finansowymi oraz kwestiami horyzontalnymi. Dalsze prace w sprawie Europejskiego Korpusu Solidarności na lata 2021-2027 prowadzone będą pod przewodnictwem chorwackiej prezydencji.

Kultura

W okresie od lipca do grudnia 2019 r. odbyło się 8 posiedzeń Komitetu do Spraw Kultury Rady UE w Brukseli. W ich trakcie wypracowano satysfakcjonującą wszystkie państwa członkowskie UE treść dokumentu rezolucji Rady na temat kulturowego wymiaru zrównoważonego rozwoju. Celem dokumentu jest wypracowanie działań dążących do zwiększenia udziału kultury w polityce zrównoważonego rozwoju.

Na etapie prac nad dokumentem, Polska zgłaszała zastrzeżenia do zastosowanej próby wprowadzenia systematyki roli kultury w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju (proponowano niejasny podział kultury na trzy obszary – kultura „w”, „dla” i „jako” zrównoważony rozwój), jak również do proponowanego porządku działań i dokumentów, które miałyby zostać wypracowane (tj. do relacji pomiędzy przedmiotową rezolucją, planem działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz strategią UE w sprawie wdrożenia Agendy 2030). W rezultacie przeprowadzonych prac, dokument został zmodyfikowany w zadowalający dla strony polskiej sposób. Dokument został przyjęty podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji, Kultury, Młodzieży i Sportu (Rady EYCS) w dniu 21 listopada 2019 r. w Brukseli.

Podczas posiedzenia Rady EYCS odbyła się także debata polityczna ministrów pt. „Mocne strony, potencjał innowacyjny i globalna konkurencyjność europejskich przemysłów kultury, kreatywnych i audiowizualnych”. W jej trakcie, reprezentujący Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego minister Paweł Lewandowski zwrócił uwagę na następujące zagadnienia:

- intensywny wzrost podaży na rynkach audiowizualnych i wynikającą z niego konieczność konkurencji oraz zwiększenia widoczności przedsiębiorców kreatywnych;
- konieczność zwrócenia uwagi, iż sektor audiowizualny jest dalece zglobalizowany i chcąc rozwijać przemysł europejski należy brać pod uwagę międzynarodowy kontekst tego sektora;
- konieczność wspierania interdyscyplinarności w wymienionych w debacie sektorach, szczególnie w rozumieniu interdyscyplinarności jako przestrzeni generowania innowacji;
- minister przedstawił również po krótko polski „system zachęt” dla produkcji audiowizualnych (ustawa o finansowym wspieraniu produkcji audiowizualnej) jako pomysł na wsparcie europejskiej twórczości.

Ponadto, w okresie od lipca do grudnia 2019 r. odbyły się w Brukseli 4 posiedzenia grupy roboczej ds. sektora audiowizualnego. W trakcie posiedzeń omawiano współpracę UE z Australią (w szczególności kwestię koprodukcji filmowej) oraz wydarzenia organizowane przez prezydencję fińską w obszarze sektora audiowizualnego. Przygotowano również dokument pt. *Mocne strony, potencjał innowacyjny i globalna konkurencyjność europejskich przemysłów kultury, kreatywnych i audiowizualnych*, który był punktem wyjścia do debaty ministrów podczas posiedzenia Rady EYCS.

Sport

W trakcie prezydencji fińskiej przyjęte zostały konkluzje dotyczące zwalczania korupcji w sporcie oraz konkluzje dotyczące ochrony dzieci w sporcie. Polska aktywnie uczestniczyła w negocjowaniu tekstu konkluzji i ostatecznie poparła obydwa dokumenty.

Z inicjatywy fińskiej prezydencji w toku posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dn. 21 listopada 2019 r. odbyła się debata jawna na temat dobrego zarządzania w sporcie. Na zaproszenie prezydencji w debacie wziął udział pan Witold Bańka, były Minister Sportu i Turystyki oraz przyszły przewodniczący Światowej Agencji Antydopingowej WADA, który omówił kierunek przyszłych reform w ramach Agencji, zapowiadając dalsze działania mające na celu wzmocnienie głosu sportowców w procesie decyzyjnym; jak również jak najszerze włączenie różnych grup interesariuszy w tenże proces.

W swojej wypowiedzi Przedstawiciel Polski pokreślił istotną rolę dobrego zarządzania oraz potrzebę bliskiej współpracy między państwami członkowskimi, Komisją a ruchem sportowym. Ponadto docenił potrzebę wymiany dobrych praktyk oraz zauważył istotną rolę struktur międzynarodowych w budowie przejrzystego modelu zarządzania sportem na wszystkich szczeblach.

3.2.2.2 Przyszłość programu Erasmus+

Prezydencja fińska kontynuowała negocjacje projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Erasmus+: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu. Prezydencja przeprowadziła trzy trilogii – 7 października, 19 listopada oraz 9 grudnia 2019 r. Z negocjacji wyłączone zostały kwestie horyzontalne oraz zapisy związane z budżetem.

W trakcie trilogów uzgodniono zapisy dotyczące m.in. nazwy programu, definicji, celów programu, wartości dodanej, akcji programu, w tym Jean Monnet, włączenia, ewaluacji, komunikacji i upowszechniania, form finansowania UE i metod wdrażania oraz wskaźników. W zakresie akcji programu z negocjacji wyłączono zapisy dotyczące mobilności sportowców i kadry sportowej oraz osób dorosłych uczących się uznając, że są one bezpośrednio związane z budżetem programu, ponieważ oznaczają poszerzenie grupy docelowej programu w stosunku do rozwiązań zatwierdzonych w częściowym podejściu ogólnym Rady. Ponadto z negocjacji wyłączone zostały zapisy dotyczące inicjatywy DiscoverEU, która była elementem tzw. „*negotiation box*”. Spotkało się to z reakcją Parlamentu Europejskiego, który zablokował jakiegokolwiek dyskusje w zakresie dwóch pozostałych nowych inicjatyw, tj. Uniwersytetów Europejskich oraz Centów Doskonałości Zawodowej. Parlament Europejski uznał, że te trzy inicjatywy powinny być negocjowane wspólnie.

Polska popierała podejście przyjęte przez prezydencję fińską w zakresie negocjacji. Dla Polski kluczowe było, aby zapisy kompromisowe nie zmieniały charakteru programu i jego głównych celów oraz nie naruszały dotychczasowych kompetencji Władzy Krajowej programu. Polska prezentowała stanowisko, że jakiegokolwiek rozszerzenie zakresu programu (np. objęcie wymiarem międzynarodowym kolejnych obszarów kształcenia, ujęcie w mobilnościach indywidualnych jako kolejną grupę docelową osoby dorosłe uczące się) jest ściśle powiązane z budżetem samego programu. Dlatego na obecnym etapie negocjacji kwestie te nie powinny podlegać ostatecznym rozstrzygnięciom.

Największym wyzwaniem w trakcie negocjacji prowadzonych przez prezydencję fińską była kwestia zarządzania programem. W trakcie dyskusji na poziomie technicznym nie udało się uzyskać kompromisu ze względu na oczekiwania Parlamentu Europejskiego, aby w zakresie wdrażania programu zastosowanie miały akty delegowane w miejsce obecnie stosowanych aktów wykonawczych, co oznaczałoby odejście od zasad komitologii. Parlament Europejski dąży do zapewnienia sobie roli w zarządzaniu programem podczas jego realizacji. Brak zgody Komisji Europejskiej i Rady na takie podejście spowodowało praktyczne zablokowanie dalszych negocjacji.

Jeśli chodzi o kwestię zarządzania to Polska, podobnie jak pozostałe państwa członkowskie, popierała zapisy przyjęte w częściowym podejściu ogólnym Rady i nie wyrażała zgody na zmniejszenie uprawnień państw członkowskich na rzecz Parlamentu Europejskiego. Polska nie wyraziła zgody na odejście od zasady komitologii. Komitet programu pełni ważną rolę w nadzorowaniu realizacji programu i zapewnia państwu członkowskiemu wpływ na jego kształt poprzez m.in. zatwierdzenie rocznych planów pracy i corocznego budżetu programu.

Pomimo faktu, że Rada nie zgadza się na zmiany proponowane przez Parlament Europejski, które stoją w sprzeczności z zapisami traktatowymi i treścią porozumienia międzyinstytucjonalnego, państwa członkowskie, w tym Polska, były otwarte na znalezienie innego sposobu na większe włączenie Parlamentu Europejskiego w realizację programu. Prezydencja fińska zaproponowała powołania nieformalnego forum programu Erasmus+, które ustanowione zostałyby deklaracją Komisji Europejskiej. Byłoby to miejsce wymiany informacji i doświadczeń w zakresie realizacji programu, gdzie byłby możliwy udział przedstawicieli Parlamentu. Państwa członkowskie były gotowe poprzeć to rozwiązanie uznając je za propozycję kompromisową.

Prezydencja fińska po rozmowach na poziomie technicznym uznała, że nie ma woli Parlamentu Europejskiego, aby wypracować kompromisowe podejście w zakresie zarządzania programem. Z tego powodu, po konsultacjach z partnerami trio (kolejne prezydencje – Chorwacja i Niemcy) uzgodniono, że dla zabezpieczenia stanowiska Rady, nie jest możliwe przedstawienie dalszych ustępstw w zakresie zarządzania programem Erasmus+.

3.2.3 Ambitna, otwarta, oparta na zasadach polityka handlowa

3.2.3.1 Polityka handlowa UE

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

W ramach prezydencji fińskiej na forum WTO kontynuowana była dyskusja koncentrująca się wokół wypracowania formuły, która pozwoli na utrzymanie dotychczasowego znaczenia tej organizacji jako gwaranta międzynarodowych stosunków handlowych. Trwały również intensywne prace nad utrzymaniem systemu rozstrzygania sporów, który jest kluczowym instrumentem umożliwiającym przestrzeganie zasad wypracowanych przez tę organizację.

Rezultatem dyskusji nt. problemu blokady nominacji do organu odwoławczego WTO (*Appellate Body*) było wypracowane w WTO kompleksowego dokumentu dotyczącego modernizacji systemu rozstrzygania sporów WTO. Podjęte wysiłki nie wpłynęły jednak na zmianę stanowiska USA i dn. 11 grudnia 2019 r. druga instancja rozstrzygania sporów zawiesiła prace, co stanowi poważne zagrożenie dla istniejącego systemu.

Wiele państw, w tym Polska, widząc słabości obecnego systemu wskazywało jednocześnie, że rozwiązanie obecnego kryzysu leży w umacnianiu tej organizacji i wzmocnieniu jej instrumentów traktatowych. Polska popierała również działania KE prowadzone w ramach trilogu UE-USA-Japonia, mające na celu wzmocnienie systemu notyfikacji i wzmocnienia przejrzystości w handlu zagranicznym. W kwestiach dotyczących modernizacji WTO ustalono, że UE powinna być liderem dyskusji, proponującym kompleksowe propozycje rozwiązań we wszystkich tematach mogących się przyczynić do rozwiązania obecnego kryzysu i modernizacji organizacji.

W trakcie prezydencji fińskiej Polska wspierała również inicjatywy w formie plurilateralnej, szczególnie w odniesieniu do negocjacji porozumienia o handlu elektronicznym i ws. przepisów krajowych w handlu usługami. Wypowiadała się również za ścisłą współpracą z USA w wielu podnoszonych przez Waszyngton kwestiach dotyczących również określenia nowej definicji krajów rozwijających się.

W formie wielostronnej trwają negocjacje prowadzone głównie w zakresie zakazu stosowania określonych typów subsydiów w rybołówstwie z wolą przyjęcia stosownego porozumienia multilateralnego na Konferencji Ministerialnej w czerwcu 2020 r. Postęp w tych rozmowach jest jednak niewielki i trudno obecnie określić czy ustalony termin zostanie dotrzymany.

Relacje UE-USA

W trakcie prezydencji fińskiej obie strony kontynuowały rozmowy w oparciu o pozytywną agendę wypracowaną na spotkaniu Przewodniczącego KE J.-C. Junckera i Prezydenta D. Trumpa w lipcu 2018 r.

Oczekiwana w połowie listopada 2019 r. decyzja USA ws. ew. ceł na europejskie auta nie została podjęta, co Komisja Europejska odebrała jako pozytywny sygnał. W II półroczu 2019 r. obie strony wymieniły się propozycjami tekstu porozumienia ws. oceny zgodności deklarując gotowość do dalszej dyskusji na ten temat. Zaawansowano także prace dotyczące współpracy w dziedzinie norm. Obie strony zidentyfikowały obszary i sektory, gdzie należałoby wypracować wspólne podejście (robotyka, drukowanie przyrostowe 3D, sprzęt do wydobywania gazu i ropy na szelfie). Nie udało się natomiast osiągnąć postępu w rozmowach nt. umowy o zniesieniu ceł na towary przemysłowe. Strona amerykańska forsowała uwzględnienie w niej rolnictwa, co jest niezgodne z mandatem negocjacyjnym UE. Wobec impasu USA zaproponowały zawarcie z UE mini-pakietu obejmującego liberalizację ceł dla niektórych produktów chemicznych i homara. KE odrzuciła jednak tę ofertę, gdyż USA nie były skłonne na wzajemność w sektorach zainteresowania UE. Ponadto, liberalizacja handlu ograniczona do tak wąskiego wycinka nie byłaby zgodna z regułami WTO. W czasie prezydentury fińskiej doszło jednocześnie do podpisania porozumienia z USA dot. podziału kwoty importowej na wołowinę bez hormonów. Po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, decyzja wprowadzająca w życie ww. umowę zacznie obowiązywać od stycznia 2020 r.

Bez względu na powyższe w II półroczu 2019 r. negatywnie na wzajemne relacje wpływał spór dotyczący subsydiowania koncernów lotniczych Airbus i Boeing. KE nie udało się namówić strony amerykańskiej do polubownego rozstrzygnięcia i wypracowania wspólnych zasad dopuszczonego finansowania przemysłu lotniczego zarówno w kontekście tego sporu, jak i w wymiarze globalnym. W październiku 2019 r. USA zdecydowały się skorzystać z możliwości nałożenia ceł odwetowych na towary UE w oparciu o korzystne dla nich orzeczenie WTO ws. unijnych subsydiów dla Airbasa. Wobec kolejnego rozstrzygnięcia WTO stwierdzającego, że nielegalne subsydia po stronie UE są kontynuowane w grudniu 2019 r. USA zapowiedziały zamiar dalszego zaostrzenia sankcji. Skutki działań USA są szczególnie odczuwalne dla krajów zaangażowanych w produkcję samolotów Airbus, ale polski eksport do USA dotychczas został dotknięty w niewielkim stopniu. Jednocześnie USA same stosują nielegalne subsydia dla firmy Boeing. Rozstrzygnięcie WTO w tej sprawie powinno zapaść na wiosnę 2020 r., przy czym środki odwetowe możliwe do zastosowania przez UE prawdopodobnie będą niższe niż te, które USA zastosowały wobec UE.

Inną drażliwą kwestią w relacjach UE-USA była francuska ustawa wprowadzająca podatek od usług cyfrowych, która w szczególności dotyczy amerykańskich firm takich jak Google, Apple, Facebook i Amazon. USA po przeprowadzeniu postępowania w ramach tzw. sekcji 301 zapowiedziały działania odwetowe w postaci ceł na francuskie towary lub ograniczenia w usługach o wartości 2,4 mld USD, które prawdopodobnie wejdą w życie w styczniu 2020 r.

W tym okresie Polska podkreślała konieczność konstruktywnej współpracy z USA i kontynuacji pozytywnej agendy na podstawie ustaleń pomiędzy liderami UE i USA z lipca 2018 r., w tym również w zakresie spraw trudnych takich jak motoryzacja, lotnictwo, stal i aluminium. Ponadto, strona polska zwracała uwagę na potrzebę zacieśniania współpracy regulacyjnej z USA, która jest ważną inicjatywą dla obu stron pod względem ekonomicznym jak i strategicznym.

Kraje Ameryki Łacińskiej (negocjacje UE z Chile i Mercosur)

W trakcie prezydentury fińskiej trwały dalsze prace nad modernizacją Umowy Stowarzyszeniowej między UE i Chile z 2003 r. W tym czasie odbyły się dwie rundy negocjacyjne, które przyniosły postęp w zakresie szeregu rozdziałów, w tym strony wymieniły się ofertami w zakresie dostępu do rynku zamówień publicznych. Ponadto, zamknięto dyskusję nad rozdziałami dot. małych i średnich przedsiębiorstw oraz sporów międzypaństwowych. W toku prac Rady, Polska, podobnie jak kilka innych państw członkowskich UE podtrzymywała stanowisko, że w nowej umowie należy wyeliminować coroczny, nieograniczony w czasie i automatyczny wzrost kontyngentów taryfowych.

Ponadto, w II półroczu 2019 r. KE zaprezentowała wyniki porozumienia politycznego co do warunków zakończenia negocjacji handlowej części Umowy Stowarzyszeniowej między UE i Mercosur, które osiągnięto 28 czerwca 2019 r. Na jesieni KE udostępniła wzajemne oferty dostępu do rynku dla

towarów, usług, zamówień publicznych i zakładania przedsiębiorstw. Przekazane dokumenty nie zawierały jednak wszystkich elementów umowy, w tym m.in. wyjaśnień symboli użytych w ofertach, wielkości oferowanych wzajemnie kontyngentów taryfowych, ani stawek celnych obowiązujących w ich ramach. Z tego powodu nie było możliwości całościowej oceny umowy. W tym okresie Polska przekazała uwagi i pytania do szeregu kwestii wynikających z udostępnionego tekstu, w tym m.in. odnośnie do zwiększenia koncesji w imporcie najbardziej wrażliwych produktów rolnych udzielonych krajom Mercosur (np. podwojenie kontyngentu na mięso drobiowe), włączenia do kontyngentów taryfowych produktów o wysokiej zawartości cukru, braku zastosowania zasady wzajemności ofert w odniesieniu do wrażliwych towarów rolnych czy zbyt wąskiego uwarunkowania koncesji od wymogu przestrzegania zasad dobrostanu zwierząt.

Implementacja umów o wolnym handlu

Istotnym wydarzeniem prezydencji fińskiej była prezentacja trzeciego raportu nt. implementacji umów o wolnym handlu (FTA). Wynika z niego, że wkrótce około 40% całego handlu UE będzie realizowana w ramach umów preferencyjnych zawartych z krajami trzecimi (uwzględniając porozumienia z Japonią, Singapurem, Wietnamem i Mercosurem). Korzyści wynikające z FTA to przede wszystkim eliminacja ceł i otwarcie rynków, ale również większa stabilność warunków handlu i stworzenie ram współpracy (np. zasad konkurencji, ochrony własności intelektualnych, zwalczania korupcji, itp.) i promocji wartości UE (dot. praw pracowniczych, ochrony środowiska, itp.). Umowy przewidują także struktury instytucjonalne (komitety, grupy robocze), których celem jest dalsza likwidacja barier oraz prowadzenie dialogu w celu rozwiązania problemów w kwestiach spornych. FTA dają podstawę dla egzekwowania zobowiązań poprzez mechanizm rozstrzygania sporów oraz oferują wsparcie finansowe i techniczne dla krajów rozwijających się. Raport stwierdza także, że umowy handlowe mają duży potencjał dla unijnego eksportu produktów rolnych, który w 2018 r. rósł szybciej (+2,2%) niż w przypadku towarów nierolnych (+1,9%). Istotna była również zapowiedź KE zwiększenia nacisku na lepsze wykorzystywanie FTA. W tym celu stworzone zostanie nowe stanowisko - *Chief Trade Enforcement Officer* odpowiedzialne za monitorowanie wypełniania zobowiązań wynikających z zawartych umów oraz współpracę z Parlamentem Europejskim i Radą UE.

W trakcie prezydencji fińskiej Polska zgadzając się z ustaleniami raportu zwracała uwagę m.in. na konieczność poprawy skuteczności umów w likwidacji barier SPS w dostępie do rynków niektórych partnerów (np. uznawanie przez kraje trzecie regionalizacji jako narzędzia wykorzystywanego przy kontroli chorób zwierząt i utrzymywaniu bezpieczeństwa handlu) oraz niewystarczające zobowiązania do zbliżenia produkcji do wymogów UE (np. w przypadku dobrostanu zwierząt). Wyrażaliśmy również zainteresowanie poznaniem misji i sposobu funkcjonowania *Chief Trade Enforcement Officer*, licząc że będzie to stanowisko silnie umocowane i będzie dysponowało realnymi możliwościami działania, a tym samym wzmocni wysiłki UE w likwidacji ewentualnych niekorzystnych zjawisk towarzyszących wdrażaniu umów FTA, w tym ich skuteczność w likwidacji ww. barier SPS w dostępie do rynków niektórych państw.

Chiny

W trakcie prezydencji fińskiej regularnie omawiane były kwestie współpracy handlowej UE-Chiny. Podczas dyskusji, państwa członkowskie, w tym Polska, podkreślały, że w relacjach z Chinami, mimo deklaracji woli współpracy po stronie partnera, wiele kwestii w zakresie dostępu do rynku i równych szans (*level playing field*) pozostaje nierozwiązanych. W tym kontekście wskazywano m.in. na niesprzyjające otoczenie regulacyjne, nieuzasadnione pozataryfowe bariery w handlu, nierespektowanie przepisów praw własności intelektualnej (*Intellectual Property Rights – IPR*), w tym wymuszony transfer technologii, restrykcje dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych (*Foreign Direct Investment - FDI*), dyskryminację przedsiębiorstw zagranicznych w zamówieniach rządowych, rosnącą rolę państwa w gospodarce, w tym faworyzowanie przedsiębiorstw państwowych (*State-Owned Enterprises*).

Polska w tej dyskusji opowiedziała się za konsekwentną próbą wywarcia przez UE nacisku na Chiny w celu zapewnienia równych szans (*level playing field*), w tym dla inwestorów zagranicznych, i ich konkretnego zaangażowania w dyskusję nt. nierównowagi w handlu. Wskazała, że UE powinna również konsekwentnie podnosić kwestię barier w dostępie do rynku chińskiego – zarówno tych, które dotyczą podmioty z całej UE, jak i specyficznych dla poszczególnych państw członkowskich.

Polska podkreślała, że w szczególności należy dążyć do zawarcia umowy o ochronie inwestycji UE-Chiny, przy założeniu, że będzie ona zawierać istotne zobowiązania w zakresie dostępu do rynku Chin dla firm unijnych.

W dn. 6 listopada 2019 r. zakończone zostały negocjacje Porozumienia w sprawie Oznaczeń Geograficznych (GI) między UE a Chinami. Negocjacje trwały od 2010 r. Zakończenie negocjacji do końca 2019 r. zostało zapisane we Wspólnej Deklaracji z 21 Szczytu UE-Chiny, który odbył się w dniu 9 kwietnia 2019 r.

Polskie GI znajdujące się na listach ww. Porozumienia: Lista nr 1 (GI chronione od wejścia w życie Porozumienia): Polska Wódka / Polish Vodka; Lista nr 2 (GI, które mogą być chronione po około 4 latach od wejścia w życie Porozumienia): Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej, Jabłka grójeckie, Jabłka łąckie, Wielkopolski ser smażony, Wiśnia nadwiślanka.

Singapur

W trakcie prezydencji fińskiej (w dn. 21 listopada 2019 r.) weszła w życie Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru (FTA). Jej wejście w życie poprzedziło zakończenie prace nad wprowadzeniem ochrony oznaczeń geograficznych (GI) dla produktów UE na rynku singapurskim, do czego Singapur zobowiązał się w ramach negocjacji ww. FTA i umowy o ochronie inwestycji między UE a Singapurem (IPA).

Australia

W trakcie prezydencji fińskiej kontynuowane były negocjacje umowy o wolnym handlu między UE a Australią, które rozpoczęły się w czerwcu 2018 r. W drugiej połowie 2019 r. odbyły się dwie rundy negocjacyjne.

W październiku 2019 r. strony wymieniły się wstępnymi ofertami towarowymi. Projekt oferty UE dla Australii uwzględniał praktycznie wszystkie interesy defensywne Polski, które Polska zgłosiła w ramach przygotowań do rozpoczęcia negocjacji FTA UE-Australia. Również negocjacje w zakresie handlu usługami należy uznać za zaawansowane, a uwagi – uwzględnione.

Nowa Zelandia

W trakcie prezydencji fińskiej kontynuowane były negocjacje umowy o wolnym handlu między UE a Nową Zelandią, które rozpoczęły się w czerwcu 2018 r. W drugiej połowie 2019 r. odbyły się dwie rundy negocjacyjne.

Pomimo istotnych osiągnięć w procesie negocjacji, zarówno w obszarze handlu towarami jak i usługami, w ocenie KE, zakończenie negocjacji do końca 2019 r. jak to wcześniej zakładano, nie będzie możliwe.

W ramach dyskusji, Polska wskazuje m.in. na konieczność uwzględnienia wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego i konieczność szczególnego traktowania tego sektora podczas negocjacji.

Ukraina

W trakcie prezydencji fińskiej prowadzono rozmowy nt. decyzji Rady w sprawie stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu UE w ramach Podkomitetu ds. Zarządzania sanitarnego i fitosanitarnego ustanowionego na mocy Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a Ukrainą w sprawie zmiany załącznika V (Sanitary and Phytosanitary Strategy) do Układu o stowarzyszeniu.

W toku prac Polska zwracała m.in. uwagę na to, że na liście przepisów UE w projekcie Załącznika V, do których Ukraina powinna zbliżyć swoje przepisy krajowe, brak jest rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii z dnia 22 maja 2001 r. (Dz. Urz. UE. L Nr 147, str.1), co jest istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i kosztów produkcji drobiu i świń w UE, które są znacznie wyższe niż w krajach, które dopuszczają mączki mięsno-kostne w żywieniu.

KE odnosząc się do uwagi Polski dotyczącej zakazu karmienia drobiu pokarmem zwierzęcym, zauważyła, że Ukraina zobowiązała się w niedługim czasie przyjąć podobny zakaz, niezależnie od strategii zawartej w DCFTA (Deep and Comprehensive Free Trade Agreement). Jeśli będzie taka potrzeba to ww. przepis znajdzie się w przyszłości w zrewidowanej strategii SPS.

Economic Partnership Agreement (EPA)

Podczas prezydencji fińskiej dyskutowano nt. pogłębiania współpracy z 5 krajami Afryki Wschodniej i Południowej (Eastern and Southern Africa ESA) w ramach tymczasowej umowy o partnerstwie gospodarczym (Economic Partnership Agreement EPA). Obecnie wdrażana tymczasowa umowa, tj. interim EU-ESA EPA obejmuje następujące kraje afrykańskie Mauritius, Madagaskar, Komory, Seszele i Zimbabwe. Kraje te wystąpiły z oficjalną prośbą ws. rozpoczęcia dyskusji nad ewentualnym poszerzeniem umowy o dodatkowe obszary, które zostałyby włączone do porozumienia.

W związku z powyższym KE prowadziła prace nad modyfikacją dyrektyw negocjacyjnych z 2002 r., wspólnych dla wszystkich umów o partnerstwie gospodarczym, zawartych do tej pory pomiędzy UE i grupą państw ACP (African, Caribbean and Pacific Group of States). Stało się to niezbędne z uwagi na szereg nowych uwarunkowań takich jak m.in. przyjęcie Celów Zrównoważonego Rozwoju i Agendy 2030, Porozumienia Paryskiego, a także zbliżającego się wygaśnięcia Umowy z Kotonu.

Równoległe prezydencja fińska prowadziła prace nad 5 propozycjami dokumentów definiujących poszczególne obszary przyszłych negocjacji w ramach umowy tj. reguły pochodzenia (Rules of Origin), SPS (Sanitary and Phytosanitary Standards), TBT (Technical Barriers to Trade), CTF (Customs and Trade Facilitation) oraz kwestie rolne, które będą omawiane podczas pierwszej rundy negocjacyjnej, która ma odbyć się w dn. 15-17 stycznia 2020 r. na Seszelach.

W ramach prezydencji fińskiej dyskutowano także nt. dokumentu Concept note for the Sustainability Impact Assessment accompanying the negotiations for the deepening of the interim EPA with 5 ESA countries, który stanowi propozycję KE dot. planowanego przeprowadzenia oceny obowiązującej umowy interim ESA-EU EPA w zakresie wpływu na zrównoważony rozwój, która dotyczyć ma obszarów będących przedmiotem przyszłych negocjacji ESA-KE. Finalny raport KE ma zostać przedstawiony we wrześniu 2021 r.

Eurobarometr

Istotnym wydarzeniem podczas prezydencji fińskiej była prezentacja wyników sondażu tematycznego przeprowadzonego w ramach Eurobarometru 2019 tj. ankiety na temat stosunku Europejczyków do handlu międzynarodowego i polityki handlowej UE. Oficjalna publikacja wyników nastąpiła w dn. 20 listopada 2019 r. Badanie jest pierwszym tego typu od 2010 r. (od szczytu kryzysu finansowego). Pokazuje, jak zmieniły się poglądy oraz obawy opinii publicznej w UE oraz w poszczególnych państwach członkowskich w temacie handlu.

Z badania wynika, że w latach 2010-2019 nastąpił w Polsce najwyższy wzrost liczby osób deklarujących czerpanie korzyści z handlu międzynarodowego spośród wszystkich państw członkowskich - aż o 33 pkt. % (średnia dla UE to 15 pkt. %). Obecnie już 73% respondentów twierdzi, że czerpie korzyści z handlu międzynarodowego, co stawia Polskę na 8 miejscu w UE, dla której średnia wynosi 60%. Ponadto większość respondentów (69%) uważa, że UE jest bardziej efektywna niż państwa członkowskie działające samodzielnie. Jest to wynik poniżej średniej dla UE (71%), który daje Polsce 18 miejsce *ex aequo* z Francją. Dominuje również przekonanie o transparentności polityki

handlowej, którą dostrzega 59% respondentów, co przy średniej dla UE 63%, daje Polsce 14 wynik. Nadto 51% polskich respondentów oczekuje, że handel będzie tworzył miejsca pracy (51% respondentów przy średniej dla UE 54%), a także że będzie zapewniać dostęp do dóbr i usług po korzystnych cenach (49 % respondentów przy średniej dla UE 39%).

Raport uwidocznił niewykorzystany potencjał w handlu transgranicznym online (*cross-border e-commerce*). Tylko 30% respondentów w Polsce kupiło towary bądź usługi online w przeciągu ostatnich 12 miesięcy. Średnia dla UE to 42%, co daje Polsce 24 miejsce w UE.

Polska oceniła wyniki sondażu jako racjonalne i z zadowoleniem przyjęła, że większość respondentów ma pozytywny stosunek do działań podejmowanych przez UE i roli, którą odgrywa w sprawach związanych z handlem międzynarodowym.

Postępowania ochronne (subsydia i antydumping)

Dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, Polska podejmowała na forum Unii Europejskiej działania mające na celu przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom handlowym ze strony dostawców pozaunijnych, poprzez doprowadzenie do ustanowienia ceł antydumpingowych lub antysubsydyjnych.

W drugim półroczu 2019 r. KE wszczęła 12 nowych postępowań antydumpingowych i antysubsydyjnych oraz przeglądów obowiązujących środków. Łącznie toczy się obecnie 38 postępowań ochronnych. Nałożonych zostało 9 środków ostatecznych, w tym 7 antydumpingowych i 2 antysubsydyjne. Obecnie obowiązują 103 cła antydumpingowe, 16 ceł antysubsydyjnych oraz 3 środki ochronne przed nadmiernym importem na towary pochodzące z 17 krajów pozaunijnych.

Z punktu widzenia interesów polskiego przemysłu, szczególnie istotne są aktualnie obowiązujące cła antydumpingowe lub antysubsydyjne na import następujących towarów: rowerów i części rowerowych z Chin, kół aluminiowych z Chin, zastawy stołowej i kuchennej z porcelany z Chin, rur bez szwu z Chin, stali powlekanej organicznie z Chin, płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin, płytek ceramicznych z Chin, saletry amonowej z Rosji, rur spawanych z Rosji, Białorusi i Chin, prętów zbrojeniowych z Białorusi.

Zamówienia publiczne

Rynek zamówień publicznych w UE jest szeroko otwarty dla kontrahentów z krajów trzecich, gdy tymczasem bardzo często firmy unijne napotykają na utrudnienia w dostępie do rynku zamówień publicznych w tych krajach. Ideą powstania rozporządzenia w sprawie dostępu towarów i usług z państw trzecich do rynku wewnętrznego Unii w zakresie zamówień publicznych oraz procedur wspierających negocjacje dotyczące dostępu unijnych towarów i usług do rynków zamówień publicznych państw trzecich, było stworzenie instrumentu, dzięki któremu będzie można wywierać nacisk na kraje trzecie (*leverage*).

Projekt rozporządzenia z 2012 r. nie uzyskał poparcia wśród krajów członkowskich. Ponad połowa krajów członkowskich była przeciwna tej regulacji. W 2016 r. Komisja podjęła ponowną próbę reaktywacji tego projektu poprzez przedstawienie Radzie jego zmienionej wersji. Należy podkreślić, że w dalszym ciągu nie było poparcia krajów członkowskich dla tego projektu.

Na ostatnim posiedzeniu Rady w marcu 2019 r. została podjęta przez kraje członkowskie decyzja o powrocie do prac nad przedmiotowym projektem rozporządzenia. W związku z powyższym projekt rozporządzenia pojawił się ponownie na agendzie posiedzenia grupy roboczej ds. handlu (*Working Party for Trade Questions, WPTQ*).

W trakcie prezydencji fińskiej zostały szczegółowo omówione wszystkie elementy rozporządzenia. Należy zauważyć, że obecnie jest konstruktywne podejście państw członkowskich do tego projektu. W trakcie prezydencji chorwackiej ruszą negocjacje artykuł po artykule. Jest szansa na kompromis na poziomie Rady na koniec czerwca 2020 r.

Obniżenie unijnych ceł ze względów gospodarczych

W okresie prezydencji fińskiej Polska, dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, podejmowała na forum UE działania mające na celu obniżenie kosztów importu zaopatrzeniowego surowców i komponentów (poprzez zawieszenie ceł albo wprowadzenie preferencyjnych kontyngentów taryfowych) z krajów pozaunijnych do dalszego przerobu i produkcji wyrobów gotowych. W okresie od lipca do września 2019 r. Polska kontynuowała prace na forum UE w ramach regulacji, które wejdą w życie z dn. 1 stycznia 2020 r. Polskie firmy w ramach tzw. rundy (1 styczeń 2020 r.) złożyły 9 wniosków o obniżenie obciążeń celnych na import z krajów pozaunijnych komponentów głównie dla przemysłu motoryzacyjnego oraz komponentów wykorzystywanych w produkcji kosiarek. Pięć z dziewięciu wnioskowanych przez Polskę towarów zostało uwzględnionych w projekcie regulacji dotyczących zawieszeń poboru ceł, która będzie obowiązywała od dn. 1 stycznia 2020 r. Ponadto w okresie od września do grudnia 2019 r. Polska aktywnie uczestniczy w pracach w ramach kolejnej rundy, tj. 1 lipiec 2020. W tym czasie Polska w imieniu producentów złożyła kolejne wnioski (9 wniosków) o ustanowienie zawieszeń poboru ceł na import surowców i komponentów dla przemysłu motoryzacyjnego. Prace te będą kontynuowane również w pierwszej połowie 2020 r. Po pozytywnej analizie będą mogły być włączone do regulacji planowanych do wprowadzenia w życie z dniem 1 lipca 2020 r.

W ramach innych działań chroniących polskich producentów istnieje możliwość złożenia sprzeciwu do wniosków innych państw członkowskich UE w zakresie zawieszenia poboru ceł lub ustanowienia preferencyjnego kontyngentu taryfowego w sytuacji, w której istnieje w Polsce produkcja danego towaru. W okresie prezydencji fińskiej Polska nie składała sprzeciwów do wniosków innych państw członkowskich UE (w ramach rundy od dn. 1 stycznia 2020 r.), co oznacza, że zakres towarowy zaakceptowanych zawieszeń poboru ceł/kontyngentów taryfowych nie stanowi zagrożenia dla polskich producentów. Będą mogli oni również korzystać z bezcłowego importu towarów, które zostaną objęte preferencjami celnymi, na równi z innymi producentami unijnymi.

3.2.4 W kierunku integracyjnej unii gospodarczej

3.2.4.1 Unia Bankowa

Na początku 2019 r. powołana została Grupa Robocza Wysokiego Szczebla (ang. *High Level Working Group*, dalej „HLWG”). W jej ramach toczono dyskusje nt. mapy drogowej (ang. *Roadmap*) dla rozpoczęcia politycznych dyskusji w sprawie Europejskiego Systemu Gwarantowania Depozytów (ang. *European Deposit Insurance Scheme*, dalej „EDIS”) – trzeciego filara unii bankowej dopełniającego istniejącą strukturę unii bankowej. W toku spotkań i dyskusji prowadzonych w 2019 r. wyodrębniono jednak dodatkowe obszary i związane z nimi zagadnienia, którymi należałoby się zajmować na drodze do ukończenia unii bankowej w szerszym kontekście. W czerwcu 2019 r. Eurogrupa wyposażyła HLWG w mandat do kontynuowania prac technicznych dla określenia ścieżki dojścia do ukończenia unii bankowej i jej niezbędnych elementów oraz sekwencji działań, a także do określenia *Roadmap* dla rozpoczęcia politycznych negocjacji w sprawie EDIS. W związku z tym w okresie prezydencji fińskiej powołane zostały trzy Podgrupy HLWG, które wyposażono w mandaty do prowadzenia dyskusji w zakresie następujących obszarów: 1) ramy zarządzania kryzysowego i wzmocnienie integracji transgranicznej, 2) regulacyjne podejście do traktowania państwowych ekspozycji banków (ang. *Regulatory Treatment of Sovereign Exposures*, dalej „RTSE”) i stabilność finansowa oraz 3) opcje, sekwencje działań oraz warunki dla EDIS.

Pomimo iż Polska aktualnie nie należy do unii bankowej, wyrażała otwartość i gotowość na dalsze dyskusje nt. działań mających na celu wzmocnienie i pogłębienie unii bankowej. Jednocześnie wobec tego, że omawiane w tym kontekście propozycje i kierunki działań mogły mieć wpływ także na państwa spoza unii bankowej, Polska aktywnie uczestniczyła w negocjacjach prowadzonych w ramach gremiów takich jak Eurogrupa (w formacie inkluzywnym), Komitet Ekonomiczno-Finansowy (ang. *Economic and Financial Committee*, EFC), HLWG i jej podgrupy oraz w opiniowaniu propozycji kierunków dalszych działań w poszczególnych obszarach, mając na uwadze zarówno konstruktywne

podejście, jak i dbałość o interesy krajowe. Z perspektywy Polski szczególne znaczenie miały kwestie zarządzania kryzysowego, zaś najbardziej wrażliwe dla Polski były dyskusje w obszarach wzmocnienia integracji transgranicznej i RTSE.

W ramach konsultacji prowadzonych na przełomie września i października 2019 r. przez Komisję Europejską (kwestionariusz dot. zagadnień, którymi należałoby się zajmować w obszarach zarządzania kryzysowego i wzmocnienia integracji transgranicznej) Polska przedstawiła stanowisko, które odzwierciedlała również w dyskusjach ww. gremiów. Postulaty Polski dotyczące potrzeby dokonania przeglądu niektórych aspektów w procesach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (ang. *resolution*)³, potrzeby poszukiwania alternatywnych rozwiązań dla restrukturyzacji małych i średnich banków oraz przeglądu obowiązujących zasad pomocy publicznej i dostosowania ich w sposób zapewniający spójność i efektywność w zarządzaniu kryzysowym generalnie zyskały poparcie i zostały uwzględnione. W zakresie integracji transgranicznej i nierozzerwalnie związanej z tym zagadnieniem kwestii relacji państw pochodzenia instytucji finansowych i państw goszczących instytucje finansowe (ang. *home* i *host*) Polska, jako państwo *host*, podkreślała potrzebę zachowania delikatnej równowagi osiągniętej w ramach negocjacji pakietu bankowego. Jednocześnie konstruktywnie wskazywała, że na kwestię integracji transgranicznej mogą mieć wpływ różne czynniki, natomiast dyskusje w tej materii powinny zostać poprzedzone rzetelną, kompleksową analizą stanu obecnego, a w ramach dyskusji nt. relacji państw *home* i *host* powinno się uwzględniać kwestię stabilności finansowej, w tym znaczenie wymogów ostrożnościowych i zabezpieczeń (ang. *safeguards*) dla rynków finansowych w państwach *host*. Polska mogła liczyć w tym względzie na poparcie innych państw *host*. Konstruktywne podejście, z dbałością jednocześnie o interesy krajowe, Polska prezentowała również w odniesieniu do problematyki RTSE. Proponowane potencjalne rozwiązania powinny być dobrze zrównoważone i zapewniać niedyskryminacyjne traktowanie państw członkowskich, w szczególności ewentualne regulacje nie powinny stawiać w gorszej sytuacji emitentów rządowych spoza strefy euro. W odniesieniu do EDIS Polska również wyrażała konstruktywne podejście, w tym przedstawiła stanowisko w zakresie preferowanego, z perspektywy całościowego spojrzenia na ideę unii bankowej, modelu EDIS.

W ślad za dyskusjami w obszarach, którymi zajmowały się poszczególne Podgrupy HLWG, w ramach Eurogrupy opracowany został projekt dokumentu zawierającego propozycje i kierunki działań dla wzmocnienia unii bankowej, dotyczący perspektywy zarówno krótko- jak i długookresowej. Mając na uwadze znaczenie dokumentu, którego ewentualne przyjęcie skutkowałoby długofalowymi celami oraz to, że na kolejnych etapach negocjacji ewentualna zmiana przyjętych koncepcji mogłaby być znacząco utrudniona, jak również ochronę interesów krajowych, Polska aktywnie uczestniczyła w intensywnych pracach dotyczących wypracowania ostatecznego brzmienia dokumentu. Niektóre uwagi i propozycje Polski zostały odzwierciedlone w finalnym brzmieniu dokumentu diskutowanego na posiedzeniu Eurogrupy w dn. 4 grudnia 2019 r. Sama dyskusja na tym posiedzeniu oraz treść sprawozdania Przewodniczącego HLWG uwidocznily, że istnieje wiele istotnych, daleko sięgających elementów dla wzmocnienia unii bankowej. Stwierdzono, że na ich przyjęcie jest jeszcze zbyt wcześnie, podobnie jak na pogłębioną dyskusję na szczeblu ministrów. HLWG została poproszona o kontynuowanie prac nad tymi wszystkimi elementami.

3.2.4.2 Unia Gospodarcza i Walutowa

Podstawą dla prowadzenia prac nad reformą Unii Gospodarczej i Walutowej (UGiW) w drugiej połowie 2019 r. były ustalenia Szczytu strefy euro z dn. 21 czerwca 2019 r. Obszary prowadzonych prac i dyskusji objęły: zmianę Traktatu o Europejskim Mechanizmie Stabilności (EMS), dalsze wzmocnienie unii bankowej (patrz pkt 3.2.4.1) oraz prace nad instrumentem budżetowym na rzecz

³ Pozasądowa procedura restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych uregulowana w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (BRRD).

konwergencji i konkurencyjności dla strefy euro i państw uczestniczących w mechanizmie kursowym ERM II (Budgetary Instrument for Convergence and Competitiveness, BICC) oraz instrumentem na rzecz reform i konwergencji dla państw spoza strefy euro (Convergence and Reform Instrument, CRI). Instrumenty te wchodziły w skład Programu Wsparcia Reform i Inwestycji (Reform and Investment Support Programme - RISP).

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach prowadzonych w ramach rozszerzonego o państwa non-euro formatu grupy Task Force for Coordinated Action (TFCA), grupy roboczej Eurogrupy (EWG) i Alternatyw EWG, Eurogrupy i poprzez udział w Szczycie strefy euro w dn. 13 grudnia 2019 r. oraz w pracach legislacyjnych prowadzonych na forum Grupy Radców Finansowych. W trakcie tych prac Polska zabiegała o stabilność UGiW przy zachowaniu perspektywy i zabezpieczeniu interesów państw pozostających poza strefą euro i nieuczestniczących w unii bankowej.

Porozumienie w sprawie umowy zmieniającej Traktat o EMS zostało zawarte w czerwcu 2019 roku. W drugiej połowie 2019 r. prowadzone były prace nad dokumentami prawnymi będącymi częścią pakietu zmian wprowadzanych w ramach reformy EMS. Oczekuje się, że finalne porozumienie polityczne oraz podpisanie umowy zmieniającej Traktat będzie możliwe w pierwszym kwartale 2020 r. Polska chociaż nie jest sygnatariuszem Traktatu o EMS uczestniczy w pracach nad jego reformą. Z zadowoleniem przyjmujemy wypracowanie przez Eurogrupę projektu zmian w Traktacie o EMS, w tym w zakresie utworzenia mechanizmu ochronnego dla wspólnego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*common backstop* tj. linii kredytowej EMS na wypadek wyczerpania ww. funduszu – Single Resolution Fund, SRF) i liczymy na sprawne zakończenie prac i podpisanie umowy zmieniającej Traktat w pierwszym kwartale 2020 r.

W drugiej połowie 2019 r. prowadzone były również prace nad zasadami funkcjonowania BICC. W dn. 9 października 2019 r. Eurogrupa uzgodniła główne zasady (term sheet) funkcjonowania BICC w zakresie zarządzania instrumentem (w oparciu o art. 136 TFUE), udziału państw objętych mechanizmem kursowym ERM II, finansowania, alokacji środków w ramach BICC oraz ich modulacji. Kwestią pozostałą do decyzji państw uczestniczących w BICC jest umożliwienie dodatkowego finansowania instrumentu. Dyskusje na temat umowy międzyrządowej (IGA) ws. ewentualnego dodatkowego finansowania BICC przez kraje strefy euro są obecnie prowadzone na forum grupy roboczej Eurogrupy (EWG), która powinna przedstawić sprawozdanie obejmujące potrzebę, zawartość, warunki IGA oraz wielkość dodatkowych wpłat w oparciu o IGA w terminie umożliwiającym podjęcie finalnej decyzji w tej sprawie w toku negocjacji WRF. Obecnie brak jest porozumienia państw strefy euro w tej kwestii. Dyskusje na ten temat będą kontynuowane w przyszłym roku. W tym zakresie Polska zabiegała, aby ew. umowa międzyrządowa respektowała cele instrumentu i podstawę prawną przyjętą dla rozporządzenia w sprawie utworzenia Programu Wsparcia Reform i Inwestycji (art. 175 TFUE odnoszący się do polityki spójności) oraz była zgodna z prawem UE.

W stosunku do państw spoza strefy euro, nieuczestniczących w BICC w przyjętych w październiku 2019 r. przez Eurogrupę ustaleniach uzgodniono, że utworzony zostanie dla nich specjalny instrument (CRI) lub przyjęte zostaną stosowne uzgodnienia finansowe w przypadku państw, które nie zamierzają uczestniczyć w tworzonych instrumentach (tj. Dania i Szwecja).

W efekcie tych decyzji prowadzone są prace legislacyjne nad Programem Wsparcia Reform i Inwestycji, który zastąpi Program Wsparcia Reform proponowany przez KE w maju 2018 r. Elementami składowymi Programu mają być BICC, CRI oraz Instrument Wsparcia Technicznego (przeznaczony dla wszystkich państw członkowskich UE).

W prowadzonych pracach legislacyjnych Polska opowiada się za jednym rozporządzeniem ws. utworzenia Programu Wsparcia Reform i Inwestycji obejmującego trzy instrumenty: BICC, CRI i Instrument Wsparcia Technicznego. Polska nie popiera tworzenia oddzielnych przepisów dotyczących instrumentów. Taki postulat podnoszony jest przez Państwa Południa. W opinii Polski takie podejście nie ma uzasadnienia, ponieważ instrumenty będą miały tę samą podstawę prawną -

tj. art. 175 TFUE, mają być finansowane z budżetu UE, a prace nad ww. wspólnym rozporządzeniem są już bardzo zaawansowane.

Polska aktywnie uczestniczy w pracach Grupy Radców Finansowych (GRF) prowadzonych w Radzie UE. Grupa pracuje nad zapisami rozporządzenia RISP, w szczególności tymi dotyczącymi BiCC oraz CRI. W ramach prac grupy w okresie październik-grudzień 2019 r. wypracowano tekst kompromisowy BiCC oraz CRI.

Tekst kompromisowy instrumentu dla strefy non-euro (CRI) w opinii Polski wymaga jeszcze dopracowania w kierunku zbliżenia go do tekstu BICC. Chodzi głównie o zapewnienie spójności w zakresie podstawy oceny reform przedkładanych przez państwa w ramach tego instrumentu. Polska zabiega o to, by podstawą oceny reform były nie tylko dokumenty oficjalnie przyjmowane przez Komisję, ale również inne dokumenty publikowane w trakcie Semestru Europejskiego. Ponadto Polska proponuje, aby reformy zabiegające o dofinansowanie w ramach CRI były zgodne z zapotrzebowaniem i uwarunkowaniami krajowymi.

Zgodnie z przyjętymi ustaleniami wielkość BICC i CRI zostanie uzgodniona w kontekście negocjacji WRF. Propozycje w tym zakresie zostały przedstawione w najnowszej wersji pakietu negocjacyjnego WRF (*negobox* z 2 grudnia 2019 r.). Polska zabiega, by w dalszych negocjacjach w ramach WRF dotyczących wysokości obu instrumentów została zachowana zaproponowana obecnie proporcja między nimi (70:30). Powiązanie powinno być zapewnione poprzez wprowadzenie do *negobox* zapisu usztywniającego tę relację.

3.2.4.3 Podatki i przeciwdziałanie praktykom unikania podatków na terenie UE

Podatki bezpośrednie CCTB i CCCTB

W czasie przewodnictwa Finlandii w Radzie UE Polska brała aktywny udział w pracach grupy roboczej Rady ds. podatków bezpośrednich poświęconych dyskusji nad wnioskiem dotyczącym dyrektywy Rady w sprawie wspólnej podstawy opodatkowania osób prawnych (dalej: dyrektywa CCTB). Wniosek w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych (CCCTB) będzie oczekiwać na rozpatrzenie przez Radę do czasu osiągnięcia porozumienia politycznego w sprawie elementów wspólnej podstawy.

W trakcie trzech spotkań grupy roboczej prezydencja fińska kontynuowała prace techniczne nad wnioskiem ws. CCTB, zajmując się przepisami, na które kwestia zakresu podmiotowego dyrektywy nie ma bezpośredniego wpływu, tj. wybranymi artykułami, w szczególności dotyczącymi leasingu oraz traktowania podmiotów przejrzystych podatkowo. Omówiono również potrzebę wprowadzenia przepisu dotyczącego cen transferowych. Wyniki przeprowadzonych dyskusji znalazły odzwierciedlenie w przygotowanym przez prezydencję tekście kompromisowym.

Należy zauważyć, iż państwa członkowskie w dalszym ciągu nie rozstrzygnęły zasadniczej kwestii, czy rozszerzyć zakres CCTB na wszystkich podatników podatku dochodowego od osób prawnych – Polska jest wśród państw sceptycznie nastawionych wobec tej propozycji.

Przedstawiciele Polski w ramach prac grupy roboczej zgłaszali uwagi techniczne w zakresie kwestii wymagających dopracowania i dalszej dyskusji, m.in. w kwestii obliczania podstawy opodatkowania – prezentując sceptyczną ocenę wobec propozycji wprowadzenia powiązania ustalania podstawy opodatkowania z zasadami rachunkowości finansowej - oraz w kwestii momentu ujęcia przychodów i kosztów oraz ustalenia ich wysokości zgłoszono potrzebę wprowadzenia definicji legalnej pojęcia „zasadnie oczekiwanego zobowiązania” (*reasonably expected obligation*) występującego na gruncie przepisu dotyczącego rezerw.

Podatki pośrednie

VAT

W trakcie prezydencji fińskiej sfinalizowane zostały prace legislacyjne w przedmiocie przepisów uzupełniających oraz wykonawczych do pakietu VAT w zakresie handlu elektronicznego (*e-commerce*) z grudnia 2017 r., poprzez przyjęcie przez Radę w dn. 21 listopada 2019 r. dyrektywy 2019/1995 i rozporządzenia wykonawczego 2019/2026.

Podczas prezydencji fińskiej prowadzone były prace legislacyjne dotyczące wniosków KE w sprawie: (1) uproszczeń dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) ułatwiających prowadzenie działalności transgranicznej, (2) nałożenia określonych obowiązków ewidencyjno-sprawozdawczych na dostawców usług płatniczych oraz (3) wprowadzenia zwolnień z VAT i podatku akcyzowego dla działań obronnych przeprowadzanych w ramach Unii Europejskiej. Na posiedzeniu Rady ECOFIN w dn. 8 listopada 2019 r. zostało przyjęte podejście ogólne do trzech wskazanych wniosków legislacyjnych KE. Oczekuje się, że wejście w życie rozwiązań wynegocjowanych (uzgodnionych) w powyższych wnioskach legislacyjnych KE przyczyni się do, odpowiednio poprawy sytuacji MŚP, a przez to do usprawnienia wspólnego rynku, uszczelnienia systemu VAT w sektorze handlu elektronicznego oraz zredukowania barier administracyjnych, z którymi obecnie zmagają się siły zbrojne państw członkowskich.

Pod przewodnictwem prezydencji fińskiej kontynuowane były prace legislacyjne nad wnioskiem KE w sprawie docelowego systemu VAT oraz szczególnie istotnym dla Polski wnioskiem KE w przedmiocie reformy stawek VAT. W trakcie prowadzonych negocjacji strona Polska konsekwentnie przedstawiała swoje priorytety w tym zakresie, tj. uniezależnienie prac nad dossier dotyczącym reformy stawek VAT od dyskusji nad wnioskiem w sprawie docelowego systemu VAT, w celu doprowadzenia do sprawnego przyjęcia przez Radę wniosku KE dotyczącego reformy stawek w kształcie, który umożliwi Polsce zastosowanie obniżonych stawek VAT na takie towary, jak odzież i obuwie dziecięce.

Ponadto w trakcie prezydencji fińskiej w dn. 24 września 2019 r. Rada wydała decyzję wykonawczą nr 2019/1594, na mocy której Polska została upoważniona do stosowania do dn. 31 grudnia 2022 r. odstępstwa (derogacji) od unijnych przepisów o VAT w postaci ograniczenia do wysokości 50% prawa do odliczenia VAT od określonych wydatków związanych z pojazdami samochodowymi, jeżeli dany pojazd jest używany zarówno na potrzeby działalności gospodarczej, jak i do celów prywatnych.

Współpraca administracyjna

W drugim półroczu 2019 r. Polska brała aktywny udział w procedowaniu zmian do rozporządzenia Rady nr 904/2010 w odniesieniu do środków zwiększających współpracę administracyjną w celu zwalczania oszustw związanych z VAT. Procedowane zmiany stanowią część pakietu legislacyjnego, który zmierza do zapewnienia uczciwej konkurencji na rynku wspólnym oraz ograniczenia skali oszustw w handlu elektronicznym. Jednocześnie zaproponowano bowiem zmiany do dyrektywy Rady nr 2006/112/WE w odniesieniu do wprowadzenia nowych obowiązków dla dostawców usług płatniczych polegające na nałożeniu na dostawców tych usług obowiązku przechowywania danych dotyczących wykonanych transakcji płatniczych a na państwa członkowskie ich gromadzenia i wymiany tych informacji z innymi państwami za pośrednictwem mającego powstać centralnego elektronicznego systemu informacji o płatnościach (CESOP).

W ramach zmian proponowane jest stworzenie podstaw prawnych funkcjonowania systemu CESOP, którego celem jest udrożnienie wydolności administracyjnej państw członkowskich w zakresie wymiany informacji niezbędnych do kontroli i zwalczania oszustw w podatku VAT, związanych z handlem elektronicznym.

Polska od początku popierała tę inicjatywę w całości. W ramach prac w Radzie wypracowano szczegółowe brzmienie poszczególnych postanowień, które zostały przyjęte w dn. 8 listopada 2019 r. na posiedzeniu Rady ECOFIN jako podejście ogólne.

Podatek akcyzowy

Na forum Rady, w omawianym okresie zakończono prace nad przekształceniem dyrektywy 2008/118/WE w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, a także dostosowaniem powiązanego z nią rozporządzenia 389/2012 ws. współpracy administracyjnej w dziedzinie podatków akcyzowych. Ponadto, trwały dalsze prace nad przekształceniem dyrektywy 92/83/EWG w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych, w ramach realizowanego przez Komisję Europejską programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT). Dodatkowo, Rada oraz Komisja rozpoczęły debatę na temat nowych ram opodatkowania energii – w związku z zaprezentowaniem przez Komisję Europejską we wrześniu 2019 r. *Oceny funkcjonowania dyrektywy Rady 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej*.

W zakresie dyrektywy Rady 2008/118/WE, wprowadzane zmiany dotyczą przede wszystkim harmonizacji: (1) procedur akcyzowych i celnych, w związku z wejściem w życie unijnego kodeksu celnego, oraz (2) przepisów dotyczących ubytków naturalnych wyrobów akcyzowych objętych procedurą zawieszenia poboru akcyzy, powstałych w trakcie przemieszczania tych wyrobów pomiędzy państwami członkowskimi, a także związane są z automatyzacją wewnątrzunijnych przemieszczeń wyrobów akcyzowych dopuszczonych do konsumpcji. Przekształcenie dyrektywy 2008/118/WE zakłada również zmiany mające na celu zapewnienie spójności pomiędzy elektronicznym dokumentem administracyjnym (e-AD) a zgłoszeniem celnym przywozowym lub wywozowym, odstąpienie od obowiązku składania gwarancji (zabezpieczenia akcyzowego) dla wyrobów energetycznych przemieszczanych rurociągami, chyba że będzie należyte uzasadnienie, a także bardziej elastyczne niż dotychczas regulacje dotyczące nabywania wewnątrzspółnotowego wyrobów akcyzowych dopuszczonych do konsumpcji w innym państwie członkowskim przez osoby nieprowadzące działalności gospodarczej.

W zakresie rozporządzenia 389/2012 ws. współpracy administracyjnej w dziedzinie podatków akcyzowych, zmiany związane są z przekształceniem dyrektywy 2008/118/WE i dotyczą prowadzenia elektronicznych rejestrów uprawnionych podmiotów gospodarczych i składów podatkowych uczestniczących w przemieszczaniu wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy.

Polska oraz inne państwa członkowskie poparły proponowane zmiany i w trakcie posiedzenia Rady ECOFIN w dn. 8 listopada 2019 r. uzyskano porozumienie polityczne.

W zakresie dyrektywy 92/83/EWG proponowane zmiany dotyczą przede wszystkim doprecyzowania przepisów dotyczących pomiaru stopnia Plato (skala obrazująca zawartość ekstraktu w roztworze) w przypadku piwa, wprowadzenia ogólnej definicji „innych napojów fermentowanych”, wprowadzenia jednolitego zaświadczenia dla małych browarów, dla małych producentów wina, dla małych gorzelni oraz dla małych producentów produktów pośrednich i innych napojów fermentowanych, a także doprecyzowania przepisów dotyczących zwolnień dla alkoholu skażonego. Do czasu zakończenia prezydencji fińskiej nie uzyskano porozumienia politycznego państw członkowskich. Polska, zwłaszcza po uwzględnieniu zgłaszanych przez nią propozycji zmian, jest gotowa do poparcia projektu.

W zakresie *Oceny funkcjonowania dyrektywy Rady 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej* przedstawionej przez Komisję Europejską, Polska od samego początku aktywnie zaangażowała się w debatę.

W związku z ww. Ocena, prezydencja fińska zaproponowała Radzie przyjęcie konkluzji *The EU Energy Taxation Framework*. W treści konkluzji, poza tematyką o charakterze czysto podatkowym, zawarto również odniesienia do innych aspektów, w tym związanych z polityką klimatyczną, energetyczną czy transportową. Konkluzje wzywają KE do przygotowania pogłębionych analiz przed przedstawieniem projektu zmian w dyrektywie energetycznej (*Energy Taxation Directive*). Polska oraz inne państwa członkowskie poparły proponowany tekst konkluzji w trakcie posiedzenia Rady ECOFIN w dn. 5 grudnia 2019 r.

Koordinacja w dziedzinie polityki podatkowej

W II półroczu 2019 r. główny ciężar zadań realizowanych w ramach Rady UE w obszarze koordynacji polityki podatkowej spoczywał na grupie ds. kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej) (dalej: COCG). W okresie prezydencji fińskiej odbyło się łącznie dziesięć posiedzeń COCG, z tego pięć to spotkania w ramach Podgrupy ds. zewnętrznych i Podgrupy ds. wewnętrznych.

W drugim półroczu 2019 r. COCG kontynuowała rutynowe prace dotyczące przeglądu regulacji w dziedzinie opodatkowania działalności gospodarczej w państwach członkowskich oraz monitorowania wycofywania/zmiany przez odnośne państwa członkowskie systemów uznanych przez COCG jako szkodliwe. W październiku 2019 r. grupa osiągnęła porozumienie w kwestii wytycznych w sprawie systemów odliczania odsetek nominalnych, do stosowania przez państwa członkowskie zainteresowane wdrożeniem takiego systemu. W ramach realizacji zatwierdzonego w 2018 r. nowego wieloletniego pakietu prac, w II półroczu 2019 r. Grupa zakończyła monitoring wdrażania przez państwa członkowskie uzgodnionych wytycznych w sprawie przedsiębiorstw pośredniczących (finansowanie, licencjonowanie). Jednocześnie rozpoczęty został monitoring wdrażania wytycznych ws. interpretacji podatkowych (*tax rulings*).

Szczególnie dużej aktywności ze strony przedstawicieli Polski wymagało doprowadzenie do odzwierciedlenia w wytycznych w sprawie podatkowych środków defensywnych oczekiwań Polski, w związku z prowadzeniem krajowej listy tzw. rajów podatkowych (opartej o inne kryteria). Zgodnie z przyjętym brzmieniem przedmiotowych wytycznych, możliwe będzie stosowanie środków defensywnych wobec jurysdykcji usuniętej z listy unijnej, jeżeli będzie ona pozostawała na liście krajowej.

Polska uczestniczyła także aktywnie w pracach Grupy Roboczej Wysokiego Szczebla do spraw podatkowych (*High Level Working Party on Tax Questions*, HLWP), która również jest zaangażowana w proces koordynacji polityki podatkowej w ramach UE. HLWP jest regularnie informowana o wydarzeniach międzynarodowych, mających istotne znaczenie dla rozwoju i wdrażania międzynarodowych standardów podatkowych, w tym w odniesieniu do prac Globalnego Forum OECD, Forum ds. Szkodliwych Praktyk Podatkowych OECD oraz Grupy zadaniowej ds. Gospodarki Cyfrowej OECD (TFDE). W II półroczu 2019 r. odbyły się trzy posiedzenia HLWP, z aktywnym udziałem przedstawicieli Polski.

Opodatkowanie gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji (taxation of digitalising economy)

Podczas prezydencji fińskiej, Polska uczestniczyła w czterech spotkaniach grupy roboczej do spraw podatkowych (WPTQ), poświęconych opodatkowaniu gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji. Przedstawiciele Polski brali również udział w spotkaniach Grupy Roboczej Wysokiego Szczebla do spraw podatkowych (HLWP), podczas których te kwestie były także poruszane. Kwestia opodatkowania gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji została poruszona podczas spotkania Rady ECOFIN w dn. 8 listopada 2019 r.

W związku z brakiem jednomyślności odnośnie do wprowadzenia w ramach Unii Europejskiej tzw. rozwiązania tymczasowego w formie tzw. podatku od usług cyfrowych (*digital services tax*) lub podatku od cyfrowych usług reklamowych (*digital advertising tax*), w zakresie wyzwań dotyczących opodatkowania gospodarki podlegającej procesowi cyfryzacji, głównym przedmiotem prac ww. gremiów była analiza propozycji rozważanych na forum Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). W szczególności koncentrowano się na analizie wpływu (*Impact Assessment*) oraz analizie zgodności tych propozycji z prawem Unii Europejskiej, jak również analizie pod kątem możliwości uzgodnienia ewentualnego wspólnego stanowiska państw członkowskich i przedstawienia tego stanowiska na forum OECD.

Prace w ramach projektu prowadzonego na forum OECD podzielono na dwa główne obszary: Filar I obejmujący regulacje dotyczące zasad określania prawa państw do nałożenia podatku na transgraniczne zyski międzynarodowych przedsiębiorstw (*nexus*), jak również metody

przypisywania zysku (*profit allocation*), oraz Filar II obejmujący koncepcję tzw. minimalnego podatku. W swoim założeniu, koncepcja tzw. minimalnego podatku składa się z czterech zasad, z których, według pierwotnych założeń, kluczowe znaczenie miałyby zasada dotycząca opodatkowania działalności podmiotów zależnych (*income inclusion rule*) oraz zasada dotycząca opodatkowania płatności wykonywanych do jurysdykcji, w których nie podlegają one opodatkowaniu wymaganą efektywną stawką podatkową (*undertaxed payment rule*). W ramach zasady *income inclusion rule*, odnośnie do zysków osiągniętych przez spółki zależne czy stałe zakłady (*permanent establishments*) za granicą, które nie są opodatkowane uzgodnioną efektywną stawką podatkową, państwa w których znajdują się spółki-matki miałyby możliwość nałożenia dodatkowego podatku.

Prace prowadzone na forum OECD mają dynamiczny charakter i ostateczny kształt uzgodnionych zasad może ulec zmianie. Na przykład, obecnie toczy się dyskusja dotycząca istotności tzw. zasady *subject to tax*, która może mieć znaczący wpływ na ewentualne funkcjonowanie całego rozwiązania. Odnośnie do zasady *undertaxed payment rule*, Sekretariat zaproponował, aby, w efekcie, uwagę przenieść z poszczególnych płatności na grupy zysków (ang. *pools of profits*), które nie zostały opodatkowane odpowiednią efektywną stawką podatkową.

Istotnym aspektem prac prowadzonych podczas trwania prezydencji fińskiej było wypracowanie metodologii do badania oraz przeprowadzenie analiz ekonomicznych rozwiązań proponowanych i dyskutowanych na forum OECD. Proponowana metodologia przeprowadzonych badań została zaprezentowana podczas spotkania WPTQ w lipcu, natomiast w październiku 2019 r. zaprezentowano kolejne wyniki analiz tzw. Filaru I oraz Filaru II.

Ponadto, analizie podlegała zgodność rozwiązań proponowanych na forum OECD z prawem unijnym, a w szczególności kwestia, czy dla zachowania zgodności rozwiązania rozważanego na forum OECD w ramach Filaru II z przepisami traktatowymi, konieczne jest wyłączenie dla zysków pochodzących z działalności charakteryzującej się istotną treścią ekonomiczną (*substance carve-out*). Kwestia ta ma szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia Polski. Polska aktywnie uczestniczy w tych pracach.

W związku ze znaczącymi różnicami dotyczącymi stanowisk państw członkowskich odnośnie do poszczególnych kwestii, trudno przewidzieć sytuację, żeby możliwe było uzgodnienie i zaprezentowanie wspólnego stanowiska Unii Europejskiej na forum OECD. Niemniej, w odniesieniu do kwestii analizy zgodności propozycji dyskutowanych na forum OECD z prawem Unii Europejskiej, podjęta została próba uzgodnienia wspólnego stanowiska grupy państw członkowskich i przedstawienia tej kwestii pisemnie na forum OECD. Ewentualny udział Polski w tej inicjatywie jest obecnie poddany analizie.

3.2.4.4 Unia Rynków Kapitałowych

W okresie prezydencji fińskiej, kontynuowane były prace mające na celu utworzenia unii rynków kapitałowych⁴. Przede wszystkim prezydencja kontynuowała prace techniczno-redakcyjne nad dwoma rozporządzeniami z tzw. pakietu zrównoważonego finansowania (ang. *sustainable finance*), tj. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dn. 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (Dz. Urz. UE L 137 z dnia 9.12.2019, str. 1) (tzw. rozporządzenie *disclosure*) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2089 z dn. 27 listopada 2019 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) 2016/1011 w odniesieniu do unijnych wskaźników referencyjnych transformacji klimatycznej oraz unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego, a także ujawniania informacji dotyczących wskaźników referencyjnych w związku z kwestiami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju (Dz. Urz. UE L 137 z dnia 9 grudnia 2019

⁴ W dn. 8 marca 2018 r. KE opublikowała komunikat pt. *Dokończenie budowy unii rynków kapitałowych do roku 2019 – czas przyspieszyć realizację*, wskazując w nim, iż wywiązuje się ze swojego zobowiązania, aby do końca 2019 r. wprowadzić niezbędne elementy unii rynków kapitałowych, które mają składać się z 70 inicjatyw.

r., str. 17) (tzw. rozporządzenie *low-carbon benchmarks*). Obydwa rozporządzenia zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dn. 9 grudnia 2019 r.

Ponadto, prezydencja kontynuowała prace prezydencji rumuńskiej nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, tzw. rozporządzeniem *Taxonomy*. Podczas tego półrocza, prezydencja fińska zakończyła prace na poziomie grupy roboczej w Radzie UE, doprowadzając do uzgodnienia ostatecznej kompromisowej wersji tego projektu na posiedzeniu Komitetu Stałych Przedstawicieli COREPER w dn. 25 września 2019 r. W dalszej kolejności nastąpiła faza trilogów, która została zakończona w dn. 5 grudnia 2019 r. i potwierdzona na COREPER II w dn. 18 grudnia 2019 r. Polska uznała, że kształt tekstu pozostawia zbyt dużą przestrzeń do interpretacji w kluczowych kwestiach. Zostały one pozostawione do rozstrzygnięcia w aktach drugiego rzędu, które dodatkowo będą przyjmowane ze zbyt małym udziałem państw członkowskich, w efekcie czego wstrzymała się od głosu w tej sprawie. Polska przyłączyła się do oświadczenia złożonego przez Austrię, Czechy, Łotwę, Słowację i Szwecję. Oświadczenie odwoływało się do propozycji ujęcia definicji „zrównoważonego zarządzania lasami” stworzoną przez Forest Europe, która pozwoliłaby na uniknięcie dwuznaczności. Co więcej, wskazano na brak odwołań TFUE do wspólnej polityki leśnej, co oznacza, że kompetencje w tym zakresie pozostają na poziomie państw członkowskich. Zostało to także potwierdzone przez Radę dwukrotnie w tym roku.

Dodatkowo, prezydencja kontynuowała wznowione podczas prezydencji rumuńskiej negocjacje nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do kontrahentów centralnych oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1095/2010, (UE) nr 648/2012 i (UE) 2015/2365). W trakcie prezydencji fińskiej negocjowano przede wszystkim katalog narzędzi restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, skład kolegium restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz kwestię nałożenia na CCP obowiązku utrzymywania dodatkowych kapitałów, wykorzystywanych przed użyciem innych narzędzi w ramach planu naprawy (tzw. *skin-in-the-game*). W tym kontekście Polska postulowała utrzymanie zamkniętego katalogu narzędzi restrukturyzacji i likwidacji. Ponadto, Polska jako pierwsza opowiedziała się za rozszerzeniem składu kolegium restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, doprowadzając do umieszczenia stosowanego zapisu rozszerzającego w wersji kompromisowej. W dn. 25-26 listopada 2019 r. prezydencja przeprowadziła wśród państw członkowskich tzw. procedurę ciszy, której poddana została wersja kompromisowa projektu z dn. 25 listopada 2019 r. Ponadto w dn. 4 grudnia 2019 r. przedmiotowy wniosek został przedstawiony do akceptacji na posiedzeniu COREPER II jako punkt bez dyskusji.

Ponadto, prezydencja fińska kontynuowała prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich dostawców usług w zakresie finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych. Podczas prezydencji fińskiej odbył się etap trilogów, w ramach którego odbyło się pięć spotkań: w dn. 22 października, 6 listopada, 25 listopada, 11 grudnia oraz 18 grudnia 2019 r., zakończonych wypracowaniem tekstu politycznego obu aktów prawnych. Polska co do zasady popiera rozwiązania zawarte w projekcie, jednak wraz z niektórymi innymi państwami sprzeciwiała się propozycjom Parlamentu Europejskiego zakładającym ujednoczenie progu ofert crowdfundingowych we wszystkich państwach członkowskich na poziomie 8 mln euro. Zdaniem Polski należało w tym zakresie utrzymać kompromis wypracowany w Radzie, zakładający, że każde państwo członkowskie będzie mogło dostosować próg ofert crowdfundingowych do wysokości progu, dla którego w tym państwie nie jest wymagane sporządzenie prospektu w ofercie publicznej. Wskutek zgłaszanych zastrzeżeń ostateczny tekst projektu będzie zawierał przepisy ujednoczające próg dla ofert crowdfundingowych na poziomie 5 mln euro, przy jednoczesnym zapewnieniu dwuletniego okresu przejściowego na dojście do tego progu dla państw, w których próg ofert bezprospektowych jest niższy niż 5 mln euro.

3.3 Unia Europejska jako światowy lider w dziedzinie klimatu

3.3.1 Polityka klimatyczna i ochrona środowiska

Neutralność klimatyczna

Dyskusja w zakresie klimatu w II połowie 2019 r. koncentrowała się na możliwości osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej w roku 2050. Była ona połączona również z rozmowami na temat propozycji utworzenia Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (ang. *Just Transition Fund*), z którego środki mają być przeznaczone na wsparcie transformacji niskoemisyjnej. Rada Europejska w czerwcu 2019 r., udzieliła dalszych wytycznych do przygotowania i przyjęcia strategii klimatycznej UE do 2050 r. oraz zdecydowała, że ostateczne wytyczne w tej sprawie przedstawi do końca 2019 r. Rada Europejska wskazała warunki, jakie powinna spełniać transformacja w kierunku neutralności klimatycznej w UE. Powinna ona: 1. zachować konkurencyjność UE; 2. być sprawiedliwa i społecznie zrównoważona; 3. uwzględniać szczególne uwarunkowania p.cz.; 4. respektować prawo p.cz. do decydowania o krajowym miksie energetycznym. Spore grono państw członkowskich oczekiwało, że RE znacznie ograniczy ramy czasowe do osiągnięcia neutralności klimatycznej przez UE z II poł. XXI w. (co jest zgodne z Porozumieniem paryskim) do 2050 r. Jednak część państw członkowskich, w tym Polska, uważało, że decyzja w tej sprawie powinna zostać podjęta dopiero po dogłębnej ocenie wszystkich zagrożeń, możliwości oraz kosztów, które w związku z tym będą musiały być poniesione. W konkluzjach stwierdzono, że cel neutralności klimatycznej przez UE powinien zostać osiągnięty zgodnie z Porozumieniem paryskim z jednoczesnym zaznaczeniem, że zdaniem części państw, osiągnięcie neutralności klimatycznej powinno nastąpić do 2050 r.

Ewolucja gospodarki i energetyki jest w interesie Polski, jednak musi odbywać się w sposób bezpieczny dla obywateli, gospodarki i państwa. Polska od początku podkreślała, że podniesienie/przyspieszenie zobowiązań redukcyjnych UE musi wiązać się ze szczegółowym określeniem podziału obciążeń redukcyjnych między państwa członkowskie i branże gospodarki. Polska zapowiedziała, że nie zgodzi się na podniesienie celów redukcyjnych bez szczegółowo opisanych instrumentów kompensacji dla najbardziej narażonych branż, regionów i krajów.

Temat neutralności klimatycznej był omawiany podczas licznych spotkań bilateralnych na poziomie eksperckim i ministerialnym, m.in. Rady UE ds. Środowiska w dn. 4 października 2019 r. oraz Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii (Rady TTE) w dn. 20 września 2019 r.

Kluczowe elementy, które podnosiła Polska w dyskusji to m.in.:

- Polska nie będzie w stanie osiągnąć neutralności klimatycznej do 2050 r. i jednocześnie zapewnić bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej bez zastosowania energetyki jądrowej. Ważnym paliwem w transformacji systemu energetycznego będzie gaz. Konieczne jest zapewnienie neutralności technologicznej, która nie będzie ograniczała możliwości inwestowania w żadne technologie zeroemisyjne, a także, w okresie przejściowym, w niskoemisyjne;
- neutralność klimatyczna do roku 2050 powinna być liczona dla UE jako całości co zabezpieczy możliwość osiągnięcia przez Polskę i inne kraje o wysokiej emisyjności gospodarki, neutralności klimatycznej w późniejszym terminie niż rok 2050;
- koszty transformacji całej polskiej gospodarki liczone w miliardach Euro wskazują, że potrzebne jest zapewnienie wsparcia finansowego dla niskoemisyjnej transformacji, m.in. z funduszy UE, Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Polska będzie dążyła do utworzenia nowych mechanizmów lub też zwiększenia puli środków w dostępnych mechanizmach (np. w ramach EU ETS), które będą stanowiły wsparcie m.in. dla regionów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji, tak aby zapewnić społecznie sprawiedliwą transformację, przy jednoczesnym wyrównywaniu różnic rozwojowych. Polska podkreślała brak zgody na kierowanie środków finansowych do państw i regionów, które już spełniły określone wymagania klimatyczne – taki system oznaczałby, że środki nie byłyby kierowane tam gdzie są największe potrzeby modernizacyjne. Zwiększenie środków na

politykę klimatyczną nie powinno się odbyć kosztem cięć w innych obszarach, takich jak polityka spójności czy Wspólna Polityka Rolna. Należy również poddać przeglądowi regulacje dotyczące pomocy publicznej oraz zamówień publicznych;

- ważnym aspektem, o który zabiegała Polska jest zwiększenie konkurencyjności europejskiego przemysłu, poprzez wprowadzenie mechanizmów obciążających producentów towarów produkowanych poza UE, co zmobilizuje również inne gospodarki do ambitniejszych działań klimatycznych;

- wszystkie decyzje dotyczące kierunkowych działań oraz koniecznych do wydania aktów prawnych powinny być szeroko dyskutowane przez głowy państw i zatwierdzone przez Radę Europejską. Jednocześnie Rada Europejska powinna regularnie monitorować postęp i wpływ polityki klimatycznej na sytuację państw członkowskich i na bieżąco reagować na ewentualne niepokojące sygnały;

- transformacja, zwłaszcza w perspektywie krótkoterminowej może być bardzo trudna dla wielu sektorów, a nieodpowiednie jej przeprowadzenie może pogłębiać różnice społeczne i regionalne. Nie chcemy również doprowadzić do polaryzacji społecznej i konfliktów społecznych;

- UE powinna nadal współpracować ze swoimi międzynarodowymi partnerami, zachęcając do intensyfikacji globalnych wysiłków, zgodnie z celami Porozumienia paryskiego. Musimy odpowiedzieć sobie na pytanie czy neutralność będzie łączona tylko z produkcją czy też ma to być neutralność na poziomie konsumpcji – powinniśmy być wzorem dla reszty świata, a nie obciążać innych wysokoemisyjną produkcją.

Polska przygotowała również non-paper dotyczący finansowania transformacji niskoemisyjnej, w którym podkreślono, że transformacja do gospodarki neutralnej klimatycznie jest ogromnym wyzwaniem dla wszystkich sektorów i dla całej UE. Non-paper odzwierciedla również problem różnic między państwami członkowskimi i regionami, kwestię Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego wielkość powinna być znacznie większa niż obecnie proponowana, rolę Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Banku Centralnego w procesie wsparcia.

Zwieńczeniem dyskusji było posiedzenie Rady Europejskiej w dn. 12-13 grudnia 2019 r., podczas którego wyznaczono cel osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej w 2050 r. Polska, powołując się na warunki określone w konkluzjach Rady Europejskiej z czerwca 2019 r., postulowała uwzględnienie w konkluzjach specyfiki naszego kraju (w szczególności w odniesieniu do miksu energetycznego oraz preferowanych technologii), w tym odmiennego punktu startowego dla transformacji niskoemisyjnej, opowiadając się za umożliwieniem realizacji celu neutralności klimatycznej w dłuższym terminie. Polska podkreśliła także konieczność ochrony konkurencyjności gospodarki UE, popierając propozycję wprowadzenia węglowego granicznego mechanizmu korekcyjnego. W wyniku ww. postulatów tekst konkluzji nie stwarza zobowiązania prawnego Polski do osiągnięcia neutralności klimatycznej w 2050 r., lecz zgodnie z Porozumieniem Paryskim, czyli w II połowie XXI w. Postanowienia te znajdują odzwierciedlenie w legislacji UE niezbędnej do wdrożenia celu unijnego. Rada Europejska wróci do dyskusji w tej sprawie w czerwcu 2020 r.

Europejski Zielony Ład

W dn. 11 grudnia 2019 r. Komisja Europejska zaprezentowała komunikat *Europejski Zielony Ład dla Unii Europejskiej i jej obywateli* (ang. *European Green Deal*). Podczas prezydencji fińskiej, na posiedzeniu Rady UE ds. Środowiska w dn. 19 grudnia 2019 r. Polska włączyła się w dyskusję ministrów na temat przyszłości polityki w zakresie środowiska i klimatu w kontekście ogłoszonego *Europejskiego Zielonego Ładu*. Polska podkreślała, iż jego bardzo cennym elementem jest to, iż dostrzega się w nim konieczność kompleksowego podejścia do problemów związanych ze środowiskiem i klimatem, poprzez działania w wielu sektorach i obszarach, uznając, że tylko takie rozwiązanie będzie skuteczne.

Polska zaznaczyła również, że chce i będzie dążyć do osiągnięcia neutralności klimatycznej, niemniej jednak proces ten będzie wymagał obok ogromnych nakładów finansowych, czasu oraz zaangażowania wszystkich obywateli i zainteresowanych podmiotów.

Program Działań w zakresie Środowiska

Polska zaakceptowała podczas posiedzenia Rady UE ds. Środowiska w dn. 4 października 2019 r. konkluzje w sprawie ósmego *Programu Działań w zakresie Środowiska – wspólnie odwrócić trendy* obejmujące kwestie, jakie powinny zostać uwzględnione przez Komisję Europejską w pracach nad projektem decyzji w sprawie Ósmego Programu działań w zakresie środowiska na lata 2021 – 2030 (ang. *8 Environmental Action Plan, 8EAP*). W konkluzjach, zgodnie z postulatami Polski, znalazło się odniesienie do trzech istotnych obszarów działań: różnorodności biologicznej, zmian klimatu i gospodarki o obiegu zamkniętym. Dla Polski szczególnie ważne jest to, iż w przedmiotowym dokumencie zawarto zapisy dotyczące potrzeby dalszego usprawnienia wdrażania prawa UE oraz przepisy mówiące o konieczności uwzględnienia możliwości i uwarunkowań poszczególnych państw członkowskich w zakresie realizacji celów Programu.

Różnorodność biologiczna

Podczas prezydencji fińskiej, w ramach działań mających na celu ochronę środowiska, na forum Konwencji o różnorodności biologicznej (ang. *Convention on Biological Diversity, CBD*) rozpoczęły się prace nad wypracowaniem nowych globalnych ram dla różnorodności biologicznej po roku 2020, czyli tzw. ram post-2020, które zostaną przyjęte na Konferencji Stron CBD COP15 w październiku 2020 r. w Chinach. Ujęte w nich cele i kierunki działań będą miały za zadanie powstrzymać postępującą w zastraszającym tempie utratę różnorodności biologicznej na świecie i związanych z nią usług ekosystemowych, które są niezbędne dla zapewnienia odpowiednich warunków życia i działalności ludzi na Ziemi.

Podczas prezydencji fińskiej w sierpniu 2019 r. w Nairobi odbyło się pierwsze posiedzenie międzysesyjnej grupy roboczej ds. ram post-2020 (OEWG-1), w trakcie którego przeprowadzono pierwsze negocjacje dotyczące potencjalnych elementów struktury i zakresu ram post-2020, a także kalendarza dalszych prac i podziału zadań pomiędzy innymi organami i procesami, przebiegającymi w okresie międzysesyjnym. Polska brała udział w wypracowaniu stanowisk unijnych na to spotkanie oraz wzięła udział w posiedzeniu OEWG-1.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Środowiska w dn. 19 grudnia 2019 r. przyjęte zostały konkluzje dotyczące różnorodności biologicznej oraz nowych globalnych ram dla bioróżnorodności po 2020 r. w brzmieniu uwzględniającym większość poprawek zgłoszonych przez Polskę. Konkluzje poświęcone są problemowi utraty różnorodności biologicznej i potrzebie podjęcia konkretnych działań, mających powstrzymać to zjawisko. Polska brała aktywny udział w wypracowaniu tych konkluzji, zgłaszając na poszczególnych etapach uzgodnień szereg uwag, służących sformułowaniu zapisów zwięzłych i czytelnych, odnoszących się do najważniejszych elementów polityki na rzecz ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej.

Ponadto podczas prezydencji fińskiej w sierpniu 2019 r. w Genewie Polska brała udział w 18. spotkaniu Konferencji Stron Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), a wcześniej aktywnie uczestniczyła w wypracowaniu stanowiska Unii Europejskiej na ww. spotkanie. Spotkanie wprowadziło szereg zmian w załącznikach CITES, przede wszystkim zaostrezenie reżimu ochronnego wobec szeregu gatunków, a także złagodzenie reżimu ochronnego w handlu instrumentami muzycznymi wykonanymi z niektórych gatunków drzew. Przyjęte stanowiska UE, a następnie decyzje Konferencji, są w zdecydowanej większości zgodne ze stanowiskiem prezentowanym przez Polskę. Konferencja Stron podjęła także decyzję o wyborze nowych reprezentantów regionalnych w Stałym Komitecie CITES - dla unijnej części Europy zostały nimi Polska i Belgia (oba kraje pełniły poprzednio funkcję zastępców reprezentantów regionalnych). Funkcję tę Polska będzie pełnił co najmniej do kolejnej Konferencji Stron CITES.

Polska brała również aktywny udział w obradach spotkania eksperckiego państw Grupy Wyszehradzkiej V4 w zakresie CITES, w listopadzie 2019 r. w Pradze i planuje kontynuację tej tematyki na forum V4 podczas swojej Prezydencji w 2020 r.

Podczas prezydencji fińskiej w sierpniu 2019 r. odbyło się III posiedzenie Międzyrządowej Konferencji odpowiedzialnej na forum ONZ za wypracowanie tekstu Porozumienia implementacyjnego Konwencji o prawie morza z 1982 r. w sprawie ochrony i zrównoważonego wykorzystania morskiej różnorodności biologicznej poza granicami jurysdykcji państw. Porozumienie ma regulować 4 główne bloki tematyczne: (a) morskie zasoby genetyczne; (b) budowanie potencjału i transfer technologii; (c) oceny oddziaływania na środowisko; oraz (d) narzędzia zarządzania przestrzennego, w tym morskie obszary chronione. Polska była silnie zaangażowana w negocjacje - polski delegat reprezentował stanowisko Unii Europejskiej w zakresie tematyki morskich zasobów genetycznych.

Leśnictwo

Podczas prezydencji fińskiej, na forum grupy roboczej ds. leśnictwa Rady UE opracowano konkluzje Rady Unii Europejskiej w sprawie komunikatu o zintensyfikowaniu działań Unii Europejskiej na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów. Polska poparła konkluzje, które zostały przyjęte na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dn. 16-17 grudnia 2019 r. Konkluzje wskazują na wielowątkowość, zarówno jeśli chodzi o czynniki powodujące wylesianie i degradację lasów, jak również możliwość i płaszczyzny działań UE w celu odwrócenia tych tendencji, m.in. także poprzez promocję zrównoważonej gospodarki leśnej.

Kontynuowana była dyskusja na temat Prawnie Wiążącego Porozumienia o Lasach w Europie, której proces Polska aktywnie wspiera. Prezydencja fińska zorganizowała także nieformalne spotkanie dyrektorów ds. leśnictwa, w którym uczestniczyli przedstawiciele Polski. Podczas spotkania dyskutowano m.in. na temat nowej strategii leśnej po roku 2020.

Międzynarodowa polityka klimatyczna

Podczas prezydencji fińskiej najważniejszym wydarzeniem, związanym z międzynarodową polityką klimatyczną, była 25. sesja Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP25), wraz z 15. sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto (CMP15) oraz 2. sesją Spotkania Stron Porozumienia paryskiego (CMA2). Polska brała udział w wypracowywaniu stanowiska negocjacyjnego UE na to wydarzenie, uczestnicząc w licznych spotkaniach grupy roboczej, grup eksperckich i grup tematycznych. Ponadto, podczas trwania konferencji przedstawiciele Polski brali udział w spotkaniach koordynacyjnych UE, na bieżąco prezentując krajowe stanowisko. Niemniej, szczyt zakończył się jedynie częściowym sukcesem, gdyż nie uzgodniono wytycznych dla mechanizmów rynkowych z art. 6 Porozumienia paryskiego.

Konkluzje na COP25 w Madrycie, będące politycznym stanowiskiem UE, zostały przejęte na posiedzeniu Rady UE ds. Środowiska 4 października 2019 r. Konkluzje te uwzględniały interesy Polski, w szczególności dotyczące niezwiększania ambicji polityki klimatycznej UE (jedynie decyzja o aktualizacji wkładu UE, w szczególności w celu zwiększenia przejrzystości planowanych działań) oraz uniknięcie uzgodnienia zakazu przeniesienia jednostek redukcji emisji z Protokołu z Kioto do mechanizmów rynkowych Porozumienia paryskiego.

Podczas prezydencji fińskiej odbył się również Szczyt Działań Klimatycznych, zorganizowany w Nowym Jorku w dn. 23 września 2019 r. z inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ. Zakładanym celem Szczytu było zadeklarowanie przez jak największą liczbę państw podniesienia ambicji działań klimatycznych oraz przyjęcie przez nie stosownych zobowiązań do podejmowania konkretnych działań. Podczas Szczytu Unia Europejska prezentowała dotychczas uzgodnione działania, oraz przystąpiła do Sojuszu na rzecz ambicji klimatycznej jako strona podejmująca prace w kierunku osiągnięcia zerowych emisji netto do 2050 r.

Globalne aspekty zrównoważonego rozwoju

Prace prezydencji fińskiej w zakresie globalnych aspektów zrównoważonego rozwoju koncentrowały się przede wszystkim na wdrażaniu wyników 4 sesji Zgromadzenia Środowiskowego Narodów Zjednoczonych - UNEA (Nairobi, w dn. 11-15 marca 2019 r.), ze szczególnym uwzględnieniem rezolucji dotyczącej zanieczyszczeń w środowisku morskim i mikroplastików oraz na przygotowaniach do 5 sesji UNEA w 2021 r., w tym zwłaszcza wyborze tematu przewodniego. Drugim ważnym zagadnieniem było wdrażanie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) nr 73/333 oraz przygotowania do konferencji upamiętniających 50 rocznicę konferencji ONZ na temat człowieka i środowiska (Sztokholm+50) i powstania UNEP (UNEP+50), w tym przede wszystkim uzgodnienia dotyczące wzajemnych powiązań oraz sposobów prowadzenia tych procesów.

Dodatkowo, podczas prezydencji fińskiej odbyła się 25 sesja Komitetu Polityki Środowiskowej Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (Genewa, w dn. 13-15 listopada 2019 r.), która z kolei była poświęcona przede wszystkim przygotowaniom do 9 Ministerialnej Konferencji „Środowisko dla Europy” (Nikozja, w dn. 3-5 listopada 2021 r.).

Polska pozytywnie ocenia organizację i przebieg prac pod kierownictwem prezydencji fińskiej. Prezydencja efektywnie koordynowała wypracowywanie stanowiska UE i jej państw członkowskich do omawianych tematów. Polska brała aktywny udział w ww. spotkaniach m.in. poprzez zaangażowanie ekspertów krajowych w prace grupy ekspertów ds. rezolucji 73/333 oraz grupy ekspertów ds. Sztokholm+50 i UNEP+50, utworzonych w ramach grupy roboczej Rady UE ds. międzynarodowych zagadnień środowiska - WPIEI Global. Prace w wyżej wymienionych obszarach będą kontynuowane podczas kolejnej prezydencji chorwackiej w Radzie UE.

Dyrektywa ws. jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Prezydencja fińska zgodnie z zapowiedziami w dn. 7 października 2019 r. rozpoczęła negocjacje trójstronne nad ostateczną treścią dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jednak pomimo początkowych zapewnień oraz przeprowadzenia 5 trilogów (w dn. 7 października, 22 października 2019 r., 19 listopada 2019 r., 3 grudnia 2019 r. oraz 18 grudnia 2019 r.), prace nie zakończyły się z upływem roku 2019 r. Wstępne porozumienie udało się osiągnąć w dn. 18 grudnia 2019 r. Jednak prezydencja chorwacka będzie kontynuowała prace. Negocjacje między Parlamentem Radą i Komisją okazały się trudne i dotyczyły następujących zagadnień: oceny ryzyka w całym łańcuchu dostaw wody, zapewnienia powszechnego dostępu do wody, zakresu informacji udzielanych konsumentom, kwestii rejestrowania, oceny i ograniczania wycieków z sieci, systemu oceny spełniania warunków higienicznych przez materiały mające kontakt z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, badania obecności w wodzie substancji zaburzających gospodarkę hormonalną, mikroplastików, czy ołowiu.

Polska w czasie trilogów prezentowała również swoje stanowisko kontynuując poparcie dla celów ogólnych dyrektywy, jednak podkreślając zastrzeżenia wobec rozszerzania jej zakresu, a co za tym idzie rosnących kosztów wdrożenia, a także wskazując na konieczność uspołnienienia jej zapisów z innymi przepisami prawa unijnego.

Rozporządzenie ws. minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody w rolnictwie

W zakresie rozporządzenia ws. minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody w rolnictwie prezydencja fińska zgodnie z zapowiedziami w październiku rozpoczęła negocjacje trójstronne nad ostateczną treścią dokumentu. Negocjacje między Parlamentem, Radą i Komisją dotyczyły m.in.: klauzuli opt-out, która pozwala krajom członkowskim zdecydować, czy będą ponownie wykorzystywać wodę, elastyczności przepisów i wydłużenia okresów na wdrożenie przepisów rozporządzenia. W trakcie rozmów udało się wypracować tekst kompromisowy rozporządzenia, który zostanie zaprezentowany na posiedzeniu COREPER w dn. 18 grudnia 2019 r. Polska poparła tekst kompromisowy, który odzwierciedla postulaty zgłaszane podczas prac nad projektem.

3.3.2 Polityka rolna (z uwzględnieniem Wspólnej Polityki Rolnej)

Reforma WPR po 2020 roku

Po publikacji przez Komisję Europejską (w dn. 1 czerwca 2018 r.) pakietu trzech projektów rozporządzeń dotyczących WPR po 2020 roku Polska aktywnie włączyła się w prace na forum UE nad zawartymi w nich propozycjami. Od rozpoczęcia prezydencji fińskiej trzy projekty rozporządzeń były omawiane na: 14 posiedzeniach na szczeblu „technicznym” (trzy dedykowane grupy robocze Rady UE), 11 posiedzeniach Specjalnego Komitetu ds. Rolnych (SCA) oraz na każdym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa. Przedstawiciele Polski uczestniczyli też w spotkaniach bilateralnych zorganizowanych przez prezydencję fińską.

W czasie prac na szczeblu technicznym (grupy robocze) Polska dwukrotnie przekazywała do SG Rady i prezydencji uwagi pisemne i konkretne propozycje zmian w projektach rozporządzeń, kierując się stanowiskiem rządowym oraz wynikami analizy zapisów propozycji Komisji Europejskiej. Ponadto, Polska brała udział w seminarium zorganizowanym z inicjatywy prezydencji i Komisji Europejskiej, poświęconemu przygotowywaniu planów strategicznych WPR, w szczególności zagadnieniom dotyczącym analizy SWOT i oceny potrzeb, projektowaniu interwencji w powiązaniu z logiką interwencji.

Prezydencja fińska przygotowała i przedstawiła sprawozdanie podsumowujące postęp prac nad pakietem reform WPR. Raport ten wymienia obszary, na których prezydencja skupiła aktywność Rady i jej forów roboczych (grupy robocze, SCA). Opisuje ponadto syntetycznie proponowane przez prezydencję w tych obszarach rozwiązania i sugestie zapisów zmieniających projekty prawne. Raport wskazuje też te elementy pakietu reformy WPR, które wymagają jeszcze dalszych ustaleń w czasie prac kierowanych przez kolejną prezydencję chorwacką.

W dyskusji nad raportem przeprowadzonej na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w grudniu 2019 r. Polska w większości podzieliła ocenę prezydencji co do elementów reformy wymagających dalszych prac. W polskiej ocenie do grupy wymagającej na pewno dalszych ustaleń należą przepisy dotyczące:

- nowego modelu wdrażania, szczególnie dotyczące elastyczności w programowaniu i wdrażaniu planów strategicznych, w tym określania jednostkowych kwot wsparcia (*unit amounts*), zwłaszcza dla działań inwestycyjnych, oraz kwestie związane ze sprawozdawczością z realizacji planów strategicznych;
- zakresu kwalifikowalności interwencji, gdzie część zmian zaproponowanych przez prezydencję fińską oceniono jako regres w stosunku do ustaleń zaproponowanych przez wcześniejszą prezydencję rumuńską (np. w zakresie przepisów dotyczących wsparcia zakupu ziemi);
- zwolnienia małych gospodarstw z warunkowości, w przypadku których zmiany proponowane przez prezydencję oceniono jako nieprzynoszące uproszczenia i generujące nieuzasadnione wydatki (w dalszych dyskusjach Polska nadal będzie prezentować postulat i argumenty za utrzymaniem zwolnienia małych gospodarstw z warunkowości);
- definicji, w szczególności kwalifikującego się hektara;
- warunkowości, w szczególności normy GAEC 9;
- częstotliwości możliwych zmian planu strategicznego, które nadal nie są dostosowane do specyfiki wsparcia w ramach płatności bezpośrednich;
- wsparcia związanego z produkcją, szczególnie w zakresie listy sektorów, które mogą zostać objęte takim wsparciem;
- interwencji sektorowych, w przypadku których Polska oczekuje na bardziej elastyczne podejście do listy podmiotów mogących korzystać ze wsparcia w tzw. pozostałych sektorach, a

ponadto wprowadzenia rozwiązań zabezpieczających przed utratą niewykorzystanych środków, rozszerzenia o tytuł listy sektorów, w których możliwe będzie stosowanie interwencji sektorowych oraz obniżenia do 10% limitu wydatków na działania środowiskowe w ramach programów operacyjnych realizowanych w sektorze owoców i warzyw.

Polska kontynuowała działania związane z budowaniem szerszego poparcia dla prezentowanych przez nią postulatów w ramach negocjacji reformy WPR. W czasie spotkania 5 września 2019 r. w Warszawie ministrowie rolnictwa Polski, Estonii, Litwy i Łotwy podpisali wspólne oświadczenie opowiadające się m.in. za zapewnieniem odpowiedniego finansowania WPR w ramach przyszłych Wieloletnich Ram Finansowych (WRF), w tym za utrzymaniem budżetu II filara WPR co najmniej na poziomie wydatków w obecnej perspektywie. Z kolei w październiku 2019 r. ministrowie rolnictwa Polski i 16 innych państw członkowskich uzgodnili oświadczenie w sprawie utrzymania przyszłego budżetu WPR na poziomie wydatków w okresie 2014-2020. Oświadczenie to zaprezentowane zostało podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa w dn. 14-15 października 2019 r. Ponadto w listopadzie 2019 r. Polska wraz z Łotwą i Bułgarią przedstawiły dokument *Non Paper of Latvia, Poland, Bulgaria*, w którym wskazano na konieczność zapewnienia w ramach reformy WPR odpowiednich zachęt dla drobnych rolników do organizowania się oraz kwestię utrzymania poziomu budżetu na tzw. program szkolny.

Wybrane rynki rolne i rolne aspekty polityki handlowej UE

Działania Polski dotyczące nadmiernego importu kukurydzy z Ukrainy

Ze względu na napływający z Ukrainy import kukurydzy Polska na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa dn. 18 listopada 2019 r. wniosowała o przeanalizowanie przez Komisję Europejską problemów związanych z nadmiernym importem kukurydzy. Już teraz około 60% kukurydzy, która trafia na unijny rynek, pochodzi z Ukrainy. Czarnoziemy, sprzyjający klimat, niskie koszty pracy i transportu, sprawiają, że Ukraina staje się poważnym konkurentem dla rolnictwa krajów Unii Europejskiej. Problem ten dotyka przede wszystkim Polski, jako kraju graniczącego z Ukrainą.

Polska skierowała zapytanie, czy w opinii Komisji, Ukraina stosuje europejskie standardy w zakresie środków ochrony roślin w produkcji zbóż. Ponadto, wnioskowano również o nieotwieranie nowych preferencji w dostępie do rynku UE w odniesieniu do importu zbóż, w tym kukurydzy. Podkreślono także, że zasady importu zboża z krajów trzecich powinny być zweryfikowane przez Komisję Europejską.

Kwestia niekorzystnego wpływu importu zbóż z za wschodniej granicy jest często podnoszona przez Polskę na forum unijnym.

Działania Polski dotyczące sytuacji na rynku cukru

Na posiedzeniach Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, na których omawiano sytuację rynkową, Polska zwracała uwagę, że sytuacja na krajowym rynku cukru jest w dalszym ciągu trudna. Ceny cukru w UE utrzymują się na bardzo niskim poziomie. Istnieją obawy dotyczące wygaszania kolejnych cukrowni. Unijne rolnictwo spełnia wiele standardów środowiskowo-klimatycznych, których utrzymanie jest kosztowne.

Rolne aspekty polityki handlowej UE

W czasie prezydencji fińskiej, Polska angażowała się także w dyskusje w ramach instytucji UE, dotyczące zakończonych negocjacji Umowy handlowej UE-Mercosur.

Na forum instytucji UE odpowiedzialnych za politykę handlową (Komitet Polityki Handlowej) oraz politykę rolną (posiedzenie Komitetu SCA w dn. 8 lipca 2019 r. oraz Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 15 lipca 2019 r.) Polska prezentowała stanowiska z uwzględnieniem następujących elementów:

- Polska jest zaniepokojona możliwym efektem zaoferowanych Mercosurowi koncesji w dostępie do rynku rolnego UE (zwłaszcza w sektorze mięsa), które mogą nałożyć się na problemy związane z występowaniem ASF, nadmiernym importem mięsa drobiowego z Ukrainy, spodziewanymi utrudnieniami w dostępie do rynku UK po brexicie;
- Polska widzi potrzebę przekazania przez Komisję Europejską całościowych i kompletnych informacji o wynikach negocjacji oraz wyjaśnienia możliwości egzekwowania zawartych w umowie (w rozdziale TSD) zabezpieczeń przed jej negatywnym wpływem na ochronę klimatu i środowiska (w szczególności zabezpieczenia przed deforestacją na potrzeby zwiększenia produkcji i eksportu rolnego państw Mercosuru na rynki UE);
- Polska ma wątpliwości co do skuteczności zawartej w umowie ogólnej, czasowej klauzuli ochronnej. Polska wniosowała o wpisanie do umowy możliwości zastosowania odrębnej klauzuli ochronnej dla sektora rolnego, dostosowanej do jego specyfiki;
- Komisja Europejska powinna antycypować możliwość zastosowania środków i instrumentów przeciwdziałających negatywnym skutkom liberalizacji importu rolnego z Mercosuru dla sytuacji rynkowej i sytuacji producentów rolnych w UE;
- Komisja Europejska w imporcie rolnym z Mercosuru powinna zwracać szczególną uwagę na kwestie zapewnienia bezpieczeństwa i jakości żywności, w tym przestrzeganie unijnych wymogów SPS. UE powinna również uwzględniać w relacjach z krajami Mercosuru kwestie zapewnienia dobrostanu zwierząt oraz przeciwdziałania antybiotykooporności.

3.3.3 Polityka energetyczna

Wymiar „sprawiedliwej transformacji” jest szczególnie istotnym dla Polski postulatem w dyskusji o długookresowej strategii przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Przebudowa gospodarki opartej w przeważającym stopniu na węglu na standardy niskoemisyjne wymaga zrównoważonych i ewolucyjnych działań, które uwzględniają wymiar społeczny planowanych reform. Oficjalne dyskusje na temat wyzwań stojących przed sektorem energii odbyły się na posiedzeniach Rady UE ds. Energii w dn. 24 września i 4 grudnia 2019 r. W trakcie ww. posiedzeń Polska konsekwentnie podkreślała, że oczekiwanie zwiększenia przez państwa członkowskie wysiłków na rzecz realizacji celów na 2030 r. wymaga, aby nie dyskryminować żadnych technologii (neutralność technologiczna), zapewnić finansowanie ze środków unijnych inwestycji wynikających ze zwiększonego wysiłku państw UE (w tym w ramach nowych Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027) oraz zagwarantować mechanizmy osłonowe dla regionów, które mają ponieść największy wysiłek (w kontekście funkcjonowania inicjatywy KE Platformy wsparcia dla regionów węglowych).

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Drugie półrocze 2019 r. było także okresem intensywnych działań związanych z finalizacją polskiego Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (dalej KPEiK), przygotowywanego przez Polskę na podstawie wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dn. 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

Korzystając z uprawnień przyznanych na podstawie art. 9 rozporządzenia 2018/1999, Komisja Europejska w dn. 18 czerwca 2019 r. wydała komunikat pt. *Zjednoczeni w realizacji unii energetycznej i działań w dziedzinie klimatu* wraz z zaleceniami dla poszczególnych państw członkowskich w sprawie krajowych planów. W skierowanym do Polski dokumencie pn. *zalecenie Komisji z dn. 18 czerwca 2019 r. w sprawie projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu w Polsce obejmującego lata 2021–2030 C(2019)4421* Komisja Europejska wydała 10 zaleceń. W jednym z zaleceń Komisja Europejska zleciła przegląd krajowego poziomu ambicji w zakresie wkładu w unijny cel klimatyczny dotyczący udziału energii ze źródeł odnawialnych (zalecenie podniesienia do 25 %). W październiku 2019 r. Polska opracowała stanowisko wobec ww. zaleceń, w którym kierunkowo odniosła się do zgłoszonych uwag. Polska uznała za niemożliwe zwiększenie wkładu w zakresie

efektywności energetycznej, a podniesienie celu w zakresie energii z OZE uzależniła od wyników pogłębionych analiz. Stanowisko do zaleceń Komisji zostało odpowiednio odwzorowane w finalnym KPEIK.

Komunikat Komisji Europejskiej stanowił także podstawę dyskusji na posiedzeniu Rady UE ds. Energii w dn. 24 września 2019 r., posiedzeniu Dyrektorów Generalnych ds. Energii w dn. 14 października 2019 r. oraz Rady UE ds. Energii w dn. 4 grudnia 2019 r.

Sprawiedliwa Transformacja

Podczas prezydencji fińskiej kontynuowano prace w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej pt. *Regiony Węglowe w Transformacji*, której inauguracja odbyła się w grudniu 2017 r. w Strasburgu. Kolejne posiedzenia grup roboczych, powołanych w ramach Platformy, odbyły się w lipcu oraz październiku 2019 r. w Brukseli. Ich celem była wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi, jak również pomysłów na transformację regionów już będących w trakcie tego procesu. Przedstawiciele Polski, w ramach posiedzeń grup roboczych, prezentowali informacje na temat postępów Polski w realizacji inicjatywy wraz z konkretnymi działaniami Polski w tym zakresie. Postulowano również o zwrócenie większej uwagi na kwestie społeczne oraz pracowników – konieczność ich ewentualnego przekwalifikowania oraz przygotowania do zmiany zawodu. Omawiana była również możliwość dofinansowania realizacji projektów przyczyniających się do transformacji regionów górniczych w Polsce z innych, alternatywnych źródeł i funduszy. Komisja Europejska poinformowała o możliwości uzyskania wsparcia sekretariatu Platformy, tzw. pomocy technicznej, przy opracowaniu strategii regionalnych. Z możliwości tej zdecydowały się skorzystać 2 polskie regiony – Śląsk i Małopolska. Prace w ww. zakresie mają zostać rozpoczęte od stycznia 2020 r.

W lipcu 2019 r. odbyły się również spotkania bilateralne przedstawicieli Polski z Komisją Europejską, na których omawiane były konkretne projekty zgłoszone przez stronę polską do ww. Platformy. Skupiono się zarówno na analizie postępów prac w dotychczas zgłoszonych projektach, w tym stopniu ich realizacji, ale również omówione zostały nowe koncepcje przesłane do Komisji Europejskiej. W listopadzie 2019 r. Ministerstwo Aktywów Państwowych (wcześniej Ministerstwo Energii), wystosowało do Komisji Europejskiej oficjalne pismo zawierające prośbę o przyłączenie do Platformy nowego regionu Polski – Małopolski. Obecnie, w pracach inicjatywy uczestniczą następujące regiony Polski: Śląsk, Dolny Śląsk, Wielkopolska.

Podsumowanie rocznego funkcjonowania Platformy pn. Roczny Dialog Polityczny odbyło się w dn. 25 listopada 2019 r. w Goerlitz w Niemczech, na którym zaakcentowano chęć nawiązania ściślejszej współpracy pomiędzy regionami górniczymi Niemiec, Czech i Polski, poprzez wspólną realizację projektów.

Bezpieczeństwo energetyczne i finansowanie inwestycji

Bardzo ważnym elementem prac fińskiej prezydencji w na rzecz niskoemisyjnej transformacji sektora energetycznego był wymiar finansowy. Rada Europejska w konkluzjach z czerwca 2019 r. poleciła Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) większe zaangażowania na rzecz działań klimatycznych. Polska brała aktywny udział w negocjacjach nowej polityki kredytowej EBI w odniesieniu do sektora energii - *EIB Energy Lending Policy*, przyjętej ostatecznie podczas posiedzenia Rady Dyrektorów EBI w dn. 14 listopada 2019 r. W ramach prac nad ostateczną wersją dokumentu, Polska w sposób zdecydowany, na różnych forach i na wszystkich szczeblach dyskusji, domagała się zmian w zaproponowanym przez służby EBI projekcie polityki. Mając na względzie znaczenie gazu ziemnego w strategii energetycznej Polski, głównym postulatem Polski było dalsze umożliwienie finansowania ze środków EBI inwestycji w sektorze infrastruktury gazowej oraz generacji i kogeneracji opartej na paliwie gazowym. Z powodu braku podejścia kompromisowego ze strony EBI, Polska wraz z Rumunią i Węgrami zagłosowała przeciwko przyjęciu ww. projektu polityki.

Polska prowadziła aktywne działania na rzecz włączenia na unijną listę projektów wspólnego zainteresowania w sektorze energii (*ang. PCI - Project of Common Interest*) możliwie największej

liczby inwestycji w sektorze gazowym, planowanych do realizacji na terytorium Polski oraz inwestycji służących wzmocnieniu sieci elektroenergetycznej. Oprócz utrzymania po raz czwarty statusu PCI dla projektów Baltic Pipe (strategiczne gazowe połączenie Polska – Dania), GIPL (gazowe połączenie Polska – Litwa), Polska – Słowacja, w gronie wyróżnionych projektów po raz pierwszy znalazły się także planowany pływający terminal regazyfikacyjny LNG typu FSRU (*ang. Floating Storage and Regasification Unit*) w rejonie Zatoki Gdańskiej. Dzięki działaniom Polski, był to jedyny projekt z sektora gazowego, który nie znajdując się na wstępnej liście projektów PCI, uzyskał status projektu wspólnego zainteresowania UE na ogłoszonej w dn. 31 października 2019 r. tzw. czwartej liście PCI. W zakresie projektów elektroenergetycznych status PCI utrzymały projekty z trzeciej listy PCI (rozbudowa wewnętrznej sieci przesyłowej w ramach klastra „GerPol Power Bridge” oraz budowa linii wewnętrznej między Stanisławowem a Ostrołęką). Ponadto status PCI uzyskały inwestycje związane z realizacją projektu synchronizacji systemów elektroenergetycznych Litwy, Łotwy i Estonii z systemem elektroenergetycznym Europy Kontynentalnej, za pośrednictwem systemu polskiego. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania Unii Europejskiej korzystają z zagwarantowanych prawnie udogodnień w postaci m.in. przyspieszonej procedury wydawania pozwoleń i decyzji administracyjnych, czy możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (*ang. Connecting Europe Facility*) w formie bezzwrotnych dotacji lub innowacyjnych instrumentów finansowych.

Ponadto Polska kontynuowała działania względem instytucji UE oraz państw członkowskich, których celem było wykazanie roli gazu ziemnego jako paliwa niskoemisyjnego wspierającego transformację energetyczną oraz zrównoważony rozwój polskiej gospodarki. Na forach UE przedstawiciele Polski przedstawiali informacje dotyczące zasadności pod względem ekonomicznym, społecznym i środowiskowym, wykorzystania paliwa gazowego na rzecz stopniowego zastępowania węgla, biorąc pod uwagę konieczność redukcji emisji dwutlenku węgla w polskiej gospodarce. Polska podkreślała korzyści płynące z rozbudowy infrastruktury sektora gazu ziemnego (przesył, dystrybucja, magazynowanie) na rzecz realizacji priorytetów polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej, w tym docelowego osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej. Celem prowadzonych działań, było podjęcie próby umożliwienia finansowania inwestycji w sektorze gazu ze środków UE w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2020-2027.

Mając na względzie priorytet zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, w kontekście rozmów trójstronnych UE-Ukraina-Rosja, Polska na forum UE opowiadała się za koniecznością osiągnięcia kompromisu, który gwarantowałby Ukrainie utrzymanie statusu państwa tranzytowego dla rosyjskiego gazu przesyłanego do odbiorców w UE. Polska wspierała reformę legislacyjną, która umożliwiłaby funkcjonowanie sektora gazowego na Ukrainie w pełnej zgodności z prawem UE. Ponadto, w ramach zewnętrznych stosunków w sektorze energii Polska kontynuowała dialog z USA na rzecz wsparcia bezpieczeństwa energetycznego Ukrainy, zakończony podpisaniem 31 sierpnia 2019 r. *Memorandum o współpracy pomiędzy USA, Polską a Ukrainą ws. wzmocnienia regionalnego bezpieczeństwa dostaw gazu.*

Polska brała także aktywny udział we współtworzeniu stanowiska Unii Europejskiej reprezentowanego przez Komisję Europejską na forum Konferencji Traktatu Karty Energetycznej (dalej „TKE”). Aktualnym priorytetem Konferencji jest modernizacja TKE – traktatu o ochronie inwestycji w dziedzinie energii, którego postanowienia mają przestarzały charakter. W szczególności Polska postulowała ambitne podejście do procesu modernizacji Traktatu uwzględniające nowelizację nieaktualnych zapisów w zakresie standardów i zakresu ochrony inwestycji oraz zapewnienie, że w zmodernizowanym TKE zostaną uwzględnione wyniki reformy mechanizmu rozwiązywania sporów inwestor-państwo prowadzonej obecnie na forum komisji Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw międzynarodowego prawa handlowego (*UNCITRAL WG III*) oraz Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (*ICSID*). W grudniu 2019 r. Konferencja TKE przyjęła mandat zgodny z postulatami Unii Europejskiej, a negocjacje w zakresie modernizacji rozpoczną się w kwietniu 2020 r.

Mając na uwadze znaczenie rozwoju energetyki jądrowej w projekcie Polityki Energetycznej Polski 2040 (PEP2040) i jej oczekiwany wkład w redukcję emisyjności polskiej gospodarki, Polska m.in. podjęła nieformalne działania na rzecz usunięcia z projektu rezolucji PE ws. COP 25 anty-jądrowego motywu nr 56. Ostatecznie udało się zastąpić go popartą również przez polskich europosłów poprawką Francji, która podkreśliła znaczenie energetyki jądrowej dla osiągnięcia neutralności klimatycznej. Poza tym Polska uczestniczyła w bieżących pracach grupy roboczej Rady UE ds. zagadnień atomowych. W drugiej połowie 2019 r. ww. grupa opracowała m.in. projekt konkluzji ws. odpadów promieniotwórczych z zastosowań pozaenergetycznych oraz pytania Euratom do państw trzecich na spotkanie przeglądowe Konwencji ws. bezpieczeństwa jądrowego.

Rozwój innowacji i elektromobilności

Polska angażuje się we wszelkie inicjatywy przyspieszające rozwój innowacji w sektorze energetycznym, które mają fundamentalne znaczenie dla modernizacji tej gałęzi gospodarki i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Przykładem działań w 2019 r. jest zaangażowanie w powołaną przez Komisję Europejską nieformalną grupę ekspertów złożoną z przedstawicieli ministerstw odpowiedzialnych za politykę energetyczną w państwach członkowskich UE. Ta grupa ekspertów, zwana *Hydrogen Energy Network (HyENet)*, ma na celu wspieranie władz krajowych odpowiedzialnych za politykę energetyczną w rozwijaniu możliwości oferowanych przez wodór jako nośnik energii. Na pierwszym spotkaniu nowej grupy Polska, jako jedno z czterech państw, została poproszona o przedstawienie stanu obecnego oraz potencjału rozwoju technologii wodorowych w krajowej gospodarce.

Ponadto Polska jest jednym z 15 państw członkowskich UE, będących członkami konsorcjum pracującego nad projektem w ramach instrumentu Łącząc Europę (CEF) pod nazwą *Gromadzenie danych związanych z punktami ładowania i tankowania paliwami alternatywnymi oraz unikalnymi kodami identyfikacyjnymi związanymi z podmiotami sektora elektromobilności (IDACS)*. Wieloletni Program Prac na lata 2014-2020 dotyczący pomocy finansowej z instrumentu Łącząc Europę w sektorze transportu przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 26 marca 2014 r. pozwala Komisji Europejskiej zaoferować pomoc techniczną państwom członkowskim przy gromadzeniu danych dotyczących infrastruktury paliw alternatywnych. Celem projektu jest wypracowanie wspólnego podejścia krajów UE dotyczącego zbierania danych o infrastrukturze paliw alternatywnych. Aby z powodzeniem wdrożyć niskoemisyjne środki transportu, istotne jest, aby istniały czytelne, niezawodne i aktualne informacje dla konsumentów na temat lokalizacji i dostępności punktów ładowania i tankowania. Ponadto w przypadku elektromobilności konieczny jest wydajny i niezawodny system unikalnej identyfikacji, by umożliwić interoperacyjność i uprościć e-roaming pomiędzy sieciami w poszczególnych krajach i pomiędzy nimi. W ramach programu zostało zawarte porozumienie określające zasady działania programu, na mocy którego powstało konsorcjum krajów UE kierowane przez Królestwo Niderlandów, którego Ministerstwo Infrastruktury i Gospodarki Wodnej pełni rolę koordynatora projektu.

Rozporządzenie w sprawie etykietowania opon

Obowiązujące rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1222/2009 z dn. 25 listopada 2009 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów poprawiło bezpieczeństwo, efektywność paliwową, ekonomiczną i środowiskową transportu drogowego poprzez promowanie paliwooszczędnych, bezpiecznych i cichych opon.

Komisja Europejska w ocenie rozporządzenia 1222/2009 stwierdziła, że można jeszcze zwiększyć świadomość konsumentów i znaczenie etykiety przy decyzji o zakupie oraz poprawić nadzór rynku poprzez dodanie opon do bazy danych o produktach. Wprowadzone zmiany dotyczyły m.in. aktualizacji etykiety w zakresie umieszczania piktogramów przyczepności na ośnieżonej i/lub oblodzonej nawierzchni oraz obowiązku etykietowania opon dla samochodów ciężarowych i autobusów (opon C3).

Celem nowego rozporządzenia jest przede wszystkim zwiększenie świadomości konsumentów i poprawa współczynników dotyczących środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa. W przyszłości gdy dostępna będzie odpowiednia metoda testowa dodane zostaną informacje dotyczące szacowanego maksymalnego przebiegu opony i jej ścieralności oraz bieżnikowania. Aby umożliwić użytkownikowi świadomy wybór zarówno przy zakupie pojazdu jak i przy wymianie zużytych opon na nowe, etykiety będą wyraźnie widoczne dla konsumentów, pokazywane we wszystkich sytuacjach, w których sprzedawane są opony, także przez internet. W przyszłości opony będą też zawierać kod QR. Zaproponowana regulacja przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa na drogach, zwiększenia świadomości konsumentów, oszczędności paliwa i zmniejszania hałasu.

Nowe przepisy będą obowiązywały od dn. 1 maja 2021 r., a następna rewizja rozporządzenia w sprawie etykietowania opon nastąpi w 2025 r. W dn. 22 listopada 2019 r. COREPER zatwierdził porozumienie w kształcie zaproponowanym przez prezydencję fińską przy wstrzymaniu się od głosu Portugalii.

Przedstawiony przez prezydencję fińską dokument odzwierciedla stan dyskusji na posiedzeniach grupy roboczej Rady UE ds. energii, oraz uwzględnia najważniejsze polskie postulaty zgłoszone w trakcie prac nad projektem rozporządzenia.

3.4 Kompleksowa ochrona bezpieczeństwa obywateli

3.4.1 Silna, zjednoczone i efektywne działania zewnętrzne UE

3.4.1.1 Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa

Efektywność działań zewnętrznych

W trakcie prezydencji fińskiej na forum UE kontynuowana była dyskusja nad potrzebą zwiększenia efektywności Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (ang. *Common Foreign and Security Policy*, WPZiB). Nowo powołana Komisja Europejska, w nawiązaniu do komunikatu KE z września 2018 r., wyrażała zamiar wprowadzenia w trakcie swej kadencji głosowania większością kwalifikowaną (ang. *Qualified Majority Voting*, QMV) w wybranych obszarach WPZiB, zgodnie z możliwościami stwarzanymi przez Traktaty. Podczas posiedzenia Rady do Spraw Zagranicznych 9 grudnia 2019 r. odbyła się debata nt. usprawnienia prac tej formacji Rady, które mogłoby korzystnie wpłynąć na skuteczność działań UE na arenie międzynarodowej. Polska wyrażała poparcie dla silnej i wspólnej polityki zagranicznej UE, uwzględniającej interesy wszystkich państw członkowskich. Wskazywała na potrzebę zwiększenia operacyjności działań Rady do Spraw Zagranicznych, w ramach której dyskusje powinny prowadzić do wypracowania konkretnych decyzji. Wskazywała także, iż dla poprawy efektywności WPZiB istotna jest także legitymacja ze strony wszystkich państw członkowskich działań podejmowanych w węższych formatach, oraz udział w nich Wysokiego Przedstawiciela i/lub ESDZ. Wyrażała sceptycyzm co do słuszności i celowości wprowadzenia QMV w wybranych obszarach WPZiB.

3.4.1.2 Pomoc rozwojowa

W okresie sprawowania przewodnictwa w Radzie UE przez Finlandię Polska brała aktywny udział w pracach poświęconych współpracy na rzecz rozwoju. Do najważniejszych obszarów prac należało wypracowanie i przyjęcie konkluzji Rady dot. rocznego sprawozdania z 2018 r. na temat wdrażania drugiego unijnego planu działania w sprawie równości płci pt. „Równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020”. W trakcie dyskusji Polska zwracała szczególną uwagę na stosowanie uzgodnionej terminologii, uwzględnionej m.in. w Europejskim Konsensusie na rzecz Rozwoju. W okresie sprawozdawczym przyjęte zostały także konkluzje Rady dotyczące niwelowania nierówności w państwach partnerskich, gdzie Polska zabiegała o umieszczenie zapisów dot. wzmocnienia dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami międzynarodowymi.

Uzgodniono również tekst konkluzji Rady w sprawie czwartego sprawozdania z postępów w realizacji planu działania w dziedzinie żywienia. Dzięki staraniom Polski w konkluzjach Rady znalazły się odniesienia do Dekady Działań ONZ w zakresie Żywienia.

W odniesieniu do kwestii współpracy z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku, podczas prezydencji fińskiej prowadzony był monitoring toczących się negocjacji nt. przyszłego porozumienia o partnerstwie między UE i jej państwami członkowskimi a grupą państw AKP (post-Kotonu). Państwa UE wypracowały wspólne stanowisko dot. konieczności przedłużenia obecnie obowiązującej Umowy z Kotonu (UzK), tj. do dn. 31 grudnia 2020 r. (decyzja Rady UE ws. wprowadzenia środków przejściowych została przyjęta w dn. 18 listopada 2019 r.). Polska popierała przyjęcie takiego rozwiązania, jako zgodnego z zapisami obowiązującej UzK i zapewniającego płynność jej dalszej realizacji, zwłaszcza w obliczu przedłużających się negocjacji ws. nowego porozumienia. Wstępnie uzgodniona została także treść dwóch protokołów regionalnych (UE-Karaiby i UE-Pacyfik), natomiast w ramach trzeciego, tj. porozumienia UE-Afryka dalsza dyskusja, w szczególności w odniesieniu do budzących największe kontrowersje zapisów dot. migracji i readmisji, będzie kontynuowana w trakcie PREZ HR. W tym kontekście Polska podkreślała wielokrotnie konieczność m.in. uwzględnienia w treści post-Kotonu możliwości zagwarantowania przestrzegania kompetencji państw członkowskich wz. readmisji czy legalnych migracji. Dodatkowo, podczas PREZ FI zakończono dyskusję nad mandatem negocjacyjnym odnośnie do zakresu zmian treści dotychczas obowiązujących umów o partnerstwie gospodarczym (EPA) z krajami i regionami AKP.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach UE obszarze pomocy humanitarnej. Priorytety prezydencji fińskiej objęły międzynarodowe prawo humanitarne (25 listopada 2019 r. Rada przyjęła konkluzje dot. pomocy humanitarnej i międzynarodowego prawa humanitarne), włączanie osób niepełnosprawnych w działania humanitarne, bardziej skuteczne finansowanie działań humanitarnych, równouprawnienie płci, zmiany klimatyczne oraz ograniczanie ryzyka katastrof (*Disaster Risk Reduction, DRR*). Prezydencja fińska kontynuowała także monitoring trwających, pojawiających się, przedłużających się oraz tzw. zapomnianych kryzysów humanitarnych – omawiane były zwłaszcza możliwości odpowiedzi na kryzysy w Syrii, Palestynie oraz na Ukrainie. Wzorem lat poprzednich, istotnym tematem prac była również kwestia operacjonalizacji uzupełniania się pomocy humanitarnej i rozwojowej, w odpowiedzi na przedłużające się wymuszone przesiedlenia oraz zmieniający się charakter interwencji humanitarnych i działań rozwojowych.

3.4.1.3 Polityka UE w sąsiedztwie (w tym Partnerstwo Wschodnie, partnerstwo UE-Afryka, Arktyka)

Finansowanie działań zewnętrznych UE

W okresie prezydencji fińskiej rozpoczęto negocjacje z Parlamentem Europejskim ws. rozporządzenia ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa, Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju. Kontynuowane były również prace nad częściowym mandatem negocjacyjnym Rady dot. ww. rozporządzenia. Polska popierała przeznaczenie znaczącej koperty finansowej na działania zewnętrzne, w tym przede wszystkim w regionie najbliższego sąsiedztwa UE oraz postulowała utrzymanie odrębności Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (*European Neighbourhood Instrument, ENI*) oraz pozostawienie Europejskiego Funduszu Rozwoju (*European Development Fund, EDF*) poza budżetem UE.

Partnerstwo Wschodnie

W okresie przewodnictwa fińskiego Polska kontynuowała działania w ramach obchodów 10-lecia Partnerstwa Wschodniego (PW) oraz brała aktywny udział w dyskusji na temat przyszłości tej polityki w kontekście konsultacji strukturalnych zorganizowanych przez KE i ESDZ. Polska zaproponowała szereg konkretnych rozwiązań, które zostały pozytywnie odebrane zarówno przez instytucje UE, państwa członkowskie jak i kraje sąsiedzkie.

Polska opowiedziała się za wywiązywaniem się z podjętych zobowiązań i dostarczaniem wymiernych rezultatów dla obywateli, m.in. poprzez skoncentrowanie działań UE na młodzieży, wzmacnianiem

roli krajów partnerskich w kształtowaniu PW, wzmacnianiem mechanizmów warunkowości wsparcia UE oraz usprawnianie komunikacji strategicznej.

Polska zaproponowała także szereg działań sektorowych w celu stopniowego pogłębiania dostępu krajów PW, zainteresowanych bliższymi relacjami, do wspólnego rynku UE, oraz zwróciła uwagę na wspieranie działań w zakresie wdrażania norm i standardów UE, poprawianie warunków prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycji, wzmacnianie administracji publicznej, zwalczanie korupcji, znoszenie niepotrzebnych barier infrastrukturalnych.

Współpraca z państwami Partnerstwa Wschodniego

Podczas prezydencji fińskiej Polska, zarówno na forum UE, jak też w relacjach dwustronnych z państwami członkowskimi UE konsekwentnie prezentowała swoje stanowisko wobec konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, wyrażając wsparcie dla niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w obliczu agresji ze strony Rosji, której działania stanowią jaskrawe pogwałcenie prawa międzynarodowego. Przedstawiciele Polski podkreślali również zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją Tatarów Krymskich na Półwyspie Krym i represyjną polityką rosyjskich władz okupacyjnych wobec miejscowej ludności.

Polska konsekwentnie wspierała wdrażanie przez Armenię kwestii liberalizacji ruchu wizowego z Unią Europejską oraz we wdrażaniu zapisów porozumienia CEPA podpisanego w 2017 r. przyczyniającego się do modernizacji tego kraju, intensyfikacji dialogu dwustronnego oraz szerszej aktywności Erywanii w programach Partnerstwa Wschodniego. Polska popierała prozachodni wektor polityki zagranicznej Azerbejdżanu zachęcając do przyśpieszenia negocjacji z UE odnośnie do zawarcia nowej, ramowej umowy o współpracy i partnerstwie. Wskazywaliśmy na wymierne korzyści gospodarcze, jakie może odnieść Azerbejdżan z liberalizacji reżimu wizowego oraz z zawarcia umowy z UE o wolnym niebie. Polska konsekwentnie prezentowała swoje stanowisko wobec Białorusi, w którym popierała proces normalizacji relacji z UE, jako elementu wzmacniającego podmiotowość międzynarodową Mińska. W tym kontekście opowiadała się za przyjęciem „Priorytetów Partnerstwa UE-Białoruś” oraz za jak najszybszym sfinalizowaniem negocjacji umowy o ułatwieniach wizowych, wraz z umową o readmisji osób przebywających nielegalnie. Polska aktywnie wspierała europejskie aspiracje Gruzji, wyrażając wsparcie dla jej niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej. W odniesieniu do Mołdawii, w okresie prezydencji fińskiej Polska brała aktywny udział w wypracowaniu stanowiska UE wobec Republiki Mołdawii po przełomie politycznym w czerwcu 2019 r., współinicjując dyskusję nt. Mołdawii na posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych w dn. 15 lipca 2019 r.

Południowe sąsiedztwo

Polska popierała realizację przedsięwzięć w ramach unijnej polityki wobec południowego sąsiedztwa, w tym tych ukierunkowanych na wspieranie rozwoju gospodarczego państw Afryki Północnej.

Polska kontynuowała zaangażowanie w dalsze wzmacnianie relacji politycznych UE z krajami Maghrebu, wskazując na wagę utrzymania stabilizacji tego regionu, który posiada strategiczne znaczenie dla UE. Opowiadała się za koordynacją wspólnego stanowiska unijnego w obliczu dynamicznych przetasowań politycznych w państwach regionu, w tym w Algierii i Tunezji. Angażowała się w prace UE na rzecz regionu Morza Śródziemnego, która stanowi ważną platformę współpracy ponad czterdziestu państw. Wobec problemu statusu Sahary Zachodniej, popierała działania oraz stanowisko polityczne UE, zwracając jednocześnie uwagę na konieczność ich koordynacji z wysiłkami Rady Bezpieczeństwa ONZ, która odgrywa wiodącą rolę w tym zakresie.

Polska wspierała zabiegi na rzecz kontynuowania rozmów pomiędzy przedstawicielami władz w Damaszku, a opozycją syryjską prowadzonych pod auspicjami ONZ. Opowiadaliśmy się za solidarnym wsparciem państw UE dla wysiłków specjalnego wysłannika Sekretarza Generalnego ONZ ds. Syrii Geira Pedersena. Polska była jednym z inicjatorów nadzwyczajnego posiedzenia Rady Bezpieczeństwa ONZ w dn. 10 października 2019 r. ws. operacji tureckich sił zbrojnych w północno-

wschodniej Syrii, po którego zakończeniu ówcześni unijni członkowie Rady Bezpieczeństwa oraz Estonia wydali wspólne oświadczenie, w którym wyrazili głębokie zaniepokojenie rozpoczętymi przez Turcję działaniami wojskowymi i wezwali do ich zaprzestania. Polska aktywnie uczestniczyła również w wypracowaniu konkluzji Rady do Spraw Zagranicznych, przyjętych w dn. 14 października 2019 r.

Na forum UE Polska deklarowała zaniepokojenie rozwojem sytuacji wewnętrznej w Libanie, w kontekście trwających w kraju protestów i kryzysu gospodarczego. Wyrażała poparcie dla stabilności i integralności Libanu oraz wskazywała na potrzebę przestrzegania przez rząd w Bejrucie swobody zgromadzeń i wypowiedzi. Polska aktywnie realizuje program kompleksowej pomocy rozwojowej w północnym Libanie oraz projekt wsparcia w dziedzinie ochrony środowiska i rolnictwa. Polska konsekwentnie podkreślała kluczowe znaczenie Libanu dla bezpieczeństwa w regionie, czego wyrazem jest dołączenie żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego do misji UNIFIL w listopadzie 2019 r.

Polska podtrzymywała stanowisko dotyczące ważnej roli Jordanii dla stabilizacji sytuacji na Bliskim Wschodzie. Wspierała również rozwój współpracy pomiędzy UE i Jordanią, podkreślając możliwość bardziej aktywnego zaangażowania UE w pomoc dla Jordanii.

Polska aktywnie wspierała również politykę UE wobec Libii, której celem jest zakończenie wojny domowej oraz stabilizacja tego kraju. Sytuacja wewnętrzna w Libii, w tym trwające od kwietnia 2019 r. walki zbrojne o kontrolę nad stolicą kraju uniemożliwiały, w okresie prezydencji fińskiej, prowadzenie działań bezpośrednich.

Realizacja globalnych zobowiązań UE

Polityka sankcyjna UE

W okresie prezydencji fińskiej utworzony został reżim sankcyjny związany z sytuacją w Nikaragui oraz z nielegalnymi odwiertami prowadzonymi przez Turcję we wschodnim regionie Morza Śródziemnego. Rada do Spraw Zagranicznych w dn. 9 grudnia 2019 r. podjęła decyzję polityczną nt. horyzontalnego reżimu sankcyjnego dotyczącego łamania praw człowieka. Prace nad nim będą toczyły się podczas prezydencji chorwackiej. W okresie prezydencji fińskiej Polska zgłosiła inicjatywę objęcia sankcjami związanymi z podważaniem suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy 3 osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie wyborów lokalnych na nielegalnie okupowanym Krymie oraz 4 osób, które w wyniku tych wyborów objęły stanowiska.

Arktyka

Problematyka dotycząca Arktyki była jednym z priorytetów prezydencji fińskiej. W trakcie przewodnictwa zostały przyjęte trzy dokumenty polityczne: Konkluzje Rady w sprawie polityki UE wobec Arktyki z dn. 9 grudnia 2019 r. Konkluzje Rady w sprawie rozwiązań kosmicznych na rzecz zrównoważonej Arktyki z dn. 29 listopada 2019 r., a także Konkluzje Rady w sprawie oceanów i mórz, zawierające Arktykę z dn. 19 listopada 2019 r. Wszystkie te dokumenty podkreślają zarówno znaczenie Arktyki i zachodzących zmian w regionie, jak też konieczność stałego i większego zaangażowania UE oraz jej państw członkowskich.

Polska zaangażowała się aktywnie w proces negocjowania tekstu konkluzji. Polska wspierała działania prezydencji fińskiej w tym obszarze, uznając Arktykę za kluczowy i wymagający większego zaangażowania region na świecie. W toku negocjacji priorytetowymi zagadnieniami było uwzględnienie przede wszystkim odniesień do Arktyki jako tzw. *low-tension area*, jak również podkreślenie konieczności rewizji dotychczasowej polityki UE wobec Arktyki, wyzwań geopolitycznych w regionie oraz konieczności współpracy rozwojowej o charakterze zrównoważonym, zgodnej z zaleceniami ONZ. W większości przypadków zagadnienia te zostały zawarte w tekstach konkluzji. Jedynie Konkluzje Rady w sprawie polityki UE wobec Arktyki z dn. 9

grudnia 2019 r., w wyniku weta Danii, zostały pozbawione swego wyjściowego, ambitnego przesłania, zachowując jednak wezwanie do podjęcia prac nad nową polityką arktyczną UE, co finalnie jest zgodne z wyjściowymi oczekiwaniami Polski.

Relacje z innymi państwami w ramach WPZiB

Stany Zjednoczone i Kanada

Polska jednoznacznie opowiadała się za utrzymaniem regularnego dialogu pomiędzy UE i Stanami Zjednoczonymi uznając, że jest to warunek niezbędny dla zachowania spójności i efektywności wspólnoty transatlantyckiej. Dialog partnerski pozwala na utrzymanie silnej pozycji Europy w globalnej rywalizacji, w obliczu wyzwań i zagrożeń wynikających z działań Rosji, aktywności Chin, czy związanych z sytuacją na Bliskim Wschodzie.

Polska wspierała wysiłki zmierzające do poprawy klimatu w relacjach UE - Stany Zjednoczone w ramach otwarcia nowego cyklu instytucjonalnego w UE, opowiadając się kontynuacją zainicjowanego dialogu nowych liderów unijnych z przedstawicielami administracji (rozmowy sekretarza stanu M. Pompeo z Przewodniczącą Komisji Europejskiej U. von der Leyen, Przewodniczącym Rady Europejskiej Ch. Michelelem, Przewodniczącym Parlamentu Europejskiego D. Sassolim, a także z Sekretarzem Generalnym NATO J. Stoltenbergiem).

Polska wpierała dialog, którego celem jest przekonanie Stanów Zjednoczonych, iż jednostronne decyzje i działania np. w postaci ceł na wybrane towary, czy obejmujących określone branże, jest szkodliwe dla obu stron.

W odniesieniu do Kanady Polska była orędownikiem dalszego pogłębiania współpracy w ramach Porozumienia o Partnerstwie Strategicznym (*Strategic Partnership Agreement, SPA*), a także w oparciu o tymczasowo stosowaną Kompleksową Umowę Gospodarczo-Handlową (*EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA*). Polska brała aktywny udział w procesie wypracowania wspólnej deklaracji szczytu UE - Kanada w dn. 17-18 lipca 2019 r. w Montrealu.

Federacja Rosyjska

Rosja kontynuowała nieprzyjazne działania w stosunku do państw UE i jej bezpośredniego sąsiedztwa, w szczególności Ukrainy, jak również w wymiarze globalnym, w takich miejscach, jak Syria, Libia, Wenezuela czy kraje afrykańskie. Rosnący niepokój wzbudzała sytuacja wewnętrzna samej Rosji, której władze podejmują działania ukierunkowane na ograniczanie swobód społeczeństwa obywatelskiego.

Wszystkie te negatywne tendencje przekładały się na relacje na linii Bruksela - Moskwa. Polska podejmowała działania na rzecz dalszego oparcia stosunków EU - Rosja na pięciu zasadach (ang. five guiding principles) uzgodnionych przez Radę ds. Zagranicznych w marcu 2016 r., wbrew próbom normalizacji obserwowanym ze strony części państw członkowskich i instytucji.

Polska popierała przedłużenie środków ograniczających wprowadzonych przez UE w 2014 r. w odpowiedzi na aneksję Krymu i agresję w Donbasie. We wrześniu 2019 r. przedłużone zostały tzw. sankcje II fazy (zamrożenia aktywów i ograniczenia podróży), a w dn. 12-13 grudnia 2019 r. Rada Europejska zgodziła się na przedłużenie sankcji ekonomicznych, wobec braku wystarczających postępów w pełnej realizacji porozumień mińskich (mimo obiecujących uzgodnień podjętych na szczycie formatu normandzkiego w dn. 9 grudnia 2019 r. w Paryżu). Po przeprowadzeniu przez Rosję wyborów lokalnych na terytorium nielegalnie anektowanego Półwyspu Krymskiego w dn. 8 września 2019 r., Polska zaproponowała nałożenie sankcji na osoby, które uczestniczyły w organizacji wyborów i/lub przyjęły niektóre najwyższe stanowiska w ich wyniku. Obecnie trwa procedura dot. wpisu ww. osób na listę sankcyjną.

Dostrzegając pogarszającą się sytuację społeczeństwa obywatelskiego w Rosji Polska, podczas Rady do Spraw Zagranicznych 9 grudnia 2019 r. wspólnie z innymi państwami członkowskimi, zaproponowała rozpoczęcie na forum UE dyskusji na temat praw człowieka w Rosji.

Bliski Wschód

Irak

Od momentu rozpoczęcia masowych demonstracji w Iraku w październiku 2019 r. Polska wzywała władze irackie do zaprzestania nieproporcjonalnego użycia siły wobec protestujących i aktywnie uczestniczyła w dyskusjach na temat sytuacji w Iraku na forach unijnych (Rada do Spraw Zagranicznych, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, grupa robocza ds. Bliskiego Wschodu i Zatoki).

Iran

W drugiej połowie 2019 r. UE kontynuowała działania ukierunkowane na utrzymanie w mocy porozumienia nuklearnego z Iranem (*Joint Comprehensive Plan of Action, JCPOA*), przyjmując stopniowo coraz bardziej krytyczne stanowisko względem kolejnych decyzji Teheranu ograniczających implementację układu. Polska brała aktywny udział w uzgadnianiu stanowisk UE dot. irańskiego programu jądrowego i implementacji JCPOA na m.in. Konferencję Generalną Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA), Radę Gubernatorów MAEA oraz I Komitet ZON ONZ. Podczas prac nad wypracowaniem stanowisk UE, Polska sugerowała stosowanie zrównoważonego podejścia zakładającego unikanie nadwyrężenia więzi euroatlantyckiej ze względu na odmienne podejście Stanów Zjednoczonych do tej kwestii. W kontaktach z władzami irańskimi, które uległy widocznej poprawie, niezmiennie podkreślaliśmy nasze zaangażowanie na rzecz utrzymania JCPOA. Polska wspierała działania dążące do obniżenia napięć w rejonie Zatoki Perskiej. Polska wyrażała sceptyczny stosunek wobec specjalnego mechanizmu umożliwiającego prowadzenie transakcji finansowych służących wymianie handlowej z Iranem (INSTEX).

Proces pokojowy na Bliskim Wschodzie

Podczas prezydencji fińskiej Polska wspierała wysiłki na rzecz rozwiązania konfliktu bliskowschodniego oraz utrzymania międzynarodowego konsensusu wokół parametrów przyszłego porozumienia pokojowego. Wyrazem tego było przedstawione 20 listopada 2019 r. oświadczenie 5 unijnych członków Rady Bezpieczeństwa ONZ, w tym Polski, podkreślające niezmienną stanowiska ws. osadnictwa izraelskiego na Palestyńskich Terytoriach Okupowanych. Polska jednoznacznie podkreślała swoje przywiązanie do rozwiązania dwupaństwowego.

Proces Warszawski

Podczas trwania prezydencji fińskiej Polska wraz ze Stanami Zjednoczonymi oraz innymi partnerami (Rumunia, Bahrajn, Republika Korei) kontynuowała działania w ramach Procesu Warszawskiego, który został zapoczątkowany podczas odbywającego się w Warszawie w dn. 13-14 lutego 2019 r. spotkania ministerialnego poświęconego budowaniu pokoju i bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie. W okresie prezydencji fińskiej odbyły się spotkania grup roboczych Procesu Warszawskiego ds. cyberbezpieczeństwa, praw człowieka, bezpieczeństwa morskiego i lotniczego, bezpieczeństwa energetycznego oraz ds. nierozprzestrzeniania broni rakietowej. Udział w tych spotkaniach wzięła zdecydowana większość państw członkowskich UE oraz szereg partnerów z całego świata. Ponadto, podczas posiedzeń Rady do Spraw Zagranicznych w dn. 14 października 2019 r. oraz w dn. 11 listopada 2019 r., Polska przedstawiła dodatkowe informacje nt. dotychczasowych oraz planowanych działań w ramach Procesu Warszawskiego.

Afryka

W okresie prezydencji fińskiej, przedstawicielom Polski na forach UE przyświecało osiągnięcie dwóch głównych celów długofalowych: aktywnego kształtowania unijnego modelu inwestycyjnego dla Afryki ułatwiającego ekspansję polskich firm na rynkach afrykańskich oraz udziału w kreowaniu polityki migracyjnej UE, rozumianej jako pomaganie na miejscu i likwidowanie pierwotnych przyczyn migracji. Spotkania robocze miały na celu przygotowania szczytu UE-Unia Afrykańska, planowanego na II połowę 2020 r. Poza współpracą ekonomiczną i inwestycyjną oraz pomocą rozwojową kluczową kwestią w relacjach UE-Afryka pozostaje bezpieczeństwo. Polska popierała zaprezentowaną przez

Francję i Niemcy inicjatywę P3S (*Partnership for Security and Stability in the Sahel*), z zastrzeżeniem, że dalszy wzrost zaangażowania UE w zapewnienie bezpieczeństwa w regionie powinien zostać poprzedzony analizą dot. efektywności finansowania działań podejmowanych dotychczas oraz źródeł finansowania przedsięwzięć planowanych w przyszłości. Zdając sobie sprawę, jak istotny wpływ na bezpieczeństwo i migrację mają zmiany klimatyczne, Polska poparła zaproponowany przez Danię dokument dot. współpracy między UE i Unią Afrykańską w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym po 2020 r. Polska, kończąca w 2019 r. członkostwo w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, a rozpoczynająca obecność w Radzie Praw Człowieka ONZ w 2020 r., uczestniczyła w procesie decyzyjnym dot. wsparcia misji wojskowych i cywilnych, przeglądów reżimów sankcyjnych oraz pomocy humanitarnej w regionie Afryki Środkowej i Sahelu.

W działaniach na forach unijnych przedstawiciele Polski kierowali się zasadą, że współpraca UE - Afryka nie może oznaczać osłabienia aktywności na innych kierunkach, np. na wschodzie. Z tego względu istotnym aspektem polskiej polityki jest utrzymanie rozdzielności źródeł finansowania wsparcia UE dla państw AKP (Afryka, Karaiby, Pacyfik) od państw sąsiedztwa. Przedstawiciel Polski uczestniczył także w pracach grupy roboczej ds. AKP, gdzie dyskutowano nt. przebiegu negocjacji nowej umowy o partnerstwie między UE i państwami członkowskimi UE a państwami AKP (tzw. umowa post-Kotonu) - najtrudniejszymi tematami negocjacji pozostawały kwestie migracji i readmisji. Celem Komisji Europejskiej pozostawało uzgodnienie większości tekstu umowy post-Kotonu, tak by do końca marca 2020 r. móc przedstawić gotowy projekt całości.

Azja

Azja Centralna

Najważniejszymi wydarzeniami w relacjach UE – Azja Centralna (AC) podczas prezydencji fińskiej były Forum UE – AC w Biszkeku oraz XV Spotkanie Ministerialne UE – AC (w dn. 5-7 lipca 2019 r.). Nastąpiła wówczas oficjalna prezentacja nowej Strategii UE dla AC, przyjętej w formie komunikatu Komisji z dn. 15 maja 2019 r. oraz konkluzji Rady z dn. 17 czerwca 2019 r. W dn. 6 lipca 2019 r., podczas Spotkania Ministerialnego, doszło do zawarcia kompleksowej umowy (ang. *Enhanced Partnership and Cooperation Agreement, EPCA*) UE – Kirgistan – drugiego tego rodzaju porozumienia z państwem AC po przyjętej w 2015 r. umowie EPCA z Kazachstanem. Ponadto w ciągu ostatniego półrocza kontynuowano negocjacje EPCA z Uzbekistanem. Polska uczestniczyła w opracowywaniu mandatów negocjacyjnych dot. ww. umów.

Jednym z kluczowych obszarów zainteresowania UE w relacjach z krajami AC pozostawała edukacja. W dn. 22 listopada 2019 r. prezydencja fińska zorganizowała w Brukseli konferencję „A sustainable future through education” (z udziałem przedstawicieli MNiSW), poświęconą dalszej współpracy z państwami regionu po zakończeniu w marcu 2019 r. Europejskiej Inicjatywy Edukacyjnej dla AC (CAEP) – jednego z priorytetowych projektów w relacjach UE – AC, w którym Polska wraz z Łotwą pełniła funkcję państwa-koordynatora.

W lipcu 2019 r. zainaugurowano działalność Delegatury UE w Aszchabadzie, podwyższając tym samym rangę unijnej reprezentacji w Turkmenistanie – wcześniej funkcjonowało tam Biuro łącznikowe. W rezultacie tej zmiany UE jest reprezentowana na poziomie Delegatur we wszystkich pięciu krajach regionu AC.

Afganistan

W trakcie prezydencji fińskiej Polska uczestniczyła w dyskusjach poświęconych Afganistanowi prowadzonych podczas posiedzeń Rady do Spraw Zagranicznych oraz organów przygotowawczych Rady. Tematyka rozmów obejmowała m.in. przebieg procesu pokojowego w Afganistanie, ocenę wyborów prezydenckich w dn. 28 września 2019 r. oraz dalszego warunkowego zaangażowania UE w pomoc Afganistanowi. W czasie dyskusji Polska podkreślała konieczność prowadzenia procesu pokojowego z udziałem wszystkich liczących się sił politycznych, w tym z uwzględnieniem kobiet. Ponadto, Polska zwracała uwagę na możliwe ryzyko związane ze zbyt szybkim tempem

prowadzonych rozmów, które może negatywnie wpłynąć na zachowanie osiągnięć z ostatnich 18 lat, m.in. na prawa kobiet, praworządność i postępy w edukacji. W tym kontekście akcentowaliśmy potrzebę warunkowego utrzymania pomocy UE dla Afganistanu. Polska podkreślała również, że UE, jako bardzo ważny dawca pomocy rozwojowej dla Afganistanu i promotor praw człowieka, powinna być uwzględniana w międzynarodowych dyskusjach i konsultacjach nt. przyszłości Afganistanu, z udziałem Stanów Zjednoczonych, Rosji i Chin i innych państw.

Azja Południowo-Wschodnia

Polska aktywnie włączała się w wypracowanie nowej polityki UE wobec Tajlandii, opowiadając się jednoznacznie za potrzebą wzmocnionego zaangażowania UE w tym kraju oraz podejmowaniem działań na rzecz szybkiego podpisania Umowy o Partnerstwie i Współpracy (ang. *Partnership and Cooperation Agreement*, PCA) oraz wznowienia negocjacji ambitnej i wszechstronnej umowy o wolnym handlu (ang. *Free Trade Agreement*, FTA) z Tajlandią. Efektem prowadzonej dyskusji w ramach UE było przyjęcie w dn. 14 października 2019 r. konkluzji ws. Tajlandii przez Radę do Spraw Zagranicznych.

W ramach dyskusji dotyczącej utrzymania lub pozbawienia Kambodży uprzywilejowanego dostępu do rynku UE przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (*European Banking Authority*, EBA), Polska wskazywała na konieczność uwzględnienia politycznych oraz społecznych konsekwencji dyskutowanej decyzji.

Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusji mającej na celu wypracowanie stanowiska UE wobec sytuacji w Mjanmie w kontekście naruszeń praw człowieka. Na prośbę strony polskiej włączono do agendy 8. rundy dialogu UE-Indonezja nt. praw człowieka sprawę obywatela RP odbywającego karę więzienia w Indonezji. Polska brała udział w kontynuacji dyskusji nt. współpracy z Malezją i Indonezją, w kontekście problemów w relacjach UE z oboma krajami w następstwie wprowadzenia dyrektywy RED II, dot. odnawialnych źródeł energii (kwestia oleju palmowego).

W trakcie prezydencji fińskiej trwały negocjacje umowy o wolnym handlu (FTA) między UE a Indonezją. W dn. 21 listopada 2019 r. weszła w życie FTA między UE i Singapurem. Polska popierała jak najszybsze przeprowadzenie procesu ratyfikacji FTA z Wietnamem (podpisanej 30 czerwca 2019 r.).

Australia, Nowa Zelandia, Pacyfik

W trakcie prezydencji fińskiej Polska monitorowała negocjacje umów o wolnym handlu FTA z Australią i Nową Zelandią. Polska brała udział w dyskusjach na forum COASI nt. sytuacji małych państw wyspiarskich na Pacyfiku (m.in. w kontekście spotkania Forum Wysp Pacyfiku w lipcu 2019 r.) i rozwoju współpracy UE z tymi państwami (m.in. w kontekście dialogu wysokiego szczebla UE z Wyspami Salomona w październiku 2019 r.).

Chiny

W trakcie prezydencji fińskiej polityka UE wobec Chin kontynuowała kierunki wyznaczone w I poł. 2019 r. podczas kwietniowego szczytu UE-Chiny i we Wspólnym komunikacie Komisji Europejskiej i WP F. Mogherini „UE-Chiny – perspektywa strategiczna” z marca 2019 r. W kontekście relacji gospodarczo-handlowych należy odnotować sfinalizowanie w listopadzie 2019 r. Umowy o oznaczeniach geograficznych (*Geographical Indications*, GI) UE-Chiny, zwiększającej ochronę produktów regionalnych z krajów UE (w tym polskich) na rynku chińskim. Podczas prezydencji fińskiej rozpoczęto przygotowania do przyszłorocznych wyzwań – opracowania nowej agendy współpracy UE-Chiny na lata 2020-2025 oraz nowej niemieckiej inicjatywy dotyczącej szczytu przewodców państw UE i Chin we wrześniu 2020 r. w Lipsku. Komisja Europejska kontynuowała proces analizy zaangażowania podmiotów chińskich w rozbudowę infrastruktury strategicznej z wykorzystaniem technologii 5G (Ministerstwo Cyfryzacji przekazało do Komisji Europejskiej w lipcu 2019 r. analizę narodową Polski).

Polska angażowała się w proces przeorientowania strategii unijnej wobec Chin. Propozycje polskie zostały zawarte w formie *non-paper* nt. podejścia UE wobec Chin. Zaprezentowany w czerwcu 2019 r. dokument był jedną z podstaw dyskusji na grudniowym posiedzeniu grupy roboczej ds. Azji i Oceanii (COASI-stolice). Polska podkreśliła w *non-paper*, że podstawowymi zasadami unijnej polityki wobec Chin powinny być jedność UE, zwłaszcza w wymiarze gospodarczym i wewnętrznej spójności; utrzymanie jednolitego unijnego przekazu oraz uwzględnianie szerszego kontekstu transatlantyckiej wspólnoty w planowaniu działań. W ramach dyskusji unijnych Polska kontynuowała również informowanie partnerów z UE o rozwoju współpracy w ramach formatu Europa Środkowo-Wschodnia – Chiny (tzw. 17+1).

Japonia

Polska była zaangażowana w negocjacje prowadzone w ramach grupy roboczej ds. Azji i Oceanii COASI nad przygotowaniem komunikatu w sprawie *EU-Japan Partnership on Sustainable Connectivity and Quality Infrastructure*, który został przyjęty we wrześniu 2019 r. w trakcie wizyty premiera Japonii Shinzo Abe w Brukseli. W ramach grupy roboczej ds. Azji i Oceanii COASI Polska wzięła udział w dyskusji na temat zaostrożających się relacji między Japonią i Republiką Korei.

KRLD

Polska brała aktywny udział w dyskusjach dotyczących Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej na forum UE, przede wszystkim podczas posiedzeń grupy roboczej ds. Azji i Oceanii COASI oraz Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa. Polska podkreślała konieczność dążenia do pełnej denuklearyzacji Półwyspu i utrzymywania presji na reżim w Pjongjangu, przy jednoczesnym utrzymaniu otwartych kanałów komunikacji. Polska wyrażała głębokie zaniepokojenie wynikające z kolejnych prób balistycznych przeprowadzonych w ostatnich miesiącach przez Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną, kontynuacji prac nad północnokoreańskim programem nuklearno-balistycznym, jak i doniesień dot. przypadków omijania sankcji. Zwracała uwagę, że celem utrzymania reżimu sankcyjnego powinno być przede wszystkim skłonienie Pjongjangu do rozmów dyplomatycznych.

Ameryka Łacińska i Karaiby

Polska uczestniczyła w dyskusjach dotyczących Ameryki Łacińskiej i Karaibów na forum UE, będąc szczególnie aktywną w wypracowaniu stanowiska UE w odniesieniu do sytuacji w Wenezueli, Nikaragui i Boliwii. Priorytetem Polski było utrzymanie dotychczasowej polityki nacisku UE na rząd Wenezueli, w tym zwiększenia sankcji nałożonych na wysokich urzędników tego kraju. Polska uczestniczyła w zorganizowanej w Brukseli w dn. 28-29 października 2019 r. – z inicjatywy UE i UNHCR – międzynarodowej konferencji poświęconej kryzysowi migracyjnemu w Wenezueli. Ponadto, Polska podjęła decyzję o realizacji wpłaty dobrowolnej w wys. 400 000 zł na rzecz działań UNICEF w odpowiedzi na bezprecedensowy kryzys humanitarny w Wenezueli. Polska brała udział w dyskusjach ws. pogarszającej się sytuacji w Nikaragui, w tym aktywnie uczestniczyła w procesie uzgadniania mechanizmu sankcyjnego oraz konkluzji Rady do Spraw Zagranicznych ws. Nikaragui z października 2019 r. Polska uczestniczyła w pracach nad wspólnymi oświadczeniami UE ws. sytuacji w Wenezueli, Nikaragui, Boliwii, Chile, Haiti i Hondurasu oraz wspierała postulat skierowania przez UE misji obserwacyjnej do Boliwii.

3.4.1.4 Proces rozszerzenia w UE i relacje z państwami Bałkanów Zachodnich i Turcją

Bałkany Zachodnie

W II półroczu 2019 r. nastąpił dalszy spadek pozytywnej dynamiki w zakresie polityki rozszerzenia. Ponownie nie powiodła się próba przyjęcia konkluzji Rady ds. Ogólnych (w dn. 15 października 2019 r.) i Rady Europejskiej (w dn. 17-18 października 2019 r.), dotyczących komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie polityki rozszerzenia w odniesieniu do Albanii i Macedonii Północnej. Tym

samym nie podjęto, oczekiwanych przez większość państw członkowskich oraz kandydatów, decyzji o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Tiraną i Skopje.

Wysuwane podczas debaty argumenty ministrów spraw zagranicznych i liderów ze strony państw popierających pozytywne decyzje obejmowały przede wszystkim: dokonanie istotnych reform i zawarcie ważnych porozumień przez kandydatów, potrzebę podtrzymania wpływu UE w regionie z uwagi na jego geostrategiczną pozycję, konieczność zabezpieczenia wiarygodności UE, zaś ze strony państw sceptycznych: brak dostatecznych postępów kandydatów w zakresie reform wewnętrznych i nieefektywność polityki rozszerzenia w aktualnym kształcie. Trzy państwa członkowskie prezentowały zasadnicze wątpliwości – dla Holandii i Danii otwarcie negocjacji z Albanią było nie do zaakceptowania, zaś Francja nie zgodziła się na otwarcie negocjacji, jednocześnie sprzeciwiając się rozdzieleniu obu kandydatów. W efekcie w konkluzjach Rady Europejskiej znalazł się zapis o powrocie do tematu otwarcia negocjacji z Albanią i Macedonią Północną przed szczytem UE-Bałkany Zachodnie w Zagrzebiu w maju 2020 r. W praktyce oznacza to, że Rada Europejska powinna zająć się polityką rozszerzenia w marcu 2020 r.

W dn. 15 listopada 2019 r. Francja opublikowała non-paper, zawierający deklarację poparcia dla pełnej, przyszłej akcesji państw Bałkanów Zachodnich do UE. Treść dokumentu wskazuje jednak na to, iż faktycznym celem wyrażonej w nim propozycji jest opóźnianie przystąpienia do UE nowych państw i dalsze skomplikowanie polityki rozszerzenia. Na chęć przedłużania procesu wskazują szczególnie zapisy warunkujące akcesję Bałkanów Zachodnich zakończeniem reformy UE oraz zapisy o sekwencyjnym prowadzeniu negocjacji w kolejnych blokach tematycznych (bez możliwości równoległego otwierania rozdziałów z różnych bloków). Francuski non-paper był przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych w dn. 19 listopada 2019 r. Większość państw członkowskich odrzuciła propozycję Francji wyrażając jednocześnie chęć prowadzenia dalszej dyskusji o przyszłości polityki rozszerzenia na podstawie dokumentu przygotowanego przez Komisję Europejską. Powstania takiego dokumentu można się spodziewać w styczniu 2020 r. W tym kontekście, w grudniu, grupa 9 państw popierających rozszerzenie UE przygotowała dokument, który został przekazany Komisji Europejskiej jako wkład do prac nad koncepcją zwiększenia efektywności negocjacji akcesyjnych. Dokument szczególnie podkreśla, iż dyskusja w zakresie usprawnienia polityki rozszerzenia powinna toczyć się równoległe do uruchomionych już procesów tj. nie opóźniać podjęcia pozytywnych decyzji względem Albanii i Macedonii Północnej.

Podczas prezydencji fińskiej odbyła się jedna konferencja międzyrządowa, podczas której zapadła decyzja o otwarciu kolejnego rozdziału negocjacji akcesyjnych Serbii z UE (4 – Swoboda przepływu kapitału). Czarnogóra nie otrzymała zgody na rozpoczęcie negocjacji w ostatnim nieotwartym rozdziale (8-Polityka konkurencji), choć odnotowano pewien postęp – państwa członkowskie przyjęły raport Komisji dot. spełnienia przez Podgoricę warunków otwarcia tego rozdziału. Decyzja o otwarciu rozdziału uwarunkowana jest jednak względami politycznymi, w szczególności postęпами Czarnogóry w zakresie implementacji *rule of law*.

Mimo osłabienia zainteresowania części państw członkowskich utrzymaniem polityki „otwartych drzwi do UE”, działania Polski nastawione były na wsparcie polityczne (liczne spotkania wysokich przedstawicieli Polski i państw Bałkanów Zachodnich, m.in. w ramach polskiego przewodnictwa w Procesie Berlińskim) oraz pomoc ekspercką dla administracji państw krajów regionu, polegającą na dzieleniu się wiedzą i doświadczeniami dotyczącymi transformacji systemowej oraz okresu przedakcesyjnego. W dn. 9 września 2019 r. w Warszawie, przy okazji wizyty ministra spraw zagranicznych i europejskich Albanii, zorganizowano II edycję Konferencji Tirańskiej (tematyką była współpraca regionalna), a w dn. 29 listopada 2019 r. odbyła się III edycja Konferencji Belgradzkiej (tematyka objęła komunikację strategiczną, ochronę środowiska oraz sprawy prawne).

W świetle trudności w realizacji polityki rozszerzenia, polskie przewodnictwo w Procesie Berlińskim, inicjatywie uzupełniającej formalne ramy integracji z UE, stanowiło silny wyraz zaangażowania Polski i niektórych państw członkowskich w rozwój Bałkanów Zachodnich i perspektywę integracji

Europejskiej państw regionu. W II półroczu 2019 r. zorganizowano najważniejsze wydarzenie polskiego przewodnictwa - Szczyt Bałkanów Zachodnich w Poznaniu (3-5 lipca), który gościł ok. 1300 osób, w tym 13 szefów rządów (m.in. premierzy wszystkich krajów Bałkanów Zachodnich, kanclerz A. Merkel, premierzy Wielkiej Brytanii i Francji), a także Wysoką Przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Spotkaniu liderów towarzyszyły spotkania ministrów spraw zagranicznych, gospodarki i spraw wewnętrznych oraz Forum Think Tanków, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego i Forum Biznesu. Poza Szczytem zorganizowano m.in. Weekend Bałkański w Poznaniu (4-5 października), II Konferencję Instytutu Zachodniego pn. „Doświadczenia polsko-niemieckie i przewyciężanie konfliktów na obszarze Bałkanów Zachodnich” w Poznaniu (w dn. 22-23 października 2019 r.) oraz seminarium podsumowujące zaangażowanie ekspertów w Proces Berliński w Skopje (w dn. 6 grudnia 2019 r.). Wobec impasu w odniesieniu do polityki rozszerzenia na forum UE polskie przewodnictwo w Procesie Berlińskim stanowiło jedyny pozytywny przekaz dla regionu Bałkanów Zachodnich w 2019 r.

Turcja

Od 2016 r. nie notuje się postępu w obszarze negocjacji akcesyjnych UE z Turcją, co jest wynikiem odchodzenia w polityce tureckiej od zasad praworządności i praw człowieka oraz nierespektowania prawa międzynarodowego. Pozytywnie ocenianym, tak przez instytucje UE jak i przez Polskę, jest współpraca pomiędzy UE a Turcją w obszarze zarządzania skutkami kryzysu migracyjnego.

W dn. 13 września 2019 r. w Brukseli odbyło się spotkanie dialogu politycznego UE-Turcja, podczas którego omówiono negocjacje akcesyjne, współpracę finansową, w tym fundusze przedakcesyjne (IPA), proces liberalizacji reżimu wizowego, modernizację unii celnej, a także kwestie zwalczania terroryzmu i problem migracji. Pomimo utrzymywania kanałów komunikacji, kryzys relacji UE-Turcja narasta, w szczególności w świetle tureckich działań na Morzu Śródziemnym (nielegalne odwierty w poszukiwaniu węglowodorów w okolicy Cypru, podpisanie *Memorandum of Understanding* z Libią ws. podziału stref morskich) oraz operacji militarnej w północnej Syrii rozpoczętej 9 października 2019 r. Sprawę relacji Turcji z częścią państw członkowskich UE dodatkowo komplikuje kwestia blokowania przez ten kraj planów obronnych NATO dla Polski i krajów bałtyckich, w odpowiedzi na nieuwzględnienie przez Radę Północnoatlantycką tureckich postulatów dot. uznania działających na terenie Syrii Ludowych Jednostek Samoobrony (YPG) oraz Partii Pracujących Kurdystanu (PKK) za organizacje terrorystyczne.

W odpowiedzi na działalność tureckich statków wiertniczych w okolicy Cypru, w dn. 18 czerwca Rada ds. Ogólnych przyjęła konkluzje zobowiązujące Komisję Europejską i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do przygotowania propozycji podjęcia odpowiednich działań wobec Turcji, w tym ew. sankcji, a w dn. 15 lipca 2019 r. Rada ds. Zagranicznych przyjęła konkluzje, które obejmują m.in. decyzję o zawieszeniu negocjacji kompleksowej umowy dot. transportu lotniczego; nie zwoływanie posiedzenia Rady Stowarzyszeniowej UE-Turcja ani kolejnych spotkań dialogu wysokiego szczebla, wezwanie skierowane do Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Komisji do dalszych prac nad opcjonalnymi środkami ukierunkowanymi (*targeted measures*). Rada zatwierdziła też propozycję Komisji dot. zmniejszenia pomocy przedakcesyjnej (IPA) dla Turcji w 2020 r. W ramach sankcji UE Europejski Bank Inwestycyjny postanowił zawiesić udzielanie pożyczek rządowych Turcji. Następnie, wobec stwierdzonego nasilenia nielegalnych działań Turcji Rada ds. Zagranicznych 14 października 2019 r. w przyjętych konkluzjach potwierdziła swoją pełną solidarność z Cyprem, a 11 listopada 2019 r. przyjęła reżim sankcyjny, który zakłada ustanowienie zakazu wjazdu na terytorium UE oraz zamrożenie aktywów finansowych: 1) osób, które są odpowiedzialne lub zaangażowane w wiercenia w związku z poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów, które nie zostały zatwierdzone przez Cypr, na jego morzu terytorialnym lub w jego Wyłącznej Strefie Ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym; 2) osób, które dostarczają pomoc finansową, materialną lub techniczną na rzecz prowadzenia odwiertów; 3) osób z nimi powiązanych. W grudniu Cypr zgłosił pierwsze propozycje implementacji reżimu wobec 5 osób fizycznych i 2 przedsiębiorstw związanych z działaniami Turcji.

Równolegle, w kontekście tureckiej operacji w Syrii, Rada ds. Zagranicznych przyjęła w dn. 14 października 2019 r. konkluzje potępiające działania Turcji i wskazujące na potrzebę rewizji przez państwa członkowskie UE kwestii handlu bronią z tym państwem. Zapisy dokumentu zostały zatwierdzone przez Radę Europejską w dn. 17-18 października 2019 r.

Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, pozostaje zwolennikiem zachowania formalnego statusu Turcji jako państwa kandydata do UE, licząc na powrót na ścieżkę negocjacji akcesyjnych w przyszłości.

3.4.2 Ochrona Europy oraz zapewnianie bezpieczeństwa poprzez współpracę w zakresie bezpieczeństwa i obrony

3.4.2.1 Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

3.4.2.1.1 Bezpieczeństwo wewnętrzne

Prezydencja fińska podejmowała wiele działań ukierunkowanych na dalsze wzmocnienie unijnej architektury bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym wdrażanie odnowionej Strategii Bezpieczeństwa Wewnętrznego UE. Polska była aktywnym uczestnikiem tego procesu, biorąc udział w dyskusjach na temat kierunków rozwoju poszczególnych inicjatyw, służących między innymi zwiększeniu zdolności państw członkowskich do zapobiegania i zwalczania poważnej przestępczości oraz terroryzmu.

W tym kontekście do najważniejszych obszarów aktywności prezydencji fińskiej należy zaliczyć przede wszystkim dyskusje dotyczące m.in. przyszłych strategicznych kierunków w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego na poziomie UE, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dotyczącej zagrożeń hybrydowych, rozwoju nowych technologii i ich wpływu na bezpieczeństwo, wzmocnienia i usprawnienia zarządzania informacjami w UE, przyszłości szkolenia w obszarze egzekwowania prawa na poziomie UE oraz brutalnego ekstremizmu prawicowego i terroryzmu. W trakcie prezydencji fińskiej, przy aktywnym udziale Polski, dyskutowano również na temat zapobiegania i zwalczania niegodziwego traktowania oraz wykorzystywania seksualnego dzieci⁵, zwalczania przemytu migrantów, wzmocnienia wkładu służb celnych w obszar bezpieczeństwa wewnętrznego UE oraz Cyklu Polityki Bezpieczeństwa UE 2018-2021.

W II połowie 2019 roku kontynuowano strategiczną dyskusję na temat przyszłości bezpieczeństwa wewnętrznego UE. Podczas spotkań ministerialnych w formacie Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (WSiSW) ustalono, że najważniejszym wyzwaniem w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego pozostaje kompleksowe podejście do bezpieczeństwa, wzmocnienie współpracy operacyjnej, doskonalenie potencjału analitycznego oraz wzmocnienie agencji z obszaru WSiSW. W trakcie dyskusji podkreślano znaczenie interoperacyjności oraz kontynuacji podejścia multidyscyplinarnego. W odniesieniu do roli agencji wskazano na potrzebę wspierania przez agencje współpracy i zdolności właściwych organów państw członkowskich poprzez m.in. ułatwianie wymiany i analizy informacji, zapewnianie wsparcia analitycznego i technicznego, rozwijanie i propagowanie wiedzy specjalistycznej w zakresie metod zapobiegania przestępczości. Agencje powinny również aktywnie wspierać właściwe organy egzekwowania prawa państw członkowskich UE w zakresie budowania zdolności i odpowiedzi na nowe wyzwania m.in. związane z rozwojem nowych technologii oraz zagrożeniami hybrydowymi.

Przy aktywnym udziale Polski doprowadzono do zakończenia prac eksperckich i przyjęcia przez Radę ds. WSiSW w dn. 2 grudnia 2019 r. *konkluzji Rady w sprawie współpracy Europolu z podmiotami prywatnymi*, w których uznaje się, że Europol pilnie potrzebuje możliwości zwracania się do podmiotów prywatnych o dane i ich otrzymywania, przy jednoczesnym poszanowaniu wspierającej roli Europolu względem działań podejmowanych przez właściwe organy państw członkowskich.

---

⁵ W dniu 8 października 2019 roku Rada przyjęła konkluzje w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych potwierdzające zobowiązania Unii Europejskiej oraz państw członkowskich do ochrony praw podstawowych dzieci oraz praw ofiar przestępstw.

Jednocześnie w dokumencie zaznacza się potrzebę kontynuowania refleksji na odpowiednich szczeblach nad możliwymi sposobami takiego przekazywania, przy założeniu, że przestrzegane będą kwestie dotyczące m.in. ochrony danych osobowych czy zasady wyrażenia zgody przez państwa członkowskie.

Prezydencja fińska w kontekście przyszłości organów ścigania w UE wskazywała także na priorytet dotyczący inwestowania w innowacyjne rozwiązania i nowe technologie oraz wykorzystanie ich potencjału. Polska aktywnie włączyła się w dyskusję nad zagadnieniami takimi jak sieć 5G, sztuczna inteligencja, Internet rzeczy, drony i inne pojazdy autonomiczne, szyfrowanie i anonimizacja. Polska podkreślała, że pomimo różnych etapów zaawansowania, wskazane powyżej obszary i nowe technologie należy identyfikować w kontekście szans i zagrożeń. Polska poparła również planowane utworzenie Laboratorium Innowacji w ramach Europolu w celu wykorzystania trendów technologicznych, innowacji i badań, mając na względzie ich przydatność pod kątem organów ścigania.

Prezydencja fińska rozpoczęła również dyskusję nad ewentualną możliwością rozszerzenia zakresu wykorzystywania danych o pasażerach (danych PNR - ang. *Passenger name record*) w celu objęcia nim innych form transportu niż ruch lotniczy. Prace koncentrowały się na uzgodnieniu konkluzji Rady w tym zakresie, których efektem jest m. in. zwrócenie się do Komisji Europejskiej z wnioskiem o wykonanie analizy potencjalnych kosztów i korzyści rozszerzenia zakresu zbierania danych PNR. Polska bardzo aktywnie włączyła się w prace nad projektem konkluzji, zgłaszając szereg uwag i wskazując na liczne wątpliwości w tym zakresie. Polska zabiegała o to, aby analiza, którą przeprowadzi Komisja Europejska, uwzględniała w szczególności koszty, jakie musiałyby ponieść małe i średnie przedsiębiorstwa transportowe pod względem sprostania potencjalnym nowym wymogom.

Ponadto Polska brała udział w pracach wielu gremiów, w ramach których dyskutowano kwestie dotyczące zwalczania i przeciwdziałania terroryzmowi tj. w ramach Rady ds. WSiSW, Stałego Komitetu Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI), grupy roboczej ds. terroryzmu (*Terrorism Working Party* - TWP), a także uczestniczyła we wspólnych posiedzeniach TWP oraz grupy roboczej ds. Terroryzmu (aspekty zewnętrzne) – COTER. Udział przedstawicieli Polski w pracach na poziomie UE umożliwia rozpoznanie oraz wpływ na kluczowe kierunki współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu, a także bezpośrednią wymianę informacji na temat istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski kwestii związanych z rozwojem wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń ekstremistyczno-terrorystycznych dla UE oraz jej członków.

W wymienionym okresie aktywnie reprezentowano polskie stanowisko w debacie na temat brutalnego ekstremizmu prawicowego, w zakresie którego pomiędzy członkami TWP powstał spór związany z brakiem spójności terminologicznej w ww. kontekście. Polska zwracała uwagę, iż w ramach poszukiwania wspólnych definicji nie będzie wspierać jakichkolwiek prób kojarzenia narodowych konserwatywnych rządów oraz ich opinii z ekstremizmem i terroryzmem prawicowym lub z jakimkolwiek skłonnościami do przemocy środowiskami. Jednocześnie oświadczone, że wszelkie rekomendacje, które wyłączają lub piętnują partie polityczne oraz demokratyczne ruchy o chrześcijańskiej, skrajnie prawicowej lub konserwatywnej proweniencji, są także nie do zaakceptowania. Temat zwalczania prawicowego brutalnego ekstremizmu i terroryzmu pojawił się również na agendzie październikowego posiedzenia Rady ds. WSiSW, w trakcie którego Polska zaprezentowała powyższe stanowisko.

Podczas posiedzeń TWP zorganizowanych przez prezydencję fińską omawiane były działania na rzecz usprawnienia bezpieczeństwa UE. Za najbardziej istotne obszary, które bezpośrednio przyczynią się do bezpieczeństwa obywateli Polski oraz UE należy uznać w szczególności:

- rozwój wszelkich inicjatyw o charakterze prewencyjnym, których urzeczywistnienie wpłynie na rozpoznanie pierwszych symptomów zagrożeń w społeczeństwie związanych m.in. z

radyzacją jednostek oraz identyfikacją stanowiących ryzyko osób w ramach nielegalnej imigracji;

- podejmowane na szczeblu unijnym działania na rzecz ochrony infrastruktury krytycznej oraz identyfikacji sektorów europejskiej infrastruktury, której unieszkodliwienie miałyby wpływ na więcej niż jedno państwo członkowskie;
- rozwój programów oraz projektów związanych z kompleksową ochroną przestrzeni publicznej, m.in. związanych z usprawnieniem bezpieczeństwa budynków administracji państwowej (które stanowią konkretyzację najlepszych praktyk UE w odniesieniu do ochrony przestrzeni publicznej);
- działania na rzecz wdrożenia ustawodawstwa UE związanego z interoperacyjnością baz danych i systemów informacyjnych, które zapewniając dostęp do niezbędnej informacji z scentralizowanych unijnych baz danych na szczeblu lokalnym i regionalnym umożliwią szybsze rozpoznanie zagrożeń terrorystycznych i zatrzymanie sprawców.

Polska wzięła również aktywny udział w kolejnej fazie prac nad projektem rozporządzenia o zapobieganiu rozpowszechnianiu treści terrorystycznych w Internecie. Podczas prac Polska popierała zmiany zaproponowane przez Parlament Europejski, które zmierzają w kierunku zapewnienia większych gwarancji na rzecz ochrony prawa do wolności wypowiedzi. W szczególności Polska wspierała zaproponowaną przez Parlament Europejski rezygnację z nakładania na firmy obowiązku aktywnego usuwania treści terrorystycznych, a więc używania filtrów. Obecnie rozporządzenie jest przedmiotem prac w ramach trilogów.

Polska brała aktywny udział w dalszych pracach nad rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW). Podczas prezydencji fińskiej prowadzone były prace nad załącznikiem nr I zawierającym kryteria podziału środków dla poszczególnych państw członkowskich. Zaproponowane w dokumencie kryteria (populacja, terytorium i PKB) obejmują najważniejsze obszary i dobrze wypełniają to zadanie. Polska nie zgłaszała do nich zastrzeżeń. Polska poparła propozycję kompromisową prezydencji. Obecnie rozporządzenie jest przedmiotem prac w ramach trilogów.

3.4.2.1.2 Wymiar sprawiedliwości

W dn. 6 czerwca 2019 r. Rada przyjęła dwie decyzje upoważniające Komisję Europejską do udziału w negocjacjach dot. drugiego protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy o Cyberprzestępczości oraz do rozpoczęcia negocjacji pomiędzy Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi w zakresie wypracowania umowy o transgranicznym dostępie do dowodów elektronicznych na potrzeby współpracy w sprawach karnych. Z uwagi na fakt, że decyzje te stwierdzają kompetencję wyłączną Unii do zawarcia przedmiotowych umów, Komisja Europejska reprezentuje Unię Europejską w negocjacjach. Stanowisko Unii przygotowywane jest po konsultacji z grupą roboczą Rady Unii Europejskiej COPEN.

W trakcie prezydencji fińskiej Komisja Europejska rozpoczęła negocjacje z USA oraz dołączyła do toczących się już negocjacji dotyczących drugiego protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy o Cyberprzestępczości. Dotychczas odbyły się trzy rundy negocjacyjne ze Stanami Zjednoczonymi, które poświęcone były przedstawieniu stanowisk stron. Każda z rund poprzedzona była spotkaniem grupy COPEN. W chwili obecnej obszarami, w których spodziewane są największe trudności w zakresie uzgodnienia stanowisk, są kwestie ochrony danych osobowych, zakresu przedmiotowego umowy (katalog przestępstw) i warunków odmowy udostępnienia danych elektronicznych (w tym wymóg podwójnej karalności) oraz roli i zakresu samodzielności decyzyjnej dostawców usług.

Negocjacje drugiego protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy o Cyberprzestępczości są przedmiotem zainteresowania wielu państw. Poza 64 państwami-stronami Konwencji (i dodatkowo 3 państwami w procesie ratyfikacji) w negocjacjach, w charakterze obserwatora, uczestniczy

zmieniająca się liczba innych państw. Wskazuje to na duży potencjał przyszłego instrumentu jako głównego (wraz z Konwencją) narzędzia współpracy międzynarodowej w zwalczaniu szeroko rozumianej cyberprzestępczości (przestępstwa komputerowe i inne przestępstwa popełniane przy wykorzystaniu technik komputerowych). Pierwotny harmonogram negocjacji zakładał ich zakończenie do końca 2019 r. Termin ten został jednak wydłużony do końca 2020 r. Dotychczas wstępnie uzgodnione zostały mniej istotne przepisy umowy (przede wszystkim wstępne i końcowe). Nadal trwają prace nad zasadniczymi regulacjami odnoszącymi się do zagadnień takich jak ochrona danych osobowych, postępowanie z nakazami wydania danych, przeprowadzanie zdalnych przeszukań systemów komputerowych, czy też funkcjonowanie wspólnych zespołów śledczych i prowadzenie wspólnych śledztw.

Podczas spotkań grupy COPEN Polska prezentowała stanowisko, że Unia Europejska powinna mieć istotny wkład w powstanie innowacyjnych regulacji w ciągle nowym obszarze współpracy międzynarodowej dotyczącym pozyskiwania dowodów znajdujących się w przestrzeni wirtualnej.

Podczas prezydencji fińskiej zostało przyjęte podejście ogólne do dwóch rozporządzeń o doręczaniu i przeprowadzaniu dowodów. Polska pozytywnie przyjęła proponowany przez Komisję Europejską kierunek zmian, którego istotną częścią była cyfryzacja współpracy sądowej polegająca na wprowadzeniu zdecentralizowanego systemu komunikacji elektronicznej przy przeprowadzaniu dowodów w obrocie transgranicznym. Dodatkowo, zgodnie z postulatem Polski dotyczącym wprowadzanej definicji sądu, w podejściu ogólnym zobowiązano państwa członkowskie, w których inne organy poza sądem *sensu stricto* są uprawnione do przeprowadzania dowodów dla potrzeb postępowania sądowego w sprawach cywilnych i handlowych, do przekazania takich informacji KE. Takie rozwiązanie służyć będzie przejrzystości rozwiązań w poszczególnych państwach członkowskich i możliwości prawidłowej identyfikacji uprawnionych podmiotów.

Prezydencja fińska, kontynuując pracę prezydencji rumuńskiej przygotowała projekt konkluzji na temat przyszłości współpracy sądowej w sprawach cywilnych. Podkreślone zostało znaczenie współpracy sądowej w sprawach cywilnych w codziennym życiu obywateli i przedsiębiorstw. Polska poparła tekst konkluzji.

Podczas nieformalnej Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w lipcu 2019 r. odbyła się także dyskusja na temat przyszłości współpracy sądowej w sprawach karnych, ze szczególnym uwzględnieniem zasad wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania, z których wynikają takie instrumenty jak często stosowane: europejski nakaz aresztowania (ENA), uznawanie kar finansowych, wykonywanie wyroków skazujących, europejski nakaz dochodzeniowy (END).

3.4.2.1.3 Reforma systemu azylowego; kompleksowe podejście do polityki migracyjnej (zewnątrzny wymiar polityki migracyjnej)

Prezydencja fińska w ramach kompleksowego podejścia do polityki migracyjnej (ang. *whole-of-government approach*) podkreślała, że właściwie funkcjonujący system azylowy jest tylko jednym z elementów umożliwiających skuteczne zarządzanie przepływami migracyjnymi (uwzględniając też migrację legalną, walkę z migracją nielegalną – przemytem ludzi i handlem ludźmi, ochronę granic, powroty i partnerską współpracę z państwami trzecimi). Podkreślała, że w ramach wymiaru zewnętrznego należy zwalczać pierwotne przyczyny migracji. Polska w minionym półroczu konsekwentnie wyrażała swoje poparcie wobec takiego podejścia i niezmiennie opowiadała się za zwiększeniem zaangażowania Unii Europejskiej w obszarze ochrony granic zewnętrznych, zwalczania przestępczości związanej z procesem migracyjnym, w tym handlu i przemytu ludzi, zwiększeniem skuteczności powrotów, wzmocnieniem współpracy z państwami trzecimi. W ramach dyskusji Polska podkreślała również, że głównym celem Unii Europejskiej powinno być trwałe odzyskanie kontroli nad przepływami migracyjnymi oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa obywateli poprzez dalsze ograniczenie skali nielegalnej migracji i nadużyć systemu azylowego.

Reforma systemu azylowego, traktowanego jako jeden z istotnych obszarów bezpieczeństwa UE, znajduje się w agendzie Unii Europejskiej od 2016 r. i nie została dotąd skonkludowana. Prezydencja fińska, uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z czerwca 2018 r. oraz ze względu na brak porozumienia pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie nowego rozporządzenia dublińskiego (sprzeciw Polski wobec wprowadzenia stałego mechanizmu redystrybucji migrantów), a także przyjęte podejście pakietowe, skoncentrowała się na szeroko zakrojonych dyskusjach strategicznych nad przyszłością systemu azylowego.

W ramach dyskusji strategicznych dotyczących reformy Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego (WESA) prowadzonych na poziomie politycznym analizowano, z jakimi wyzwaniami w obszarze azylu i recepcji mierzą się obecnie państwa członkowskie i dyskutowano, w jakim kierunku należy reformować system, żeby był odporny na kryzysy i nadużycia. Zgodzono się, że rozwiązania tych kwestii są możliwe na poziomie UE, a państwa członkowskie – dzięki różnorodnym rozwiązaniom na poziomie krajowym – mogą dzielić się doświadczeniami.

Dyskutowano o tym, w jaki sposób państwa członkowskie powinny dzielić się solidarnością, żeby system azylowy był zrównoważony, a także jakie elementy powinny zagwarantować, że państwo członkowskie zmagające się z presją migracyjną nie będzie pozostawione samemu sobie i w jakich ramach należy ująć te elementy.

Wskazano, że większa harmonizacja i konwergencja jest potrzebna, a solidarność powinna się wyrażać m.in. we wsparciu eksperckim. Państwa członkowskie pozostawały podzielone w zakresie dobrowolności relokacji.

Podkreślano znaczenie powiązania decyzji azylowej i decyzji powrotowej oraz rolę procedur granicznych. Najważniejsze kwestie odnoszące się do skrócenia trwania procedur, w tym przyszłej procedury przyspieszonej, były także elementem dyskusji strategicznych. Listy bezpiecznych państw pochodzenia i państw trzecich pozostawały ważnym narzędziem wskazywanym do przyjęcia na poziomie UE. W szerokim kontekście rozważano rolę właściwych agencji unijnych, w szczególności obecnego Europejskiego Urzędu Wsparcia w Dziedzinie Azylu (EASO) oraz planowanej Europejskiej Agencji ds. Azylu (EUAA).

Polska konsekwentnie prezentowała stanowisko, że przyszłe działania powinny być ukierunkowane na zbudowanie systemu, który umożliwi trwałe odzyskanie kontroli nad przepływami migracyjnymi oraz zagwarantuje bezpieczeństwo obywateli Unii Europejskiej poprzez dalsze ograniczenie skali nielegalnej migracji, ruchów wtórnych oraz nadużyć systemu azylowego.

Stanowisko Polski uwypuklało uprawnienia państw członkowskich do podejmowania decyzji dotyczących wjazdu cudzoziemców na swoje terytorium czy ich pobytu w kraju. Prawidłowa ochrona granic zewnętrznych była wskazywana jako kluczowa, żeby ochronić wspólne wartości europejskie i zapewnić naszym obywatelom bezpieczeństwo, z tego powodu Polska postulowała konieczność zwiększenia wysiłków w celu uszczelnienia granic i wprowadzenia procedur granicznych.

Polska prezentowała pogląd, że w ramach reformy WESA należy rozwijać elementy, które gwarantują skrócenie procedur azylowych i udzielenie ochrony międzynarodowej tylko tym, którzy jej rzeczywiście potrzebują, a także pozwalają na skuteczne zwalczanie nadużyć. Polska zgadzała się, że system dubliński wymaga korekt, ale z determinacją podkreślała brak zgody na ustanowienie jakiegokolwiek obowiązkowego mechanizmu dystrybucji odpowiedzialności, a także dobrowolność udziału w programie przesiedleń.

Prezydencja fińska zaproponowała także powrót do dyskusji strategicznych dot. migracji legalnej jako bezpiecznej i uporządkowanej ścieżki dotarcia do UE. Ten temat, pomimo jego ujęcia w Agendzie na rzecz Migracji z 2015 r., w ostatnich latach był w dyskusjach marginalizowany, a pozostaje istotnym elementem, także w kontekście raportu KE z wiosny 2019 r. odnoszącego się do implementacji dyrektyw w tym obszarze. Zgodzono się, że należy dążyć do pełnego wykorzystania już istniejących rozwiązań, także w zakresie mobilności wewnątrzunijnej. Polska została poproszona o podzielenie się

swoimi doświadczeniami dotyczącymi migracji cyrkulacyjnych i czasowych oraz stosowanych w tym obszarze rozwiązań krajowych.

Polska w swoim stanowisku podkreślała, że przyszła polityka UE w ramach migracji legalnej musi opierać się w pierwszym rzędzie na potrzebach obywateli UE, potrzebach rynków pracy i gospodarek państw członkowskich. Kwestia migracji legalnej jako domena krajowa musi być uzależniona od dobrowolnej decyzji państwa członkowskiego co do zakresu podejmowanej w tym obszarze współpracy oraz regionów, które są jej ewentualnymi beneficjentami.

Polska poparła podejście prezydencji fińskiej, które zakładało, że niezwykle istotne jest traktowanie migracji, w tym kwestii powrotów i readmisji, jako priorytetu we współpracy w państwach trzecimi, a także, że należy optymalnie wykorzystywać wszelkie możliwe instrumenty (w ramach polityki wizowej, handlowej, związanej z pomocą rozwojową) do realizacji celów istotnych z punktu widzenia polityki migracyjnej. Bardziej szczegółowo dyskutowano wykorzystanie możliwości nacisku w ramach polityki handlowej UE w celu poprawy współpracy w zakresie powrotów migrantów niemających prawa pobytu w UE oraz kwestie prawne dotyczące mechanizmu wykorzystania dźwigni.

Traktując migrację holistycznie, prezydencja fińska zaproponowała koncentrację na szlakach migracyjnych (ang. *whole-of-route approach*), dzięki czemu analizowano równolegle sytuację w krajach pochodzenia migrantów, ich tranzytu, oraz państwach członkowskich UE z granicą zewnętrzną, do których migranci docierali i innych państwach członkowskich, stanowiących destynację wtórnych ruchów migracyjnych.

Prezydencja fińska, kładąc nacisk na lepsze oparcie realizowanych polityk na dowodach, przeprowadziła również dyskusję dotyczącą roli danych statystycznych oraz prognozowania trendów w obszarze migracji i zainicjowała posiedzenia Radców migracyjnych w nowym formacie poświęcone analizie aktualnej sytuacji migracyjnej. Równolegle trwały prace nad rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 862/2007 o statystykach dotyczących migracji i ochrony międzynarodowej.

W zakresie zewnętrznego wymiaru polityki migracyjnej w ramach prac UE odbyły się strategiczne dyskusje dot. współpracy regionalnej z państwami Afryki, migracji z Rogu Afryki, sytuacji na szlakach migracyjnych w środkowej części Morza Śródziemnego (przez Libię i Tunezję), a także w państwach tzw. Jedwabnego Szlaku (Afganistan, Bangladesz, Irak, Iran, Pakistan), w Turcji, na szlaku wschodniośroziemnomorskim i szlaku przez Bałkany Zachodnie. Prace dotyczące wymiaru zewnętrznego zdominowane były również przez dyskusje dotyczące sytuacji na Bliskim Wschodzie (przede wszystkim turecką interwencję w północnej Syrii) oraz sytuacji w Turcji i powiązanego z nimi wzrostu presji migracyjnej na szlaku wschodniośroziemnomorskim i szlaku przez Bałkany Zachodnie.

Jako klucz do przyszłych rozwiązań w zakresie wymiaru zewnętrznego polityki migracyjnej stanowisko Polski wskazywało politykę powrotową i kładzenie większego nacisku na pełne wykorzystanie istniejących procesów oraz dostępnych dźwigni – zachęt i mechanizmów wywierania presji, które zagwarantowałyby lepszą partnerską współpracę z państwami pochodzenia i tranzytu dla realizacji powrotów i readmisji. Polska zwracała uwagę także na potrzebę dalszego rozwijania innych działań w ramach wymiaru zewnętrznego, w tym współpracy operacyjnej z państwami tranzytu, walki z przemytem migrantów i handlem ludźmi. Zaproponowane przez prezydencję fińską podejście do kwestii migracji i azylu w ramach wymiaru wewnętrznego i zewnętrznego brało pod uwagę zmianę cyklu instytucjonalnego w UE. Wyniki dyskusji stanowiły wkład Rady do prowadzonych przez Komisję Europejską prac nad Nowym Paktem w sprawie Migracji i Azylu zapowiedzianego przez Ursulę von der Leyen bezpośrednio po wyborze na stanowisko Przewodniczącej Komisji Europejskiej, co znajduje odzwierciedlenie w mandatach Komisarza Margaritasa Schinasa i Komisarz Ylvy Johansson.

Kluczowe z punktu widzenia przyszłości polityki migracyjnej były toczące się na forach UE prace nad implementacją Agendy Strategicznej 2019 – 2024 oraz nad instrumentami finansowymi w ramach WRF odnoszącymi się do migracji i azylu (w tym FAM i NDICI), w których Polska aktywnie uczestniczyła.

W trakcie prezydencji fińskiej prowadzono prace nad ustaleniem kompromisowego zapisu Załącznika nr 1 do projektu rozporządzenia ustanawiającego Fundusz Azylu i Migracji. Polska wyraziła sceptycyzm wobec proponowanych zmian, które mogą wpłynąć niekorzystnie na wysokość alokacji dla Polski. Mając jednak na względzie szybsze zamknięcie negocjacji i przyspieszenie uchwalenia rozporządzenia, a co za tym idzie możliwość płynnego przejścia do wdrażania nowej perspektywy finansowej, Polska poparła propozycję kompromisową. Obecnie rozporządzenie jest przedmiotem prac w ramach trilogów.

3.4.2.1.4 Zarządzanie granicami zewnętrznymi UE (funkcjonowanie strefy Schengen i jej aktualne wyzwania)

W kontekście zapewniania porządku publicznego i bezpieczeństwa wewnętrznego na terytorium państw członkowskich UE, masowy napływ obywateli państw trzecich na zewnętrznych granicach UE stanowi wciąż duże wyzwanie dla strefy Schengen.

Uszczelnienie granic zewnętrznych UE pozostawało zatem jednym z głównych priorytetów politycznych prezydencji fińskiej. W mijającym półroczu kontynuowano prace na rzecz finalizacji procesu przyjęcia i wdrożenia nowego rozporządzenia o Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz dalsze prace na rzecz efektywnego wdrożenia Europejskiej Strategii Zintegrowanego Zarządzania Granicami (EUIBM) oraz strategii krajowych. Nadrzędnym celem polityki UE w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi jest bowiem opracowanie i wdrożenie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami (IBM), zarówno na poziomie UE, jak i na poziomie państw członkowskich. Strategia Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IBM) ma kluczowe znaczenie dla usprawnienia procesu zarządzania migracjami. Jej celem jest skuteczne zarządzanie przekraczaniem granic zewnętrznych oraz przeciwdziałanie potencjalnym zagrożeniom na tych granicach, co ma przyczynić się do bardziej efektywnego zwalczania poważnych przestępstw o charakterze transgranicznym oraz zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w UE.

Mając na względzie nadanie priorytetu wzmocnieniu ochrony granic zewnętrznych w ramach zwalczania trwającego kryzysu migracyjnego, a także stałą potrzebę doskonalenia systemów kontroli granic, w trakcie trwania prezydencji fińskiej Polska oraz inne państwa członkowskie koncentrowały również wysiłki na rzecz implementacji systemów EES i ETIAS. Kontynuowano także działania na rzecz lepszego wykorzystania i interoperacyjności istniejących już systemów.

W II półroczu 2019 r. powrócono także do dyskusji na temat ewentualnych zmian w Kodeksie Granicznym Schengen w sprawie tymczasowego przywracania kontroli na granicach wewnętrznych. Należy spodziewać się rozwinięcia tej dyskusji w kolejnym półroczu i dołożyć wszelkich starań, by efektywnie wzmocnić potencjał UE do ochrony swoich granic zewnętrznych, a tym samym zagwarantować, że środek w postaci przywracania kontroli na granicach wewnętrznych strefy Schengen będzie stosowany jedynie w ostateczności.

Polska brała udział w pracach nad rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, instrument wsparcia finansowego na rzecz zarządzania granicami i wiz. Podczas prezydencji fińskiej prowadzone były prace nad załącznikiem nr I zawierającym kryteria podziału środków dla poszczególnych państw członkowskich. Polska zgłaszała uwagi dot. m.in.:

- kryteriów wyliczenia środków w ramach FZZG (zastosowanie trzech poziomów zagrożenia: niski, średni i wysoki i odpowiednio trzech współczynników: 1, 2, 3);
- oparcia się w wyliczeniach dla FZZG na danych dostarczonych przez FRONTEX, który gromadzi dane statystyczne z państw członkowskich UE w ramach Frontex Risk Analysis Network. Dane te lepiej odzwierciedlają rzeczywistość niż statystyki tworzone przez Komisję (Eurostat).

Powyższe propozycje zostały uwzględnione jedynie częściowo.

Polska poparła propozycję kompromisową Prezydencji. Obecnie rozporządzenie jest przedmiotem prac w ramach trilogów.

3.4.2.1.5 Ochrona ludności

W 2019 r. weszła w życie decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/420 z dn. 13 marca 2019 r. zmieniająca decyzję nr 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, która przewiduje utworzenie dodatkowej puli zasobów rescEU w celu zapewnienia pomocy w sytuacjach, w których ogólne istniejące zdolności są niewystarczające.

Przedstawiciele Polski brali udział w pracach służących wdrożeniu przedmiotowej decyzji. Prace te doprowadziły do przyjęcia decyzji wykonawczych poświęconych rezerwie rescEU (decyzje wykonawcze 2019/1310 oraz 2019/1930).

Dotychczasowe prace dotyczące rozwoju rescEU koncentrowały się na wypracowaniu rozwiązań organizacyjnych pozwalających na utworzenie zasobów przewidzianych do:

- gaszenia pożarów lasów z powietrza z wykorzystaniem samolotów i śmigłowców;
- prowadzenia powietrznej ewakuacji medycznej pacjentów z chorobami wysoce zakaźnymi;
- prowadzenia powietrznej ewakuacji medycznej ofiar klęsk żywiołowych;
- zapewnienia specjalistycznej opieki medycznej (obejmującej m.in. opiekę chirurgiczną).

Ważnym aspektem funkcjonowania rescEU jest wykorzystywanie potencjału ratowniczego poza granicami UE. Obecnie trwają prace zmierzające do określenia zasad takiej aktywności rescEU. Polska podkreśliła konieczność doszczegółowienia przez Komisję Europejską zasad dysponowania zasobów rescEU poza terytorium 34 państw Mechanizmu.

Prowadzono również negocjacje dot. wniosku legislacyjnego odnoszącego się do finansowania Mechanizmu w latach 2021 – 2027. Zgodnie z postulatem bloku państw z udziałem Polski, w wypracowanym przez prezydencję kompromisie rozszerzono korzyści dla państw członkowskich udzielających pomocy krajom pozamechanizмовym. W dn. 19 listopada 2019 r. Rada przyjęła częściowe podejście ogólne w odniesieniu do przedmiotowego wniosku.

Przedstawiciele Polski wzięli również udział w pracach eksperckich zmierzających do ustanowienia Unijnej Sieci Wiedzy Ochrony Ludności oraz odnoszących się do odporności i międzysektorowej współpracy w reagowaniu na zdarzenia CBRN z elementami hybrydowymi.

3.4.2.2 Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony i efektywność działań zewnętrznych

Prezydencja fińska kontynuowała proces wdrażania inicjatyw obronnych zgodnie z wytycznymi Rady oraz według założeń Strategii Globalnej UE (ang. *Shared Vision, Common Approach: A Stronger Europe. A Global Strategy for the EU's Foreign and Security Policy*, EUGS). W obszarze bezpieczeństwa i obrony prowadzone były projekty Stałej Współpracy Strukturalnej (ang. *Permanent Structured Cooperation*, PESCO), kontynuowano dyskusję nt. projektu decyzji Rady o udziale państw trzecich w projektach PESCO oraz nt. projektu decyzji Rady ustanawiającej Europejski Instrument na rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility*, EPF). Wdrażano zobowiązania Cywilnego Kompaktu Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (ang. *Civilian CSDP Compact*). Trwały przygotowania związane z uruchomieniem Europejskiego Funduszu Obronnego (ang. *European Defence Fund*, EDF).

Polska kontynuowała pragmatyczne podejście do rozwoju inicjatyw obronnych UE. Polsce zależało na tym, by jej udział w unijnych projektach w sferze obronnej z jednej strony wzmacniał efektywność rozwoju zdolności UE, z drugiej pozostawał spójny z wymogami NATO.

Utworzona została stała grupa Rady ds. przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i budowania odporności. W grudniu 2019 r. Rada ds. Spraw Ogólnych przyjęła konkluzje wyznaczające priorytety działań UE w odniesieniu do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym.

W kontekście wzmocnienia roli UE w globalnej architekturze bezpieczeństwa podnoszona była kwestia autonomii strategicznej UE. Polska z ostrożnością odnosiła się do prób definiowania zakresu autonomii strategicznej. Podobnie jak wiele państw UE, także z naszego regionu, Polska uważa, że zgodnie z brzmieniem *Globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej* oraz odnośnych konkluzji Rady, autonomia strategiczna UE powinna być rozumiana jako długofalowa ambicja, w ramach której UE poprawi jakość i efektywność swojego wkładu w zapewnianie bezpieczeństwa obszaru transatlantyckiego i będzie pełnić wartościową, komplementarną rolę wobec NATO lub będzie występować tam, gdzie NATO nie zdecyduje się działać. Jednocześnie nieuzasadnione są próby rozszerzania pojęcia autonomii strategicznej UE na obszary niedotyczące problematyki bezpieczeństwa.

Stała Współpraca Strukturalna (PESCO)

W trakcie prezydencji fińskiej rozszerzono zestaw projektów PESCO. W listopadzie 2019 r. Rada do Spraw Zagranicznych z udziałem ministrów obrony znowelizowała decyzję ustanawiającą listę projektów PESCO zwiększając ich liczbę do 47. Wraz z rozpoczęciem realizacji tej decyzji zwiększyło się zaangażowanie Polski w PESCO. Siły Zbrojne RP wezmą udział ogółem w 23 z 47 projektów PESCO. Polska będzie uczestnikiem 10 oraz obserwatorem 13 projektów. Celem udziału Polski w projektach PESCO jest rozwój zdolności obronnych m.in. w zakresie przetrwania wojsk, logistyki; wsparcia, komunikacji; rozpoznania; kierowania i dowodzenia; cyberobrony; rozwoju zdolności kosmicznych. Wzorem lat ubiegłych, Polska konsekwentnie zabiegała o to, by wdrażanie nowych inicjatyw obronnych za pośrednictwem PESCO było komplementarne z działaniami NATO, prowadziło do zacieśniania więzi transatlantyckich w sferze bezpieczeństwa oraz wspierało rozwój potencjału wojskowego i modernizację sił zbrojnych w ramach europejskiej współpracy wielostronnej.

Polska będzie pełnić rolę koordynatora projektu *Centrum Szkolenia Medycznego Wojsk Specjalnych* (ang. *SOF Medical Training Center, SMTC*). Istotą tego projektu (w którym uczestniczą Węgry, a obserwatorami są: Czechy, Hiszpania, Francja, Irlandia) są międzynarodowe szkolenia z zakresu zabezpieczenia medycznego wojsk specjalnych na bazie Wojskowego Centrum Kształcenia Medycznego w Łodzi. Będzie to pierwszy projekt zgłoszony i koordynowany przez Polskę w formacie PESCO.

Podczas prezydencji fińskiej nie uzgodniono decyzji Rady ws. udziału państw trzecich w projektach PESCO, z uwagi na utrzymujące się rozbieżności (dotyczyły one rodzajów podmiotów z państw trzecich objętych współpracą w ramach PESCO i wskazania okresu udziału państw trzecich w projektach PESCO). Polska w tej dyskusji opowiadała się za zapewnieniem elastycznej formuły współpracy z państwami trzecimi i podmiotami z państw trzecich. Wskazywaliśmy na potrzebę otwartości na współpracę z państwami i podmiotami spoza UE, które dają rękojmię realizacji projektów zgodnie z założeniami PESCO oraz będą wspierać rozwój zdolności obronnych potrzebnych państwom członkowskim w spójności z celami NATO. Polska uważała, że przyjęcie nierozsądnego kompromisu może podważać solidarność transatlantycką i wiarygodność współpracy UE z partnerami w szerszym wymiarze WPBiO. Dyskusja na temat treści decyzji Rady ws. udziału państw trzecich w projektach PESCO będzie kontynuowana w 2020 r.

Europejski Fundusz Obronny (EDF)

Podczas prezydencji fińskiej prace dotyczące utworzenia EDF na lata 2021 - 2027 skoncentrowały się na prowadzeniu negocjacji dotyczących podziału unijnych środków w ramach nowych Wieloletnich Ram Finansowych (WRF), z których EDF będzie korzystał. Wg pierwotnych założeń, budżet UE na działania badawcze i rozwojowe w dziedzinie obronności miał wynieść 13 mld EUR, z czego 4,1 mld EUR miało zostać przeznaczone na badania, a 8,9 mld EUR na działania rozwojowe. W czasie prezydencji fińskiej pojawiła się propozycja obniżenia kwoty przeznaczonej na EDF z 13 mld do 6 mld EUR, która nadal jest przedmiotem negocjacji. Stanowisko Polski w tej materii jest pochodną szerszych uzgodnień dotyczących WRF i zależy od wysokości środków, jakie zostaną przeznaczone z budżetu UE na polityki, które mają dla Polski charakter priorytetowy.

Podczas prezydencji fińskiej kontynuowana była realizacja dwóch programów pilotażowych EDF: Działania Przygotowawczego w zakresie badań obronnych (ang. *Preparatory Action on Defence Research*, PADR) oraz Europejskiego Programu Rozwoju Przemysłu Obronnego (ang. *European Defence Industrial Development Programme*, EDIDP). W efekcie rozstrzygniętych na początku 2019 r. 3 konkursów w ramach PADR 2018, do finansowania z tej puli środków zakwalifikowały się 3 konsorcja. W każdym z nich bierze udział podmiot z Polski, w tym w jednym jako lider. W ramach EDIDP, w II półroczu 2019 r. odbyły się dwa spotkania Komitetu Programowego. Komisja Europejska zebrała też oferty projektowe nadesłane w związku z ogłoszeniem w marcu 2019 r. w ramach EDIDP 16 konkursów. Konkursy te nie zostały jeszcze rozstrzygnięte.

Dzięki zaangażowaniu Polski, w programie prac EDIDP wśród kategorii zdolności planowanych do finansowania w 2020 r. znalazły się obszary, które zostały przez Ministerstwo Obrony Narodowej zidentyfikowane jako interesujące do realizacji w ramach EDIDP w związku z potrzebami Sił Zbrojnych RP. Ministerstwo Obrony Narodowej prowadzi rozmowy z partnerami w zakresie przygotowania projektów w tych obszarach. Polska uczestniczy już w projekcie dot. radiostacji programowalnych (ESSOR), który ma szansę otrzymać bezpośrednie dofinansowanie z EDIDP.

Mając na względzie prowadzony od kilku miesięcy dialog pomiędzy Komisją Europejską a Stanami Zjednoczonymi w odniesieniu do kwestii zasad udziału w EDF podmiotów kontrolowanych przez państwa trzecie (Stany Zjednoczone kwestionują poczynione przez UE ustalenia), Polska na różnych szczeblach wskazywała, że realizacja EDF powinna wspierać wdrażanie wytycznych dot. rozwoju zdolności obronnych, zawartych w Deklaracjach UE – NATO z 2016 i 2018 r.

Cywilny wymiar WPBiO

W trakcie prezydencji fińskiej w UE kontynuowano prace związane z wdrażaniem Cywilnego Kompaktu WPBiO (ang. *Civilian CSDP Compact*). W listopadzie 2019 r. miała miejsce pierwsza Doroczna Konferencja Przeglądowa dot. Cywilnego Kompaktu WPBiO, która podsumowała dotychczasowe postępy we wdrażaniu Kompaktu zarówno po stronie państw członkowskich (postęp w przygotowywaniu Narodowych Planów Implementacyjnych, NIP), jak i po stronie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i Komisji Europejskiej. W trakcie Konferencji uzgodniono cele do realizacji w 2020 r., w tym m.in. wspólne zwiększanie liczby delegowanych ekspertów do misji UE.

Istotnym elementem wdrażania Kompaktu było podjęcie decyzji o wykorzystaniu na potrzeby misji cywilnych nowego narzędzia WPBiO, jakim są zespoły wyspecjalizowane, wysyłane w teren działania misji na pół roku w celu wsparcia realizacji przez nią mandatu (koncepcja dot. zespołów wyspecjalizowanych została przyjęta we wrześniu 2019 r.). Pierwsze zespoły wyspecjalizowane mają zostać skierowane do misji w Mali (EUCAP Sahel Mali) i na terytorium palestyńskie (EUBAM Rafah).

Część państw członkowskich (13) zakończyła już prace nad Narodowymi Planami Implementacyjnymi (Szwecja, Finlandia, Czechy, Dania, Austria, Włochy, Litwa, Portugalia, Szwecja, Belgia, Rumunia, Irlandia, Niemcy). Polska finalizuje prace nad NIP.

Misje i operacje WPBiO

Podczas prezydencji fińskiej UE prowadziła 6 misji i operacji wojskowych oraz 10 misji cywilnych w ramach WPBiO. Polska łącznie oddelegowywała do ww. misji i operacji ok. 234 żołnierzy i ekspertów cywilnych (z czego blisko połowę do misji EULEX Kosovo).

Polska utrzymała swoje dotychczasowe zaangażowanie w czterech operacjach wojskowych (*EUFOR Althea* w Bośni i Hercegowinie, *EUNAVFOR Med Sophia* na Morzu Śródziemnym, *EUNAVFOR Atalanta* u Wybrzeży Somalii oraz w *EUTM CAR* w Republice Środkowoafrykańskiej). W trakcie prezydencji fińskiej zdecydowano o przedłużeniu do końca marca 2020 r. mandatu *EUNAVFOR Med Sophia*, w której aktywny udział biorą polscy żołnierze.

Priorytetowe znaczenie dla Polski miała misja doradcza UE ds. reformy cywilnego sektora bezpieczeństwa na Ukrainie (*EUAM*). Polska deleguje siedmiu członków misji. Implementacja

mandatu misji *EUAM* skoncentrowana jest na doradztwie dla władz ukraińskich, jak w sposób kompleksowy reformować cywilne instytucje sektora bezpieczeństwa w ukraińskiej administracji publicznej. Działania realizowane są w ścisłym odniesieniu do Umowy Stowarzyszeniowej UE-Ukraina. Dzięki dobrej współpracy Polski z kilkoma podobnie myślącymi państwami członkowskimi (m.in. Szwecja, Dania, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja, Rumunia) oraz dobrze przygotowanej merytorycznie rekomendacji ESDZ, Rada UE podjęła decyzję o otwarciu czwartego biura regionalnego *EUAM* w Mariupolu, który mierzy się ze szczególnymi wyzwaniem w zakresie rządów prawa ze względu na bliskość terenów okupowanych Donbasu.

Druga priorytetowa dla Polski misja monitoringowa w Gruzji (*EUMM*) wspiera władze gruzińskie w kontrolowaniu tymczasowych linii rozgraniczających od prowincji opanowanych przez separatystów abchaskich i południowo-osetyńskich. Misja przyczyniła się do przyjęcia ramowej matrycy koordynacyjnej reformy sektora bezpieczeństwa Gruzji. Polska deleguje 12 ekspertów do *EUMM*.

W trakcie prezydencji fińskiej prowadzono prace planistyczne mające na celu powołanie nowej misji cywilnej UE w Republice Środkowoafrykańskiej (*EUAM RCA*). Jej zadaniem będzie doradztwo strategiczne na rzecz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Bezpieczeństwa Publicznego oraz jednostek Sił Bezpieczeństwa Wewnętrznego tego kraju. Decyzja Rady UE ustanawiająca misję została podjęta 9 grudnia 2019 r. Uruchomienie działań w terenie planowane jest na wiosnę 2020 r. *EUAM RCA* będzie drugą misją realizowaną w ramach WPBiO w tym kraju – aktualnie działa tam wojskowa operacja *EUTM CAR*.

Europejski Instrument na rzecz Pokoju

W trakcie prezydencji fińskiej kontynuowano dyskusję nad projektem decyzji ustanawiającej Europejski Instrument na rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility*, EPF). EPF ma być mechanizmem finansowania: kosztów wspólnych operacji wojskowych WPBiO (obecnie mechanizm *Athena*), wsparcia operacji prowadzonych przez inne państwa lub organizacje międzynarodowe oraz budowy zdolności w państwach trzecich obejmującej m.in. szkolenie i sprzęt wojskowy.

Z inicjatywy Polski podczas prezydencji fińskiej przedstawiony został dokument refleksyjny dotyczący poziomu ambicji UE oraz zakresu geograficznego EPF, poparty także przez Bułgarię, Czechy, Estonię, Litwę, Łotwę, i Rumunię. W trakcie dyskusji Polska podkreślała potrzebę zapewnienia równowagi geograficznej działań w ramach przyszłego EPF, w tym przeznaczenia środków również na Europę Wschodnią, zapewnienia odpowiedniej roli państw członkowskich, utrzymania w jak największym stopniu zasady jednomyślności oraz znacznego ograniczenia budżetu EPF.

3.4.2.3 Współpraca UE-NATO w zakresie bezpieczeństwa i obrony

Podczas prezydencji fińskiej w ramach relacji UE-NATO nie odnotowano znaczących osiągnięć. Kontynuowano współpracę operacyjną w ramach unijnych misji EUFOR Althea w Bośni i Hercegowinie, EULEX Kosowie i natowskiej KFOR oraz operacji EUNAVFOR Med Sophia i natowskiej Sea Guardian na Morzu Śródziemnym. Prowadzony był dialog polityczny Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa z Radą Północnoatlantycką (PSC-NAC) oraz prace na poziomie eksperckim. W roku 2019 nie przeprowadzono wspólnych, równoległych ćwiczeń PACE obu organizacji, jak to miało miejsce w ubiegłych 2 latach.

3.4.3 Budowania odporności na zagrożenia hybrydowe i cybernetyczne

3.4.3.1 Cyberbezpieczeństwo

Podczas fińskiej prezydencji Polska uczestniczyła w pracach nad konkluzjami Rady UE ws. bezpieczeństwa sieci 5G. Przyjęty przez Radę tekst uwzględnia uwagi zgłoszone przez Polskę na wcześniejszym etapie prac, w szczególności dotyczące limitów pól elektromagnetycznych (EMF). Mając na względzie potencjał sieci 5G dla tworzenia innowacyjnych modeli biznesowych i usług publicznych, podczas prac Polska zachęcała Komisję Europejską i państwa członkowskie UE do podjęcia niezbędnych kroków, aby UE stała się jednym z wiodących rynków wdrażających sieci 5G i

tworzących rozwiązania oparte na tych sieciach. Przyjęte konkluzje wyznaczają kierunek działania Komisji Europejskiej i państw UE w zakresie bezpieczeństwa i odporności sieci i usług łączności elektronicznej, w szczególności w odniesieniu do 5G, zgodnie z oczekiwaniami Polski. Na uwagę zasługuje również podkreślenie w konkluzjach konieczności podjęcia i ograniczenia potencjalnych wyzwań wynikających z wdrożenia sieci i usług 5G w sektorze egzekwowania prawa, w tym np. zgodnego z prawem przechwytywania danych.

Dostrzegając potrzebę zsynchronizowania i ułatwienia działań europejskim podmiotom w obszarze cyberbezpieczeństwa, szczególnie w kontekście rozwoju nowych technologii i badań, Polska wspierała też aktywnie prace nad rozporządzeniem ustanawiającym Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji. Pomimo akceptacji dla celu regulacji - powierzenia jednemu podmiotowi wdrożenia i koordynacji różnych programów europejskich (zwłaszcza - Cyfrowa Europa i Horyzont Europa) w obszarze cyberbezpieczeństwa- Polska podtrzymała swe wątpliwości dotyczące formuły prawnej centrum, jego zasad finansowania, roli programu Horyzont Europa w jego wdrażaniu czy relacji projektowanego centrum wobec innych agencji UE. Dlatego Polska zarekomendowała kontynuację dyskusji i rozważanie innych opcji, alternatywnych wobec zaproponowanych przez KE. Stanowisko Polski spotkało się z poparciem wielu państw UE.

3.4.3.2 Zagrożenia hybrydowe

Z inicjatywy prezydencji fińskiej w lipcu 2019 r. ustanowiona została nowa grupa robocza Rady – *Horyzontalna Grupa Robocza ds. Wzmacniania Odporności i Przeciwdziałania Zagrożeniom Hybrydowym* (HGR). To kolejny krok na drodze do trwałego wpisania problematyki zagrożeń hybrydowych w polityczno-instytucjonalny system Unii Europejskiej i dowód dostrzeżenia przez nią powagi sytuacji. O utworzenie stałej grupy Rady ds. przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym Polska zabiegała od kilku lat. Zadaniem grupy będzie wzmocnienie odporności UE, jej państw członkowskich i społeczeństw na zagrożenia hybrydowe. Oczekujemy, iż prace grupy usprawnią koordynację wewnątrz Rady i pogłębią jej współpracę z innymi instytucjami oraz agencjami UE.

W dn. 10 grudnia 2019 r. Rada UE przyjęła konkluzje wyznaczające priorytety działań UE w odniesieniu do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym. Rada wzywa w nich do kompleksowego podejścia do spraw bezpieczeństwa, w tym do wzmocnienia odporności na zagrożenia hybrydowe w różnych dziedzinach (m.in. w zakresie zwalczania dezinformacji, manipulacji w systemach wyborczych, ocenie wpływu inwestycji zagranicznych, ochronie unijnej i narodowej infrastruktury krytycznej, etc.). Polska była jednym z najaktywniejszych uczestników procesu negocjacji tego dokumentu. Z inicjatywy Polski przyjęty został m.in.: zapis otwierający drogę do zwiększenia zdolności UE w zakresie wspólnej identyfikacji źródła zdarzenia o charakterze hybrydowym, czy zapis zmierzający do długoterminowego zapewnienia adekwatnych środków finansowych na komunikację strategiczną Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (m.in. dla jej zespołu ds. przeciwdziałania dezinformacji rosyjskiej).

3.5 Inne kluczowe kwestie podczas prezydencji fińskiej

3.5.1 Budżet UE

Prace nad budżetem UE w cyklu rocznym podzielone są na powtarzalne bloki tematyczne:

- 1) prace implementacyjne dotyczące budżetu roku bieżącego (Komisja Europejska – KE, przedstawia m.in. transfery i budżety korygujące);
- 2) procedura przyjmowania budżetu na kolejny rok;
- 3) praca nad absolutorium z wykonania budżetu za rok n-2.

Ad. 1) Do najważniejszych tematów w II połowie 2019 r. dotyczących budżetu roku 2019 należały prace nad projektami budżetów korygujących (ang. *Draft Amending Budget – DAB*). Korekty te

pozwalają dostosowywać budżet UE do potrzeb pojawiających się w trakcie roku, np. gdy potrzeba środków na pokrycie skutków klęsk żywiołowych w państwach członkowskich (wnioski w ramach Funduszu Solidarności UE). Korekta może być także konieczna, by zmniejszyć środki budżetowe i w ten sposób uwzględnić fakt, że wykonanie budżetu jest niższe, niż zakładano.

A) Podczas prezydencji fińskiej zakończyły się formalne prace nad budżetami korygującymi nr 1-3, ogłoszonymi przez KE podczas prezydencji rumuńskiej, tzn.:

- **Budżetem korygującym nr 1** – dotyczył standardowego, corocznego ujęcia w budżecie UE wyniku finansowego za rok poprzedni. Budżet UE na 2018 r. został wykonany z nadwyżką w wysokości 1 802 988 329 EUR;
- **Budżetem korygującym nr 2** – dotyczył przeniesienia środków na zobowiązania w wys. 100 mln EUR na pokrycie potrzeb dwóch programów: Horyzont 2020 (80 mln EUR) i Erasmus+ (20 mln EUR). Środki te miały pochodzić z Globalnego Marginesu Zobowiązań (ang. Global Margin for Commitments – GMC);
- **Budżetem korygującym nr 3** – towarzyszył propozycji uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) na kwotę 293 551 794 EUR w celu udzielenia pomocy Rumunii, Włochom i Austrii w następstwie klęsk żywiołowych, które miały miejsce w tych krajach w 2018 roku. Proponował wprowadzenie koniecznych środków w budżecie ogólnym na rok 2019, zarówno w zakresie zobowiązań, jak i płatności.

Powyższe dokumenty zostały przyjęte przez RUE w procedurze pisemnej w dniu 3 września, natomiast PE wyraził swoją akceptację w dniu 18 września 2019 r. podczas głosowania na sesji plenarnej.

B) Ponadto, podczas prezydencji fińskiej trwały prace nad budżetami korygującymi nr 4 i 5:

a) Budżet korygujący nr 4 (z 2 lipca 2019 r.) - dotyczył dostosowania zarówno wysokości wydatków, jak i dochodów budżetu UE na rok 2019. Łączny wpływ na wydatki to obniżenie środków na zobowiązania o 70,3 mln EUR (do tego redukcji uległy środki na zobowiązania na Fundusz Solidarności UE o 29,7 mln EUR, co dało łączny spadek zobowiązań o 100 mln EUR) oraz obniżenie środków na płatności o 55,6 mln EUR.

Ponadto, w szczegółach DAB nr 4 koncentrował się na:

- redukcji środków w ramach poszczególnych działów budżetowych;
- dostosowaniu wydatków niektórych instytucji UE do przesunięcia daty wyjścia Wielkiej Brytanii z UE do dnia 31.10.2019 r. (dotyczyło to Parlamentu Europejskiego, ESDZ oraz ETO);
- dostosowaniu strony dochodowej w zakresie TOR, GNI, VAT i rabatu Wielkiej Brytanii. Zaproponowane zmiany generowały wzrost składki do budżetu UE na rok 2019 z 1 896 mln EUR do 1 932 mln EUR.

Rada, akceptując propozycję KE, przyjęła swoje stanowisko 3 września 2019 r., zaś PE wprowadził poprawki w dniu 10 października 2019 r. Wobec zgłoszenia poprawek przez PE dokument rozpoczęła się procedura pojednawcza, która nie doprowadziła do wypracowania stanowiska, co w konsekwencji doprowadziło, na początku listopada, do odrzucenia DAB nr 4.

b) Budżet korygujący nr 5 – wobec niezgodnienia DAB nr 4 KE w dniu 8.11.2019 r. zaproponowała ujęcie części elementów z niego w nowej propozycji, rozszerzając ją o nowe kwestie. DAB 5 dotyczył:

- od strony dochodowej: aktualizacji prognoz tradycyjnych zasobów własnych, baz VAT i DNB oraz kwoty rabatu brytyjskiego, które zostały uzgodnione na posiedzeniu komitetu doradczego KE ACOR Prognozy w maju 2019 r.;

- od strony wydatkowej: dostosowania wydatków administracyjnych w dziale 5 wynikających z:
  - corocznego dostosowania wynagrodzeń urzędników instytucji UE;
  - konieczności aktualizacji wydatków administracyjnych w związku z przesunięciem daty opuszczenia UE przez W. Brytanię.

DAB nr 5 został przyjęty przez PE, nie został zatwierdzony przez Radę, a wobec braku możliwości uzgodnienia dokumentu do końca roku został on odrzucony.

Ad. 2) Równocześnie prezydencja fińska prowadziła prace nad budżetem UE na rok 2020. Prace rozpoczęły się po opublikowaniu przez KE projektu budżetu w dniu 5 czerwca 2019 r. (zgodnie z regulacjami budżetowymi całość procedury uchwalania budżetu UE na kolejny rok prowadzi prezydencja z drugiej połowy roku).

Najważniejsze elementy projektu:

- Wysokość środków na zobowiązania wynosiła 168 271,7 mld EUR;
- Wysokość środków na płatności wynosiła 153 620,7 mld EUR.

Następnie, po pracach Komitetu Budżetowego (KB), 10 lipca 2019 r. Komitet Stałych Przedstawicieli COREPER osiągnął porozumienie odnośnie do stanowiska RUE oraz zdecydował o skorzystaniu z procedury pisemnej dla uzyskania potwierdzenia osiągniętego porozumienia. Stanowisko Rady zostało przyjęte większością kwalifikowaną w dn. 3 września 2019 r., po upływie terminu 8-tygodni na opiniowanie przez parlamenty narodowe (termin obowiązuje od ogłoszenia projektu budżetu UE w językach narodowych co nastąpiło w dn. 5 lipca 2019 r.). Od głosu wstrzymała się jedynie Wielka Brytania. Porozumienie to zakładało ograniczenie: zobowiązań o 1,507 mld EUR oraz płatności o 508 mln EUR.

Wobec aktywnej postawy Polski i innych beneficjentów budżetu UE, udało się zminimalizować presję płatników na cięcia w polityce spójności. Ostatecznie cięcia w dziale 1b (Polityka Spójności) miały charakter techniczny i dotyczyły wyłącznie Inicjatywy na Rzecz Zatrudniania Ludzi Młodych (zasilanych dodatkowymi środkami pochodzącymi z niewykorzystanego marginesu z lat poprzednich) oraz środków na pomoc techniczną Programu wspierania reform strukturalnych. Udało się także wyeliminować, zaproponowane przez prezydencję fińską cięcia w programie Erasmus+, instrumencie Łącząc Europe (CEF – Energia) oraz w Europejskim Instrumencie Sąsiedztwa w komponencie skierowanym dla Partnerstwa Wschodniego. Ponadto udało się także zablokować postulaty części płatników netto dodania deklaracji Rady UE zobowiązującej KE do obniżenia budżetu UE na rok 2020, jeszcze przed końcem negocjacji planowanych na listopad 2019 r., w przypadku wyjścia Wielkiej Brytanii z UE bez płacenia za zaciągnięte zobowiązania. Polska popierała podejście KE, zgodnie z którym w przyszłym roku Wielka Brytania będzie w pełni wpłacała środki do budżetu UE i korzystała ze środków budżetu UE.

W dn. 23 października 2019 r. PE przegłosował poprawki do budżetu UE. W zdecydowanej większości odrzucił poprawki RUE i przywrócił kwoty zaproponowane przez KE lub je podwyższył.

W związku z faktem, że RUE nie zaakceptowała poprawek PE, w dn. 29 października 2019 r. powołany został Komitet Pojedynczy RUE i PE, którego prace trwały 21 dni – do dn. 18 listopada 2019 r. i w tym dniu zakończyły się przyjęciem budżetu UE na rok 2020. Rada następnie przyjęła formalne porozumienie w sprawie budżetu na rok 2020 w dn. 25 listopada 2019 r. na posiedzeniu Rady ds. Zagranicznych, natomiast PE zatwierdził dokument w dniu 27 listopada 2019 r. podczas sesji plenarnej. Co zakończyło procedurę uchwalania budżetu UE na rok 2020.

Uzgodniono, iż zobowiązania budżetu UE w przyszłym roku wyniosą 168,7 mld EUR (jest to wzrost o 1,5% w porównaniu do roku 2019, z pozostawieniem 1,5 mld EUR marginesu nierozdysponowanych środków, do ew. wykorzystania na nieprzewidziane zdarzenia w ciągu roku), przy płatnościach na

poziomie 153,6 mld EUR (jest to wzrost o 3,4% w porównaniu do roku 2019). Budżet został uchwalony przy założeniu, że Wielka Brytania będzie uczestniczyła w finansowaniu i korzystaniu z budżetu UE w roku 2020.

Polskim sukcesem w negocjacjach było zapewnienie finansowania polityki spójności i Wspólnej Polityki Rolnej, tj. działań budżetowych o szczególnym znaczeniu dla Polski, w sposób, który umożliwi ich skuteczną realizację. Finansowanie to będzie zapewnione zarówno na poziomie obecnych prognoz przekazanych przez Polskę i inne państwa członkowskie, jak też w przypadku dalszego spodziewanego przyspieszenia realizacji projektów. Ten ostatni cel udało się osiągnąć dzięki doprowadzeniu do przyjęcia specjalnej, wzmocnionej deklaracji o płatnościach z budżetu UE, podpisanej wspólnie przez Radę UE, PE i KE. Określa ona, że w przypadku dalszego, spodziewanego przyspieszenia realizacji projektów finansowanych z budżetu UE, w ciągu 2020 roku zostaną przyjęte zmiany finansowe na poziomie budżetu UE. Zapewnią one spłacanie wszystkich wniosków o refundacje, jakie trafią do KE z państw członkowskich.

Przyszłoroczny budżet unijny będzie wspierać także inne ważne dla Polski priorytety, czyli np. wymianę młodzieży i studentów (program Erasmus+) oraz rozwój transgranicznych sieci energetycznych (w ostatnich dniach środki na ten cel zwiększono o prawie 100 mln euro). Gwarantuje zachowanie właściwej równowagi między realizacją bieżących programów, a zapewnieniem środków na nowe wyzwania, wykorzystując do tego m.in. dostępne instrumenty elastyczności.

Ad. 3) Prezydencja fińska koordynowała także rozpoczęcie prac w zakresie absolutorium z wykonania budżetu za rok 2018.

W dn. 8 października 2019 r. ETO opublikował sprawozdanie roczne z wykonania budżetu UE za rok 2018, którego najważniejszymi elementami były tzw. poświadczenia wiarygodności (DAS, *déclaration d'assurance*) dotyczące wiarygodności rozliczeń i prawidłowości transakcji finansowych. Po dyskusji nad raportem na Radzie ECOFIN w dniu 10 października 2019 r. dalsze prace zostały przeniesione na poziom techniczny (na forum Komitetu Budżetowego), gdzie w styczniu i lutym 2020 r. wypracowane zostaną rekomendacje Rady dla PE odnośnie do udzielenia absolutorium KE z wykonania budżetu UE za rok 2018. Projekt rekomendacji zostanie przekazany Radzie ECOFIN do akceptacji na posiedzeniu w lutym 2020 r.

3.5.2 Negocjacje ws. Wieloletnich Ram Finansowych 2021-2027

Prezydencja fińska była czwartą prezydencją (po bułgarskiej, austriackiej i rumuńskiej), która kierowała pracami nad projektem Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) na lata 2021-2027. Komisja opublikowała pakiet dokumentów, które przedstawiały propozycję ws. WRF w dn. 2 maja 2018 r. W skład pakietu wchodziły: komunikat Komisji, projekt rozporządzenia ws. WRF, projekt porozumienia międzyinstytucjonalnego, projekt decyzji ws. zasobów własnych, projekty rozporządzeń wykonawczych (43 projekty) oraz dodatkowo projekt rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich.

Celem prezydencji fińskiej było kontynuowanie dyskusji nad schematem negocjacyjnym (*Negotiating Box, NegoBox*), który stanowić będzie podstawę dla dyskusji dla głów państw i szefów rządów w decydującym etapie negocjacji, gdzie decyzja musi zostać podjęta jednomyślnie. Dokument został przejęty w stanie wypracowanym przez prezydencję rumuńską z zamiarem uproszczenia (usunięcia opcji lub podjęcie decyzji, co do których jest zgoda lub mogą być rozstrzygnięte), ale przede wszystkim po raz pierwszy w procesie negocjacji WRF 2021-2027 uzupełnienia schematu o proponowane wartości liczbowe. W porównaniu do poprzedniej prezydencji Finowie postanowili przenieść dyskusję na poziom polityczny, organizując spotkania bilateralne na poziomie sherpów we

wrześniu 2019 r., co miało dawać silniejszy mandat dla planowanego wprowadzenia zmian, a jednocześnie było elementem realizacji konkluzji Rady Europejskiej z czerwca 2019 r., w których liderzy zachęcali do zakończenia procesu negocjacji do końca 2019 r. Ponadto, Finowie przyjęli zobowiązanie jak największego postępu w pracach sektorowych.

W ocenie Polski dokument pozostawiony przez prezydencję rumuńską nie był zrównoważony pod kątem uwzględnienia postulatów wszystkich państw członkowskich. Oczekiwania wobec prezydencji fińskiej dotyczyły zatem ustanowienia tej równowagi.

Prezydencja fińska podejmowała w ograniczonym stopniu dyskusje tematyczne, zarówno na poziomie roboczym, jak i Rady ds. Ogólnych – zgodnie z założeniem prezydencji fińskiej, każde posiedzenie Rady ds. Ogólnych miało uwzględnić temat WRF na agendzie. Na poziomie technicznym odbyło się 7 posiedzeń grupy roboczej. Prezydencja fińska nie poruszyła na poziomie technicznym kwestii rozporządzenia wiążącego wydatkowanie środków z budżetu UE z przestrzeganiem zasad praworządności („*rule of law conditionality*”) – stan prac został zatrzymany na czwartej kompromisowej wersji z 22 maja 2019 r. zaproponowanej przez prezydencję rumuńską.

Dobór tematów poruszanych na poziomie technicznym wynikał z oceny prezydencji fińskiej przebiegu dyskusji w poprzednim półroczu – z zamiarem unikania obszarów, które były już dyskutowane, jak również z zamiarem podjęcia tematów, które wcześniej nie miały podstaw. Tematy dyskusji: aktualizacja danych statystycznych w metodzie alokacji polityki spójności, elastyczność, równość płci, okres trwania programów, cyfryzacja, instrument na rzecz konwergencji i konkurencyjności (skierowany do państw euro – BICC), instrument na rzecz konwergencji i reform (skierowany do państw spoza strefy euro - CRI) .

Prezydencja fińska wyraźnie ograniczyła dyskusję (mimo zgłaszanych postulatów państw członkowskich) w szeregu kwestii, jak system rabatów, system zasobów własnych, metoda alokacji polityki spójności, konwergencja dopłat bezpośrednich.

W trakcie prezydencji austriackiej i rumuńskiej przyjęto 31 stanowisk Rady, przygotowujących do negocjacji z Parlamentem – tzw. częściowych porozumień ogólnych (partial general agreements) a w przypadku dziesięciu osiągnięto z Parlamentem Europejskim tzw. common understanding. W trakcie prezydencji fińskiej wypracowano dodatkowo 1 stanowisko (*Civil Protection Mechanism*) oraz osiągnięto znaczący postęp w stosunku do 6 kolejnych projektów (trzy rozporządzenia dot. WPR, NDICI, Fundusz Morski i Rybołówstwa, Horyzont Europa).

Dyskusje na poziomie Rady ds. Ogólnych dotyczyły kwestii horyzontalnych. Na bazie przeprowadzonych we wrześniu 2019 r. konsultacji bilateralnych z państwami członkowskimi podczas posiedzenia GAC w październiku 2019 r. oraz na październikowej Radzie Europejskiej przeprowadzono dyskusję w odniesieniu do 4 obszarów: wielkości WRF, struktury wydatków, finansowania – włącznie z systemem dochodów i rabatów oraz kwestię warunkowości i systemu zachęt w ramach WRF. Październikowy szczyt zweryfikował ambicje w stosunku do możliwości osiągnięcia porozumienia do końca roku. Konkluzje jednoznacznie zniósł termin porozumienia, odnotowując jedynie sam fakt podjęcia dyskusji w zaproponowanych przez przewodniczącego tematach i postulując przedstawienie schematu negocjacyjnego (z wartościami liczbowymi) przed grudniowym szczytem. Grudniowy szczyt Rady Europejskiej nie podjął dogłębnej dyskusji merytorycznej, a konkluzje w żadnym stopniu nie odniosły się do terminu zakończenia negocjacji. Proces negocjacji nad porozumieniem ws. nowych WRF przejmą zatem kolejne prezydencje.

W okresie prezydencji fińskiej Polska podejmowała, poza prezentowaniem stanowiska na różnych poziomach forum UE, inicjatywy tj. publikacja wspólnego non-paper z Węgrami w odniesieniu do rozporządzenia wiążącego wydatkowanie środków z budżetu UE z przestrzeganiem zasad praworządności, polskiego non-paper prezentującego wizję Wieloletnich Ram Finansowych 2021-2027, a także udział w szczycie spójności w Pradze, który zakończył się wspólną deklaracją 16 państw członkowskich.

IV. Pozostałe obszary funkcjonowania UE

4.1. Polityka regionalna (z uwzględnieniem polityki spójności)

Działania na rzecz wymiaru terytorialnego i spójności terytorialnej

Prezydencja fińska kontynuowała prace na rzecz wzmocnienia wymiaru terytorialnego polityk publicznych, w tym instrumentami terytorialnymi dla polityki spójności po 2020, a także nad zwiększeniem efektywności polityk publicznych.

Polska kontynuowała działania związane z promocją zintegrowanego podejścia do rozwoju i profilowania metod wsparcia dostosowanego do specyfiki danego obszaru, rozwijanych w Polsce w ramach projektu strategicznego Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju „Zintegrowane dokumenty”.

W trakcie prezydencji fińskiej strona polska brała aktywny udział w pracach i spotkaniach Sieci Krajowych Punktów Kontaktowych do spraw Spójności Terytorialnej (NTCCP) oraz Dyrektorów Generalnych do spraw Spójności Terytorialnej. Głównym ich celem była praca nad nową Agendą Terytorialną UE 2030. Agenda Terytorialna UE 2030 zostanie przyjęta podczas prezydencji niemieckiej w grudniu 2020 roku. Polska brała aktywny udział także w badaniach i spotkaniach realizowanych w ramach Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej ESPON (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion), w tym także jako beneficjent i główny stakeholder programu ESPON w projekcie „Terytorialne scenariusze dla Bałtyku 2050”. Wyniki projektu posłużą do opracowania Długookresowej Perspektywy Rozwoju Regionu Morza Bałtyckiego opracowywanej przez Komitet Rozwoju Przestrzennego Regionu Morza Bałtyckiego VASAB (SUERMB HA Spatial Planning).

Ważnym z punktu widzenia opracowania odnowionej Agendy Terytorialnej UE jest projekt ESPON dotyczący przyszłych scenariuszy dla Europy „Territorial Reference Framework for Europe”.

Polityka miejska

W okresie od lipca do grudnia 2019 r., w obszarze rozwoju miast Polska aktywnie uczestniczyła w następujących działaniach związanych z priorytetami prezydencji Finlandii w Radzie UE:

Innowacje cyfrowe w miastach

– Partnerska inicjatywa miast

Inicjatywa ma za zadanie wsparcie sprawnego i efektywnego rozwoju miast, m.in. poprzez dostarczanie i wymianę wiedzy, wzmocnienie kompetencji kadr zarządzających obszarami miejskimi oraz promowanie współpracy. W ramach sieci zebrane są wiedza i doświadczenia w obrębie poszczególnych obszarów tematycznych. Aktualnie są to: rewitalizacja, mobilność miejska i jakość powietrza. W projekt zaangażowane są 34 miasta. W większości to ośrodki średniej wielkości, dotknięte różnorodnymi problemami oddziałującymi na ich sytuację społeczno-gospodarczą. Wdrożenie PIM opiera się między innymi na doświadczeniach programów międzynarodowych, takich jak URBACT, pozostaje również w zgodności z założeniami Agendy Miejskiej UE.

Głównym celem inicjatywy jest poprawa warunków rozwojowych oraz wspomaganie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju polskich miast, w tym w zakresie rozwiązań przydatnych do poprawy efektywności zarządzania.

Projekt PIM rozpoczęto od przeprowadzenia naboru Miast Partnerskich i Miast Liderów do udziału w 3 sieciach tematycznych: Mobilności miejskiej, Rewitalizacji i Jakości powietrza. Aktualnie planowane jest uruchomienie 3 nowych sieci: zamówienia publiczne, SMART CITY, nature-based solutions.

– Konkurs Human Smart Cities

Jednak najciekawszym i nowatorskim projektem przygotowanym i wdrażanym przez Polskę jest konkurs „HUMAN SMART CITIES - Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców”. Wsparcie

w tym projekcie jest dedykowane jednostkom samorządu terytorialnego. Przedmiotem konkursu jest przygotowanie do wdrożenia w miastach inteligentnych i pilotażowych rozwiązań technologicznych, a także innowacji społecznych, które posłużą lepszemu zarządzaniu i organizacji miasta i w efekcie uczynią go miejscem przyjaźniejszym do życia.

Ocena Agendy Miejskiej UE i wdrożenie jej rezultatów

Przeprowadzono szereg badań w celu oceny Agendy Miejskiej (AM) i jej wdrożenia w Polsce. Zgodnie ze wstępnymi wynikami AM jest dość skuteczna i przeprowadziła wiele pozytywnych zmian. Udało się stworzyć nowy sposób identyfikowania i rozwiązywania konkretnych problemów miejskich między poziomem lokalnym, Komisją i państwami członkowskimi.

Polska bierze udział w realizacji partnerstwa Agendy Miejskiej UE w obszarze: Zrównoważone wykorzystanie zasobów przestrzeni i rozwiązania oparte na środowisku naturalnym (ang. sustainable use of land and nature-based solutions, w skrócie SUL NBS) - jednym z 12 głównych tematów Agendy Miejskiej. Celem dobrowolnie tworzonych partnerstw jest analiza i wypracowanie rozwiązań i rekomendacji w zakresie danego tematu Agendy Miejskiej UE w trzech obszarach: lepsze stanowienie prawa, lepsze finansowanie oraz wzmacnianie bazy wiedzy i wymiana doświadczeń. Planowane działania skupiają się przede wszystkim na kwestiach związanych z niekontrolowanym rozlewaniem się miast (tzw. urban sprawl) i sterowania rozwoju w kierunku miast bardziej „kompaktowych” (tzw. compact city model). Dlatego propozycje zawarte w Planie Działań mają na celu między innymi zwiększenie wykorzystania tak zwanych brownfields, czyli terenów, które były wcześniej zagospodarowane, ale uległy degradacji, a teraz mogą być ponownie użyte.

Drugim filarem partnerstwa są rozwiązania oparte na środowisku naturalnym (nature-based solutions). Rozwiązania te wprowadzają do miast elementy i procesy występujące w naturze. Przykładami zielonych elementów krajobrazu są żywopłoty, zagajniki, krzewy, sady, lasy, naturalne murawy i parki ekologiczne. Niebieskie elementy krajobrazu są połączone z wodą. Mogą to być baseny, czy stawy. Z kolei usługi ekosystemów to wszelkie korzyści uzyskiwane dzięki środowisku naturalnemu, np. zaopatrywanie w wodę czy żywność.

Tematom nature based solutions i functional urban areas dedykowane były również działania w ramach Polskiego uczestnictwa w sieci European Urban Knowledge Network. W dn. 25-26 września 2019 r. we Wrocławiu odbyło się połączone polsko-holenderskie laboratorium polityki dotyczące funkcjonalnych obszarów miejskich (FUA) i rozwiązań opartych na naturze (NBS).

Polityka Spójności

W okresie od lipca do grudnia 2019 r. prace prezydencji fińskiej w zakresie polityki spójności koncentrowały się na negocjacjach pakietu legislacyjnego dla polityki spójności po 2020 r. Kontynuowane były, rozpoczęte przez prezydencję rumuńską, działania związane z wypracowaniem międzyinstytucjonalnego kompromisu w poszczególnych blokach negocjacyjnych. We wrześniu 2019 r. rozpoczęły się trilogi dotyczące poszczególnych rozporządzeń.

Ze względu na zmiany instytucjonalne w Unii Europejskiej (wybory do Parlamentu Europejskiego, zmiana Przewodniczącego Komisji Europejskiej i Komisarzy) oraz sposób procedowania przyjęty przez prezydencję fińską, nie nastąpił znaczący postęp w negocjacjach. Polska wyrażała zastrzeżenia do harmonogramu prac grupy roboczej ds. środków strukturalnych (grupa B.05) ustalonego przez prezydencję fińską. Spotkania grupy odbywały się bezpośrednio po trilogu. W związku z tym nie było możliwości dokładnego przeanalizowania wyników trilogu i uzgodnienia stanowiska do przedstawienia na posiedzeniu grupy. Dodatkowo, prezydencja ograniczała dyskusje podczas posiedzeń grupy na rzecz uwag pisemnych przekazywanych przez państwa członkowskie. Uwagi te nie były jednak przekazywane do wiadomości pozostałym państwom. W efekcie proces uzgadniania kompromisu nie był transparentny i pojawiły się wątpliwości czy dążenie do szybkiego zakończenia negocjacji nie odbędzie się kosztem jakości wynegocjowanego porozumienia. Priorytetem dla Polski podczas prac

grupy było zapewnienie maksymalnej transparentności procesu oraz równowagi w negocjowanych pakietach kompromisowych.

Od września do grudnia 2019 r. prezydencja fińska prowadziła trilogi w zakresie poszczególnych rozporządzeń:

- rozporządzenie ogólne dla funduszy polityki spójności⁶ - prezydencja fińska przeprowadziła 13 technicznych spotkań i 4 polityczne trilogi z Parlamentem Europejskim, w wyniku których osiągnięto wstępne wspólne porozumienie w zakresie Bloków: 1 (Programowanie i Planowanie Strategiczne), 2 (Warunki) i 5 (Kontrola i zarządzanie) włącznie z Załącznikami (Blok 1 – Załącznik II: Wzór umowy partnerstwa i Załącznik V: Wzór programów, Blok 2 – Załącznik III: Horyzontalne warunki podstawowe i Załącznik IV: Tematyczne warunki podstawowe). W dn. 18 grudnia 2019 r. COREPER II wyraził akceptację dla przedstawionego przez prezydencję fińską pakietu kompromisowego;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności – prace koncentrowały się na zapisach artykułu 2 (Cele szczegółowe). Prezydencja fińska odbyła 4 spotkania techniczne z Parlamentem Europejskim i przeprowadziła trilog w dn. 12 grudnia 2019 r. Raport z postępu prac w tym zakresie został przedstawiony do wiadomości COREPER 2 w dn. 18 grudnia 2019 r.;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego – prowadzono prace na poziomie technicznym (6 spotkań technicznych) dotyczące artykułów 1 – 8: Przedmiot i zakres stosowania, komponenty Interreg, zasięg geograficzny, 10– 12: Przepisy wielofunduszowe, Wykaz środków programów Interreg, zwrot środków i zakończenie, 14 – 15: Cele szczegółowe, koncentracja tematyczna, 16 – 21: Przygotowanie, zatwierdzenie i zmiana programów Interreg, rozwój terytorialny, 22 – 26: Operacje i fundusz małych projektów, pomoc techniczna, 36 – 43: Kwalifikowalność, 44 – 48: Instytucje programu Interreg, zarządzanie, kontrola i audyt. Odbyły się 2 trilogi w dniach 20 listopada i 10 grudnia 2019 r. Osiągnięto znaczący postęp w negocjacjach, uzyskując uzgodnienie większości omawianych zapisów. Niektóre obszary omawiane w trilogach wymagają jednak dalszych prac (szczególnie w zakresie koncentracji tematycznej oraz Funduszy Małych Projektów). W dn. 18 grudnia 2019 r. COREPER II wyraził akceptację dla przedstawionego przez prezydencję fińską kompromisu w zakresie części powyższego rozporządzenia;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) – negocjacje międzyinstytucjonalne są na początkowym etapie, a pierwszy trilog odbył się w dn. 9 grudnia 2019 r.

W zakresie rozporządzenia dotyczącego mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym (rozporządzenie ECBM) w okresie prezydencji fińskiej, podobnie jak w okresie prezydencji rumuńskiej, nie odbyło się żadne posiedzenie grupy roboczej ds. środków strukturalnych. Do końca 2019 r. Służby Prawne Rady nie przekazały, zleconej jeszcze w 2018 r., opinii prawnej zawierającej ocenę projektu rozporządzenia odnoszącą się do formułowanych przez państwa członkowskie (w tym Polskę) wątpliwości dotyczących takich kwestii jak: obligatoryjność czy dobrowolność zastosowania mechanizmu, przeregulowanie i nieczytelność aktu, a także konstytucyjno-prawne aspekty funkcjonowania rozwiązań przewidzianych w

---

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

rozporządzeniu (umiejscowienie w krajowym porządku prawnym). W raporcie z postępu prac przedstawionym na COREPER II w dn. 18 grudnia 2019 r., prezydencja fińska zapowiedziała, że opinia ta ma zostać przekazana w trakcie prezydencji chorwackiej.

4.2 Polityka rybołówstwa

W trakcie prezydencji fińskiej kontynuowane były również prace nad projektem rozporządzenia o Europejskim Funduszu Morskim i Rybackim na lata 2021-2027. Kompromisowy dokument, opracowany pod przewodnictwem prezydencji fińskiej został rozpatrzony i przyjęty w trakcie posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) w dn. 15 października 2019 r.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad projektem nowego rozporządzenia o EFMR zgłaszając propozycje istotnych dla polskiego rybactwa zmian przepisów oraz inicjując dyskusję w ramach grupy roboczej. Jednocześnie, przedstawiciele Polski od początku prac nad projektem zwracali uwagę na fakt, iż nowy fundusz nie odpowiada na potrzeby sektora rybactwa w regionie Morza Bałtyckiego. Dla Polski jest to kwestia fundamentalna, szczególnie wobec drastycznego pogorszenia w ostatnich miesiącach sytuacji w sektorze rybołówstwa morskiego w związku z wejściem w życie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/1248 z dn. 22 lipca 2019 r. ustanawiającego środki w celu zmniejszenia poważnego zagrożenia dla ochrony stada dorsza atlantyckiego (*Gadus morhua*) ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, oraz wydaniem rozporządzenia Rady (UE) 2019/1838 z dn. 30 października 2019 r. ustalającego uprawnienia do połowów na 2020 rok w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/124 w odniesieniu do uprawnień do połowów w innych wodach, co spowodowało dla większości polskich armatorów utratę możliwości prowadzenia działalności zarobkowej opartej na komercyjnych połowach dorsza.

Mając na uwadze dynamikę zmian uwarunkowań prawnych w odniesieniu do sektora rybołówstwa morskiego, Polska nie poparła dokumentu określającego stanowisko Rady UE wobec projektu rozporządzenia o EFMR na kolejną perspektywę finansową UE z uwagi na jego małą elastyczność w zakresie specyfik regionalnych. Przyjęcie podejścia ogólnego Rady UE umożliwiło prezydencji fińskiej sformułowanie założeń mandatu i podjęcie negocjacji trójstronnych. W trakcie prezydencji fińskiej przeprowadzono dwa trilogi – w dn. 19 listopada 2019 r. oraz w dn. 10 grudnia 2019 r.

Podczas przewodnictwa Finlandii w Radzie UE prowadzone były prace nad rozporządzeniem Rady ustalającym uprawnienia do połowów na 2020 rok w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim, które sfinalizowano podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dn. 14-15 października 2019 r. Odnośnie do poszczególnych stad eksploatowanych przez Polskę, Rada przyjęła następujące ustalenia na 2020 rok (w porównaniu do kwot połowowych obowiązujących na rok 2019):

- dorsz stada zachodniego (podobszary 22-24 Morza Bałtyckiego) – zmniejszono kwotę o – 60%;

Dodatkowo dla dorsza stada zachodniego od dnia 1 lutego do 31 marca, w podrejonach 22-23 i od 1 czerwca do 31 lipca w podrejonie 24, ustanowiony został okres ochronny. W podobszarze 24 niedozwolone są ukierunkowane połowy dorsza i jest możliwy wyłącznie przyłów.

- dorsz stada wschodniego (podobszary 25-32 Morza Bałtyckiego) – zmniejszono kwotę o – 92%.

Kwota połowowa dorsza stada wschodniego będzie mogła zostać wykorzystana wyłącznie na przyłów. Zakazane będą połowy ukierunkowane tego gatunku w celach innych niż naukowe. Dodatkowo dla dorsza stada wschodniego od dn. 1 maja do dn. 31 sierpnia, w podrejonach 25-26, ustanowiony został okres ochronny.

W zakresie rybołówstwa rekreacyjnego Rada wprowadziła następujące rozwiązania:

- połowy dorsza nie będą dopuszczalne w podobszarach 25-26; w podobszarze 24 zakazane będą połowy powyżej 6 Mm;

- w podobszarach 22-23 i w podobszarze 24 do 6 Mm zatrzymać będzie można maksymalnie 5 sztuk dorsza na osobę na dzień, a w okresie od 1 lutego do 31 marca w podobszarach 22-23 i w podobszarze 24 do 6 Mm maksymalnie 2 sztuki na osobę na dzień.

Poniższa tabela pokazuje wielkość kwot połowowych UE oraz tych, które zostały przyznane Polsce na 2020 rok, w stosunku do 2019 rok, na Morzu Bałtyckim.

GATUNEK	Kwota UE na 2019 r.	Kwota UE na 2020 r.	Doradztwo ICES	GATUNEK	Kwota dla Polski na 2019 r.	Kwota dla Polski na 2020 r.	zmiana w stosunku do kwot z 2019 r. (tony)	Zmiana %
DORSZ podobszar 22-24	9 515	3 806	7 245	DORSZ podobszar 22-24	1 111	444	-667	-60,0%
DORSZ podobszar 25-32	24 112	2000 (wyłącznie przyłów)	0	DORSZ podobszar 25-32	6 377	529 (wyłącznie przyłów)	-5 848	-91,7%
ŁOSOŚ 22-31 (szt.)	91 132	86 575	113 796	ŁOSOŚ 22-31 (szt.)	5 729	5442	-287	-5,1%
ŚLEDŹ podobszar 22-24	9 001	3 150	0	ŚLEDŹ podobszar 22-24	1 171	410	-761	-65,0%
ŚLEDŹ podobszar 25-32	170 360	153 384	157 447	ŚLEDŹ podobszar 25-32	42 444	38 215	-4 229	-10,0%
GŁADZICA 22-32	10 122	6 894	10 452	GŁADZICA 22-32	1 518	1 034	-484	-32,0%
SZPROT 22-32	270 772	210 147	203 027	SZPROT 22-32	79 497	61 697	-17 800	-22,0%

Podczas prezydencji Finlandii prowadzone były prace nad rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającym rozporządzenie (UE) 2016/1139 w zakresie wprowadzenia pułapów zdolności połowowej w odniesieniu do dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, gromadzenia danych i środków kontroli na Morzu Bałtyckim oraz zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do trwałego zaprzestania działalności połowowej flot poławiających dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego. Celem rozporządzenia jest łagodzenie skutków społeczno-gospodarczych związanych z decyzją o zamknięciu w 2020 r. ukierunkowanych połowów dorsza we wschodnim Bałtyku i znacznym ograniczeniu działalności połowowej mającej wpływ na to stado dorsza. Doszło również do znacznego zmniejszenia możliwości połowowych dotyczących dorsza i śledzia w zachodniej części Bałtyku.

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dn. 16-17 grudnia 2019 r., Rada ustaliła podejście ogólne w sprawie ww. rozporządzenia nowelizującego. Zgodnie z uzgodnionym przez Radę UE kompromisowym tekstem prezydencji, państwa członkowskie, po spełnieniu warunków określonych w rozporządzeniu, będą mogły stosować środki na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej. Wypracowane podejście ogólne stanowi mandat Rady UE do negocjacji z Parlamentem Europejskim. Rada UE rozpocznie negocjacje z Parlamentem, gdy tylko ustali on swoje stanowisko.

W zakresie realizacji polityki rybołówstwa poza obszarem Morza Bałtyckiego najistotniejsze było, przyjęcie na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, w dn. 16-17 grudnia 2019 r., rozporządzenia Rady ustalającego uprawnienia do połowów na 2020 rok dla pewnych stad ryb i grup stad ryb, stosowane w wodach UE oraz – w odniesieniu do statków UE – w niektórych wodach nienależących do UE. Polska popiera zarządzanie zasobami zgodnie z celami WPRy (ustalenie TAC na podstawie dostępnego doradztwa naukowego, przyjętych planów zarządzania i osiągnięcia MSY do roku 2020). W zakresie TAC ustalanego dla stad ważnych dla Polski Polska zaakceptowała propozycję. Kluczowe dla Polski przyjmowane na grudniowej Radzie UE kwoty to: dorsz na obszarze Svalbard (obszar I i IIB), halibut niebieski obszaru I,II (wody międzynarodowe NEAFC) karmazyn Morza Irmingera, karmazyn obszaru I,II (wody międzynarodowe NEAFC) oraz makreła i śledź na północnym Atlantyku – wykorzystywane przez flotę dalekomorską.

4.3 Transport

Transport drogowy

Prezydencji fińskiej udało się osiągnąć porozumienie międzyinstytucjonalne do części rynkowej i socjalnej Pakietu Mobilności I. W dn. 20 grudnia 2019 r. COREPER I zaakceptował kompromisowe

teksty porozumień, przy sprzeciwie Polski i 8 krajów (Bułgarii, Litwy, Łotwy, Rumunii i Węgier, jak również Cypru, Estonii i Malty) oraz przy wstrzymaniu się od głosu Belgii i Wielkiej Brytanii. Kolejnymi etapami będzie przyjęcie przez Radę stanowiska w I czytaniu oraz Parlament Europejski w II czytaniu.

Polska ma istotne zastrzeżenia do osiągniętego porozumienia. W naszej ocenie będzie ono niekorzystne dla transportu, środowiska i gospodarki UE. Wprowadzenie nowych przepisów może skutkować wzrostem cen usług transportowych i w konsekwencji - towarów na jednolitym rynku, co zmniejszy konkurencyjność UE w skali globalnej. Przyjęcie porozumienia w wynegocjowanym przez prezydencję fińską kształcie rodzi poważne ryzyko negatywnych skutków dla branży transportu drogowego w Polsce.

Zastrzeżenia Polski dotyczą przede wszystkim obowiązku regularnego powrotu pojazdu do kraju siedziby oraz wprowadzenia ograniczeń w wykonywaniu usług kabotażowych i przewozów polegających na wielokrotnym załadunku i rozładunku (operacje typu „*multi-drop*”) w ramach *lex specialis*. Rezultatem ich wprowadzenia będzie zmniejszenie efektywności przewozów, wzrost pustych przebiegów, a zatem i wzrost emisji CO₂, co potwierdziły analizy przygotowane przez naukowców z Instytutu Transportu Samochodowego (ITS). Obowiązek powrotu pojazdu do państwa siedziby stanowi sztuczną barierę administracyjną, mającą na celu utrudnienie funkcjonowania firm transportowych, w szczególności z państw Europy Środkowo-Wschodniej, a szczególnie dotkliwe będzie dla państw znajdujących się na zewnętrznych granicach UE.

Polska negatywnie ocenia także następujące elementy porozumienia: utrzymanie modelu przewidującego podział operacji na objęte delegowaniem (*cross-trade* i kabotaż) i wyłączone spod przepisów delegowania (bilateralne i tranzyt), okres karencji w kabotażu, wprowadzenie nowego wymogu dysponowania odpowiednią liczbą kierowców normalnie umiejscowionych w centrum operacyjnym firmy, objęcie pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 2,5 t przepisami rynkowymi i socjalnymi UE, niezapewnienie kierowcom swobody w zakresie wyboru miejsca powrotu, gdzie będą mogli odebrać odpoczynek (wskazano możliwość powrotu do miejsca zamieszkania kierowcy lub do centrum operacyjnego przedsiębiorcy), zakaz odbioru regularnych tygodniowych okresów odpoczynku w pojazdach bez rozwiązania problemu braku właściwej infrastruktury w UE, nierealistyczne terminy wprowadzenia tachografów inteligentnych II wersji oraz brak rozwiązań gwarantujących uczciwą konkurencję pomiędzy przewoźnikami UE oraz przewoźnikami z krajów trzecich, których nowe przepisy nie będą obowiązywać.

Z inicjatywy Polski, przy poparciu KE i szeregu innych państw członkowskich (Łotwa, Bułgaria, Węgry, Litwa, Irlandia, Malta, Republika Czeska, Rumunia) **udało się natomiast wprowadzić do tekstu kompromisowego wyłączenie międzynarodowego transportu drogowego spod przepisów delegowania długoterminowego**. Uchroni to firmy transportowe przed obowiązkiem stosowania po upływie 12-miesięcznego limitu w całości prawa pracy państwa przyjmującego, co stanowiłoby jeszcze większe obciążenie niż stosowanie zasad delegowania pracowników.

Polska korzystnie ocenia również wynegocjowanie uproszczonego i zharmonizowanego katalogu obowiązków administracyjnych, który wyeliminuje najbardziej uciążliwe rozwiązania przewidziane w ustawodawstwach niektórych państw członkowskich.

Prezydencja fińska, przy poparciu Polski, doprowadziła do wynegocjowania finalnego tekstu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie elektronicznych informacji dotyczących transportu towarowego (eFTI). Tekst uwzględnia uwagi zgłaszane przez Polskę, w tym zwłaszcza: wskazania, że dane powinny być dostępne we wszystkich językach urzędowych UE; ustalenia dot. dobrowolności stosowania przepisów rozporządzenia przez podmioty gospodarcze; doprecyzowania, że podmioty publiczne nie będą ponosiły dodatkowych kosztów w związku z korzystaniem z danych pochodzących z systemu. W ramach negocjacji wypracowano kompromis, który stanowi, że okres dla państw członkowskich na przygotowanie się do stosowania przepisów rozporządzenia eFTI będzie wynosił 5 lat, co jest zbieżne z marginesem negocjacyjnym, jakim Polska dysponowała w tej kwestii.

Prezydencja fińska, mimo poparcia Polski, nie doprowadziła do przyjęcia podejścia ogólnego Rady (wobec utworzenia się mniejszości blokującej z udziałem Niemiec, Włoch, Szwecji, Niderlandów, Luksemburga, Grecji) do projektu zmiany dyrektywy w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Eurowinieta).

Dzięki staraniom Polski udało się wprowadzić do tekstu projektu dwie, istotne zmiany, co umożliwiło Polsce udzielenie poparcia dla podejścia ogólnego Rady:

- dodano motyw preambuły, który przesądza o możliwości stosowania przez państwa członkowskie opłaty z tytułu kosztów zewnętrznych dla pojazdów ciężkich (która – zgodnie z brzmieniem tekstu podejścia ogólnego – miałaby stać się opłatą obowiązkową) tylko na tych fragmentach sieci drogowej, na której pobierana jest opłata infrastrukturalna;

- podniesiono wartość procentową, która definiuje tzw. istotną zmianę do wysokości 10% (zwiększenie przychodów z poboru opłat drogowych w wyniku zmiany stawek opłat nieprzekraczające tego progu umożliwia m.in. stosowanie dotychczasowych przepisów w odniesieniu do obowiązujących umów koncesyjnych i tym samym zabezpiecza stronę publiczną przed wystąpieniem zdarzeń odszkodowawczych po stronie koncesjonariuszy).

W ramach przygotowań do bezumownego wyjścia Wielkiej Brytanii z UE (brexit) zostały przyjęte rozporządzenia mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu ewentualnego bezumownego brexitu i zapewniające zachowanie minimalnego poziomu skomunikowania w zakresie transportu lotniczego, drogowego i kolejowego. W związku z przesunięciem przez Radę Europejską terminu brexitu do dn. 31 stycznia 2020 r., Komisja Europejska przedstawiła rozporządzenie, w którym zaproponowała przedłużenie stosowania już wcześniej przyjętych: rozporządzenia w zakresie transportu drogowego do dn. 31 lipca 2020 r., a lotniczego - do dn. 24 października 2020 r. Polska popierała przyjęcie wniosku Komisji Europejskiej, gdyż zapewni on ciągłość połączeń drogowych i lotniczych w przypadku zrealizowania scenariusza bezumownego wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE.

Transport morski

Prezydencja fińska, przy poparciu Polski, doprowadziła do zaawansowania prac poświęconych zmianie rozporządzenia UE 2015/757 z dn. 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego, która ma na celu częściową harmonizację wymagań tego rozporządzenia z analogicznymi wymaganiami dotyczącymi monitorowania, raportowania i weryfikacji, ustanowionymi w 2016 r. przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO). Prace zainicjowane zostały wnioskiem Komisji Europejskiej z dn. 4 lutego 2019 r., były prowadzone w okresie prezydencji rumuńskiej, a następnie kontynuowane przez prezydencję fińską w ramach pierwszego czytania w organach przygotowawczych Rady ds. Środowiska. Uwagi strony polskiej zgłaszane podczas prac doprowadziły m.in. do uwzględnienia w projekcie aktu istotnych z punktu widzenia systemu monitorowania spraw dotyczących urządzeń zużywających paliwo, definicji paliw oraz stosownych aktualizacji wykazów urządzeń i rodzajów zużywanych paliw w trakcie okresu raportowego, co pozwala poprawić jednoznaczność wymagań UE spójnie z regulacjami IMO. W październiku 2019 r. przyjęto mandat Rady do negocjacji z Parlamentem Europejskim. W listopadzie podczas posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności ENVI Parlamentu Europejskiego odbyła się pierwsza wymiana poglądów nt. wniosku zmieniającego rozporządzenie (UE) 2015/757. Rozpatrzenie projektu sprawozdania w Komisji ENVI, składanie poprawek oraz głosowanie na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego planowane jest w okresie luty-maj 2020 r.

Kwestie Intermodalności i Sieci Intermodalne

Prezydencja fińska przyjęła, przy poparciu Polski, podejście ogólne do projektu rozporządzenia w sprawie usprawnienia środków na rzecz poczynienia postępów w realizacji transeuropejskiej sieci transportowej – Smart TEN-T. Tekst podejścia ogólnego Rady uwzględnia kluczowe postulaty

Polski a w toku negocjacji, dzięki aktywnym działaniom Polski, udało się wypracować zapisy projektu, które nie zaburzą dotychczas sprawnie działającego w Polsce systemu realizacji inwestycji infrastrukturalnych i zagwarantują odpowiednią elastyczność państw członkowskich

Transport kolejowy

Prezydencja fińska przyjęła, przy poparciu Polski, podejście ogólne do projektu rozporządzenia dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym. Projekt rozporządzenia zapewnia zachowanie równowagi między wzmocnieniem praw pasażerów w ruchu kolejowym, a ograniczeniem obciążeń dla przedsiębiorstw kolejowych.

4.4 Telekomunikacja

Polska wzięła aktywny udział w kolejnej fazie prac nad projektem rozporządzenia ws. ochrony prywatności w sieciach i usługach łączności elektronicznej (rozporządzenia o e-prywatności), podkreślając potrzebę zagwarantowania wysokiego poziomu ochrony prywatności i poufności w odniesieniu do komunikacji elektronicznej w ramach Unii Europejskiej a zarazem dbałości o rozwój innowacyjnych technologii. Polska w szczególności zwracała uwagę, iż rozporządzenie powinno:

- zapewniać rozwiązania, które są zrównoważone i dostosowane do nowych technologii;
- gwarantować równe warunki działania dla dostawców podobnych typów usług i podmiotów przetwarzających te same kategorie danych.

Polska także po raz kolejny zachęciła Komisję Europejską do przeprowadzenia nowej oceny skutków projektu w świetle pierwszych efektów funkcjonowania rozporządzenia ogólnego o ochronie danych osobowych (RODO). W opinii Polski nowa ocena skutków powinna określić, czy przepisy RODO nie są wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony prywatności w sieciach łączności elektronicznej w UE. Ponieważ ta faza dyskusji zakończyła się jedynie przyjęciem kolejnego sprawozdania z postępu prac, Polska planuje dalszy udział w pracach nad dokumentem, o ile nowa Komisja Europejska zadecyduje o ich kontynuacji.

4.5 Zdrowie

Ocena Technologii Medycznych (HTA)

Prezydencja fińska przedstawiła nową propozycję dotyczącą kluczowych artykułów (od 5 do 8) projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny technologii medycznych i zmiany dyrektywy 2011/24/UE. Z uwagi na trwającą rozbieżność opinii państw członkowskich Radzie nie udało wypracować się częściowego podejścia ogólnego, prace nad artykułami będą kontynuowane w trakcie prezydencji chorwackiej.

Polska na podstawie dotychczasowych dyskusji, podtrzymuje negatywne stanowisko względem inicjatywy Komisji Europejskiej. Oprócz Polski, wśród państw negatywnie nastawionych do przedstawionego projektu są również Niemcy, Francja, Bułgaria, Czechy i Hiszpania. Niemcy i Francja przedstawiły jednak kompromisowe stanowisko dotyczące art. 5-8 projektu.

Polska podkreśla, że pozytywnie odnosi się do dobrowolnej współpracy państw członkowskich w zakresie wspólnych ocen technologii medycznych na poziomie UE i popiera dążenia do zapewniania możliwości wykorzystania w większym stopniu niż obecnie rezultatów wspólnych prac w państwach członkowskich UE. Nie należy jednak uniemożliwiać państwom członkowskim dokonywania własnych ocen klinicznych.

Przebieg dotychczasowych prac nad projektem nie daje jednoznacznych podstaw, aby twierdzić, że proponowane w formie i treści rozwiązanie pozwoli na osiągnięcie głównego celu rozporządzenia, jakim jest ujednoczony, równy i szybki dostęp pacjentów do nowoczesnych technologii we wszystkich krajach UE, ponieważ o rzeczywistym dostępie w dalszym ciągu będą decydowały ocena krytyczna efektywności klinicznej oraz, w szczególności, względy ekonomiczne. Wybrzmiewające z projektu

rozporządzenia cele skupiają się wokół innowacyjności i podniesienia konkurencyjności europejskiego przemysłu farmaceutycznego oraz nałożenia sztywnych ram współpracy w zakresie HTA, a nie na poprawie systemu ochrony zdrowia dla pacjentów oraz wypracowaniu najwyższych standardów oceny technologii medycznych. Wobec powyższego uzasadnione jest ryzyko, iż paneuropejska ocena technologii medycznych na zasadach określonych w przedmiotowym projekcie nie wpłynie na polepszenie jakości i dostępności do terapii pacjentów w Polsce oraz w Europie. Nadal w projekcie zawarte jest zbyt wiele niejasnych i pozostawionych do uregulowania w formie aktów wykonawczych i aktów delegowanych kwestii, których zakres jest nieokreślony. Należy przypomnieć, że akty delegowane mogą zmieniać jedynie elementy nieistotne aktu podstawowego. W opinii Polski przedstawiona propozycja wykracza poza ten zakres. Takie działanie w istotnym stopniu podnosi ryzyko projektu i ogranicza wyrażenie poparcia dla jego realizacji w dotychczasowej formie i treści. Zdaniem Polski projekt rozporządzenia nie stanowi odpowiedzi na potrzeby związane z prowadzeniem wspólnych prac nad metodologią i ujednoczaniem wykorzystywanych narzędzi, udostępnianiem danych klinicznych, a jednocześnie w bardzo dużym stopniu ingeruje w polityki refundacyjne poszczególnych państw członkowskich odbierając im uprawnienia do stanowienia w tym zakresie i podejmowania decyzji o aktualne oraz opartych o regionalne potrzeby pacjentów i finansowe możliwości danego kraju.

Główną kwestią sporną pozostaje kwestia odejścia od decyzyjności KE w odniesieniu do zatwierdzania wspólnych raportów naukowych. Oznacza to że, z uwagi na brak osobowości prawnej Grupy Koordynacyjnej opracowywane raporty nie mogą stanowić podstawy do stosowania obligatoryjności w stosunku do państw członkowskich oraz przemysłu. Co ważne, w trakcie dyskusji Służby Prawne Rady podkreśliły, że jeśli zastosowana zostanie niepewność w rozporządzeniu odnośnie do decyzyjności KE – wówczas w przyszłości przy pierwszym zaskarżeniu kwestia ta będzie musiała zostać rozstrzygnięta w postępowaniu sądowym. Na ostatnim posiedzeniu grupy roboczej KE zdecydowanie negatywnie opowiedziała się wobec całkowitej rezygnacji z decyzyjnej roli KE w procesie, co zostało również poparte przez inne państwa członkowskie, opowiadające się za kierunkowo obligatoryjnym podejściem do projektu rozporządzenia.

4.6 Ochrona konsumentów

W dn. 28 listopada 2019 r. Rada ds. Konkurencyjności przyjęła podejście ogólne w stosunku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylającej dyrektywę 2009/22/WE w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk. Celem proponowanego wniosku jest modernizacja i zastąpienie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dn. 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów. Wniosek uwzględnia wyniki przeglądu prawa konsumenckiego (REFIT) oraz raport Komisji z dn. 25 stycznia 2018 r. dotyczący wdrożenia zalecenia Komisji z dn. 11 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych zasad dotyczących mechanizmów zbiorowego dochodzenia roszczeń o zaprzestanie bezprawnych praktyk oraz roszczeń odszkodowawczych w państwach członkowskich, dotyczących naruszeń praw przyznanych na mocy prawa Unii (2013/396/UE). W wersji zaakceptowanej przez Radę uwzględniło kluczowe dla Polski postulaty, m.in.:

- a) umożliwienie funkcjonowania dwóch oddzielnych mechanizmów zapewniających ochronę zbiorowych interesów konsumentów – w Polsce bowiem istnieje już od wielu lat administracyjny system nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, zgodnie z którym Prezes UOKiK może wydawać decyzje administracyjne wskazujące naruszenia przepisów w tym zakresie;
- b) pozostawienie konsumentom prawa do wycofania się z postępowania w przypadku niezadowolenia z jego przebiegu – w takim przypadku konsumenci nie będą związani jego rozstrzygnięciem;

c) pozostawienie możliwości uznania ostatecznej decyzji sądu lub organu administracji stwierdzających naruszenie zbiorowych interesów konsumentów jako dowodu naruszenia w innych postępowaniach dotyczących tego samego naruszenia i tego samego przedsiębiorcy (tzw. prejudykat);

d) takie sformułowania przepisów intertemporalnych, które w jasny sposób wskazują, iż nie zostaje naruszona zasada *lex retro non agit* w stosunku do powództw wniesionych od/po dacie, od kiedy stosowana będzie niniejsza dyrektywa.

Tekst podejścia ogólnego (oprócz Polski) poparty: Czechy, Węgry, Dania, Niemcy, Francja, Belgia, Włochy, Irlandia, Grecja, Rumunia, Estonia, Cypr, Łotwa, Szwecja, Malta, Chorwacja, Litwa, Słowacja, Portugalia, Bułgaria, Luksemburg i Słowenia. Od głosu wstrzymały się natomiast Austria i Niemcy. Swoją deklarację wyrażającą niezadowolenie ze zbyt niskiego poziomu harmonizacji w kwestii wzajemnego uznawania podmiotów upoważnionych przekazały: Luksemburg, Łotwa, Czechy, Słowacja i Cypr.

Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych w dn. 8 listopada 2019 r. przyjęła projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG z dn. 5 kwietnia 1993 r., dyrektywę 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywę 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześniania przepisów UE dotyczących ochrony konsumenta. Polska wstrzymała się od głosu, podobnie jak Austria i Niemcy. Słowacja głosowała przeciw. Dyrektywa została przyjęta przez Parlament Europejski i Radę w dn. 27 listopada 2019 r. Dyrektywa została opublikowana w dn. 18 grudnia 2019 r.

Polska nie mogła wyrazić akceptacji dla dyrektywy w kształcie zaproponowanym w ostatecznym tekście kompromisowym po trilogu z PE. W związku z tym Polska znalazła się w gronie tych państw członkowskich, które wstrzymały się od głosu (wobec braku szans na utworzenie mniejszości blokującej). Zaproponowane rozwiązania – w ocenie Polski – nie pozwalają na osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów. Powodem takiego stanowiska były przede wszystkim regulacje dotyczące sprzedaży poza lokalem przedsiębiorstwa (door to door) (art. 3 ust. 5 dyrektywy 2005/29/WE). Zakres przepisów został na etapie prac PE ograniczony jedynie do „niezamówionych wizyt w domach konsumenta” oraz „wycieczek”. Taka regulacja jest – w świetle problemów występujących w Polsce – niewystarczająca. Polska wielokrotnie w trakcie prac nad tekstem dyrektywy podnosiła, że największe problemy związane ze sprzedażą poza lokalem, występują na różnego rodzaju pokazach. Zaproponowane zmiany, nieobejmujące swym zakresem tego typu wydarzeń, nie pozwolą na skuteczną interwencję legislacyjną w tym zakresie. Polska podkreśliła także, że poparcie dyrektywy w kształcie przedłożonym na posiedzeniu Coreper uniemożliwiłoby dalsze prace nad przyjęciem skutecznych rozwiązań legislacyjnych na poziomie krajowym mających na celu eliminację patologicznych zjawisk rynkowych.

4.7 Turystyka

O odbyły się dwa posiedzenia Rady Unii Europejskiej na rzecz konkurencyjności i wzrostu sektora turystycznego, skupiające się w głównej mierze na zwiększaniu roli cyfryzacji. W czasie dyskusji podkreślano rolę turystyki jako jednego z kluczowych obszarów gospodarki europejskiej, z pozytywnym wpływem na wzrost ekonomiczny, rozwój regionalny i zatrudnienie w UE. Podczas posiedzeń zwrócono uwagę na maksymalizację korzyści oraz możliwości jakie oferuje digitalizacja w celu dalszego rozwoju branży. Polska brała udział w obu spotkaniach, z zadowoleniem przyjmując inicjatywę PREZ FI dotyczącą stałego rozwoju sektora turystycznego poprzez podnoszenie kwalifikacji i podążanie za trendami.

Prezydencja przedstawiła informację na temat prac podczas posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dn. 28-29 listopada 2019 r.

Polska brała także udział w organizowanym w Helsinkach Europejskim Forum Turystyki, podczas którego tematem przewodnim również była rola cyfryzacji w dynamicznie rozwijającej się gospodarce oraz sprostanie rosnącym oczekiwaniom sektora turystycznego.

4.8 Kwestie instytucjonalne UE i przyszłość UE

Ze względu na rozpoczynające się nowe cykle prac Parlamentu Europejskiego, Komisji i Rady Europejskiej, kwestie instytucjonalne miały istotne znaczenie w trakcie prezydencji fińskiej. Podczas nadzwyczajnego posiedzenia w dn. 30 czerwca – 2 lipca 2019 r., Rada Europejska wybrała Charlesa Michela (Belgia) na przewodniczącego Rady Europejskiej (rozpoczął swój mandat w dn. 1 grudnia 2019 r.). Jednocześnie RE podjęła decyzję o przedstawieniu Parlamentowi Europejskiemu kandydatury Ursuli von der Leyen (Niemcy) na przewodniczącą Komisji Europejskiej, a także nominowała kandydatów na stanowiska wysokiego przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (Josep Borrell Fontelles, Hiszpania) oraz prezesa Europejskiego Banku Centralnego (Christine Lagarde, Francja). Polska brała aktywny udział w tych dyskusjach i poparła powyższy pakiet nominacji.

Parlament Europejski

W dn. 2 lipca 2019 r. Parlament Europejski zebrał się na pierwszym posiedzeniu w ramach nowej kadencji. Przewodniczącym Parlamentu Europejskiego w kadencji lipiec 2019 – grudzień 2021 został David Sassoli (S&D, Włochy). Otwartą kwestią pozostaje natomiast przedstawicielowi której z grup politycznych przypadnie przewodniczenie Parlamentowi Europejskiemu w kolejnej 2,5-letniej kadencji.

W Parlamencie Europejskim zasiada 51 przedstawicieli Polski, z czego delegacja polska ma dominującą pozycję w grupie ECR (26 mandatów, tj. ponad 40% ogółu mandatów ECR) i znaczącą w grupie EPP (17 mandatów; druga najliczniejsza delegacja krajowa po niemieckiej). Spośród najważniejszych stanowisk i funkcji zajmowanych i pełnionych przez posłów z Polski, zarówno z perspektywy organizacji prac Parlamentu Europejskiego, jak i działań merytorycznych, należy wskazać w szczególności:

- prezydium: wiceprzewodniczącą Parlamentu Europejskiego została poseł Ewa Kopacz (EPP), a kwestorem poseł Karol Karski (ECR);
- grupy polityczne: wiceprzewodniczącą grupy EPP została poseł Ewa Kopacz, a współprzewodniczącym grupy ECR poseł Ryszard Legutko;
- komisje i podkomisje: role pierwszych wiceprzewodniczących pełnią posłowie: Witold Waszczykowski (ECR) w komisji AFET (Sprawy Zagraniczne), poseł Janusz Lewandowski (EPP) w komisji BUDG (Budżet), poseł Zdzisław Krasnodębski (ECR) w komisji ITRE (Przemysł, Badania Naukowe i Energia), poseł Krzysztof Hetman (EPP) w komisji REGI (Rozwój Regionalny). Role trzecich wiceprzewodniczących pełnią posłowie: Róża Thun und Hohenstein (EPP) w komisji IMCO (Rynek Wewnętrzny i Ochrona Konsumentów) oraz poseł Ryszard Czarnecki (ECR) w komisji PETI (Petycje). Rolę czwartego wiceprzewodniczącego w komisji FEMM (Prawa Kobiet i Równouprawnienie) pełni poseł Robert Biedroń (S&D);
- delegacje: poseł Witold Waszczykowski (ECR) został przewodniczącym Delegacji do Komisji Parlamentarnej Stowarzyszenia UE-Ukraina, poseł Ryszard Czarnecki (ECR) przewodniczącym Delegacji do komisji współpracy parlamentarnej UE-Rosja, poseł Robert Biedroń (S&D) przewodniczącym Delegacji do spraw stosunków z Białorusią, poseł Radosław Sikorski (EPP) przewodniczącym Delegacji do spraw stosunków ze Stanami Zjednoczonymi, a poseł Magdalena Adamowicz (EPP) przewodniczącą Delegacji do spraw stosunków z Republiką Południowej Afryki.

Komisja Europejska

W pierwszych tygodniach prezydencji fińskiej sfinalizowany został proces nominacji nowej przewodniczącej Komisji Europejskiej⁷. Akceptacja przez Parlament Europejski kandydatury Ursuli von der Leyen umożliwiła rozpoczęcie procesu uzgadniania nominacji państw członkowskich na komisarzy. W dn. 10 września 2019 r. Rada UE przyjęła decyzję ws. listy osób, które zamierza mianować członkami Komisji, a przewodnicząca-elekt KE przedstawiła propozycję struktury i podziału tek w ramach kolegium Komisarzy na lata 2019-2024. Po przesłuchaniach kandydatów na komisarzy we właściwych merytorycznie komisjach Parlamentu Europejskiego, zatwierdził on skład Komisji na sesji plenarnej w dn. 27 listopada⁸. Na tej podstawie Rada Europejska przyjęła w dn. 28 listopada, w ramach procedury pisemnej, decyzję w sprawie mianowania Komisji Europejskiej, zgodnie z którą kadencja nowej Komisji rozpoczęła się w dn. 1 grudnia 2019 r. Opóźnienie o miesiąc terminu rozpoczęcia funkcjonowania nowej Komisji związane było z odrzuceniem przez Parlament Europejski kandydatów Węgier, Rumunii i Francji na komisarzy i koniecznością przeprowadzenia procesu przesłuchań nowych kandydatów we właściwych komisjach Parlamentu.

W skład nowej Komisji Europejskiej, oprócz przewodniczącej i komisarzy weszło również ośmiu wiceprzewodniczących, odpowiedzialnych za koordynację prac komisarzy w ramach priorytetowych klastrów tematycznych. Trzech z nich nosi tytuł wykonawczych wiceprzewodniczących („*executive vice-presidents*”) i będzie jednocześnie pełniło funkcję komisarzy nadzorujących bezpośrednio konkretne Dyrekcje Generalne. Struktura Komisji odzwierciedla priorytety tematyczne wyznaczone przez U. von der Leyen w jej „*Wytycznych Politycznych*” dla nowej Komisji. Kandydat Polski, Janusz Wojciechowski, objął tekę komisarza ds. rolnictwa.

Dyskusja o przyszłości UE

W swoich Wytycznych Politycznych dla nowej Komisji Europejskiej U. von der Leyen zawarła propozycję zorganizowania Konferencji w sprawie przyszłości Europy, która miałaby w założeniu trwać od 2020 do 2022 r. Szczegółowe cele i zakres Konferencji mają zostać ustalone wspólnie przez Radę, Parlament Europejski i Komisję. Przewodnicząca U. von der Leyen wyraziła otwartość na przewodniczenie Konferencji przez przedstawiciela Parlamentu, a także wskazała na gotowość Komisji do realizacji wniosków, które wypłyną z jej przebiegu, w tym w zakresie ewentualnych zmian legislacyjnych, a w razie potrzeby również zmian traktatowych. Publikacja komunikatu KE w tej sprawie, pierwotnie planowana na 18 grudnia 2019 r., została przełożona ze względu na miesięczne opóźnienie w inauguracji prac nowego kolegium komisarzy i planowana jest na styczeń 2020 r.

Rada Europejska przyjęła w dn. 12 grudnia 2019 r. konkluzje w sprawie Konferencji, zgodne ze stanowiskiem Polski. Rada Europejska zwróciła się do chorwackiej prezydencji o wypracowanie stanowiska Rady co do tematyki, zakresu, składu uczestników i funkcjonowania Konferencji oraz o nawiązanie na tej podstawie współpracy z Parlamentem Europejskim i Komisją. Podkreśliła, że Konferencja powinna opierać się na szerokich konsultacjach z obywatelami. Priorytetowe znaczenie należy nadać realizacji przyjętej w czerwcu 2019 r. Agendy Strategicznej oraz osiągnięciu konkretnych rezultatów z korzyścią dla obywateli UE. Zaznaczono, że proces przygotowań do Konferencji i jej przebieg muszą w pełni uwzględniać równowagę międzyinstytucjonalną i traktatowo określone role poszczególnych instytucji UE. Przywódcy podkreślili, że instytucje UE i państwa członkowskie, w tym ich parlamenty, powinny mieć poczucie współodpowiedzialności za przebieg i wyniki konferencji, a sam proces powinien mieć charakter inkluzywny, uwzględniający w równym stopniu wszystkie państwa członkowskie.

⁷ Podczas głosowania na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w dn. 16 lipca 2019 r. kandydaturę Ursuli von der Leyen poparło 383 deputowanych do PE (do wyboru wymagane były 374 głosy „za”), przy 327 głosach „przeciw” i 22 głosach wstrzymujących się.

⁸ Za zatwierdzeniem Komisji głosowało 461 postów, przeciw opowiedziało się 157, a 89 wstrzymało się od głosu. W związku z negatywnym stanowiskiem właściwych komisji Parlamentu Europejskiego nowych kandydatów na komisarzy musiały przedstawić Węgry, Rumunia i Francja.

Lista załączników

1. Rozliczenia finansowe pomiędzy RP a UE
2. Informacja o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz funduszy pozaunijnych
3. Plan prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (przygotowany na podstawie ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu)
4. Wykaz stanowisk do aktów prawnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w I poł. 2019 r.
5. Wykaz stanowisk do dokumentów pozalegisłacyjnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w I poł. 2019 r.

Rozliczenia finansowe pomiędzy Polską a Unią Europejską w okresie lipiec – listopad 2019 r.

1. Saldo

W ciągu 5 miesięcy prezydencji fińskiej odnotowano pozytywne saldo rozliczeń pomiędzy Unią Europejską a Rzeczpospolitą Polską, która osiągnęła pozycję beneficjenta netto w wysokości **+ 3,12 mld EUR**.

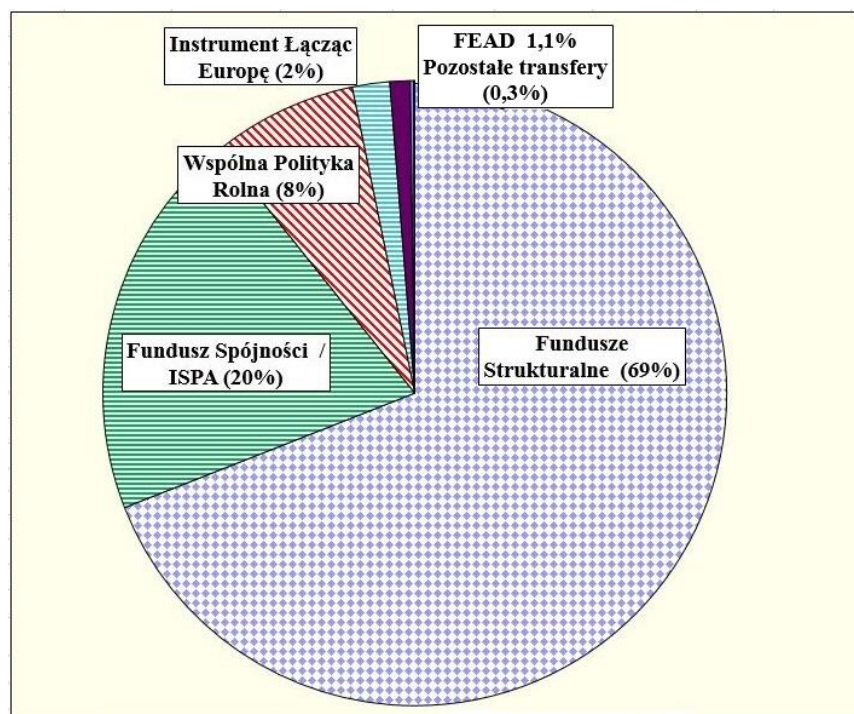
Tabela 1. Transfery finansowe Rzeczpospolita Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2019 (w EUR).

Fundusze Strukturalne	3 447 885 961
Fundusz Spójności / ISPA	1 011 094 344
Wspólna Polityka Rolna (WPR)	374 671 007
Instrument Łącząc Europę (CEF)	96 687 892
FEAD	52 566 500
Fundusze Migracyjne	8 609 211
Pozostałe transfery*	8 063 272
Transfery razem	4 999 578 187
Składka członkowska	1 878 869 020
Zwrot środków do budżetu UE	104 652
Saldo	3 120 604 515

* W pozycji „Pozostałe transfery” dane na koniec października 2019 r.

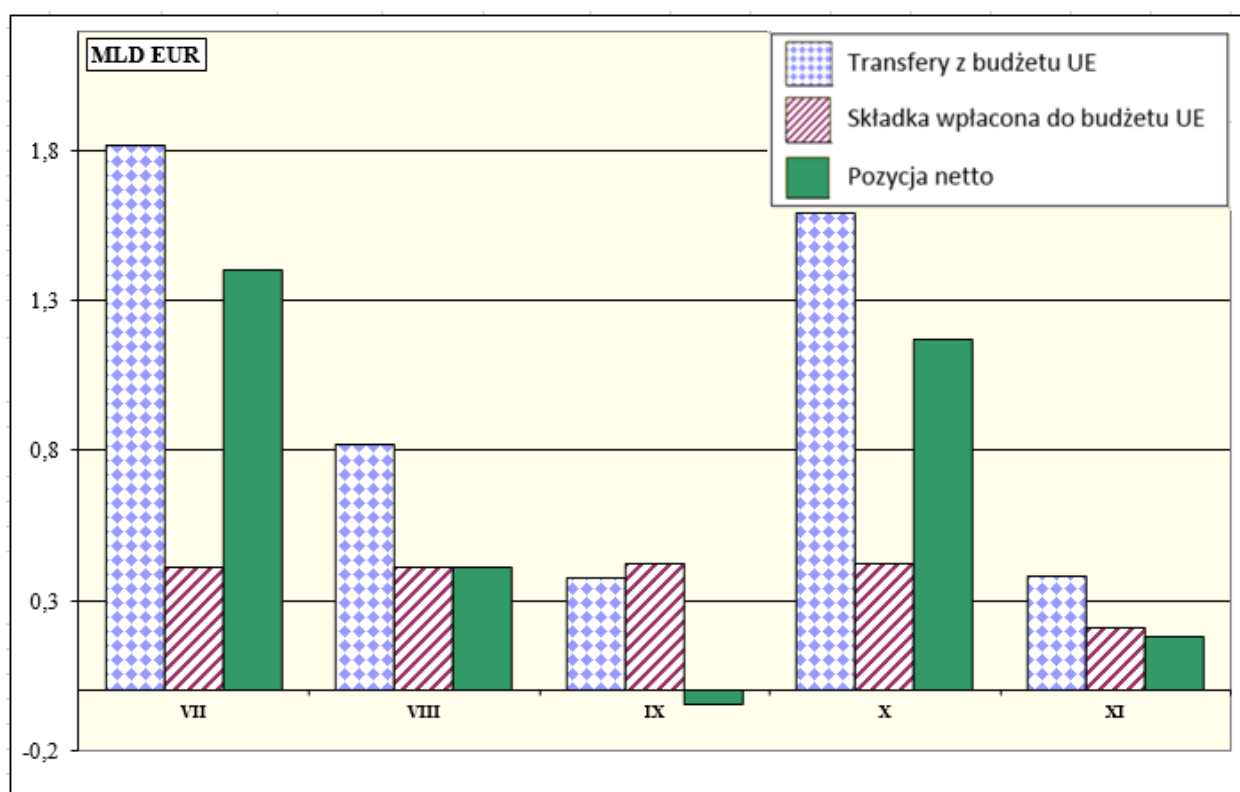
2. Transfery do Polski

Wykres 1. Struktura transferów finansowych z budżetu Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2019.

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2019 r. Rzeczpospolita Polska otrzymała z budżetu ogólnego Unii Europejskiej **4,99 mld EUR**. Najważniejsze pozycje wśród przepływów finansowych stanowiły transfery przeznaczone na finansowanie projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych (**3,45 mld EUR**), na Fundusz Spójności/ISPA (**1 mld EUR**), Wspólną Politykę Rolną (**375 mln EUR**) oraz na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” (**97 mln EUR**). Transfery z budżetu UE obejmowały także środki z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD (**53 mln EUR**) i z tytułu Funduszy Migracyjnych (**8,6 mln EUR**). Do Rzeczypospolitej Polskiej wpływają także środki klasyfikowane jako „Pozostałe transfery”. W omawianym okresie łączna kwota tych środków osiągnęła **8 mln EUR**.

Wykres 2. Transfery, składka członkowska oraz saldo rozliczeń finansowych Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2019 (w mln EUR).

3. Składka do budżetu UE

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2019 r. Rzeczpospolita Polska wpłaciła do budżetu ogólnego UE składkę w wysokości **1,88 mld EUR**, w tym:

- z tytułu zasobu własnego opartego o DNB: 1,18 mld EUR,
- z tytułu zasobu własnego opartego o VAT: 241 mln EUR,
- z tytułu tradycyjnych zasobów własnych: 342 mln EUR,
- z tytułu mechanizmów korekcyjnych (rabatu brytyjskiego oraz korekt przyznanych Szwecji i Królestwu Niderlandów): 111 mln EUR.

Informacja o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności w Polsce (stan na 1 grudnia 2019 r.)

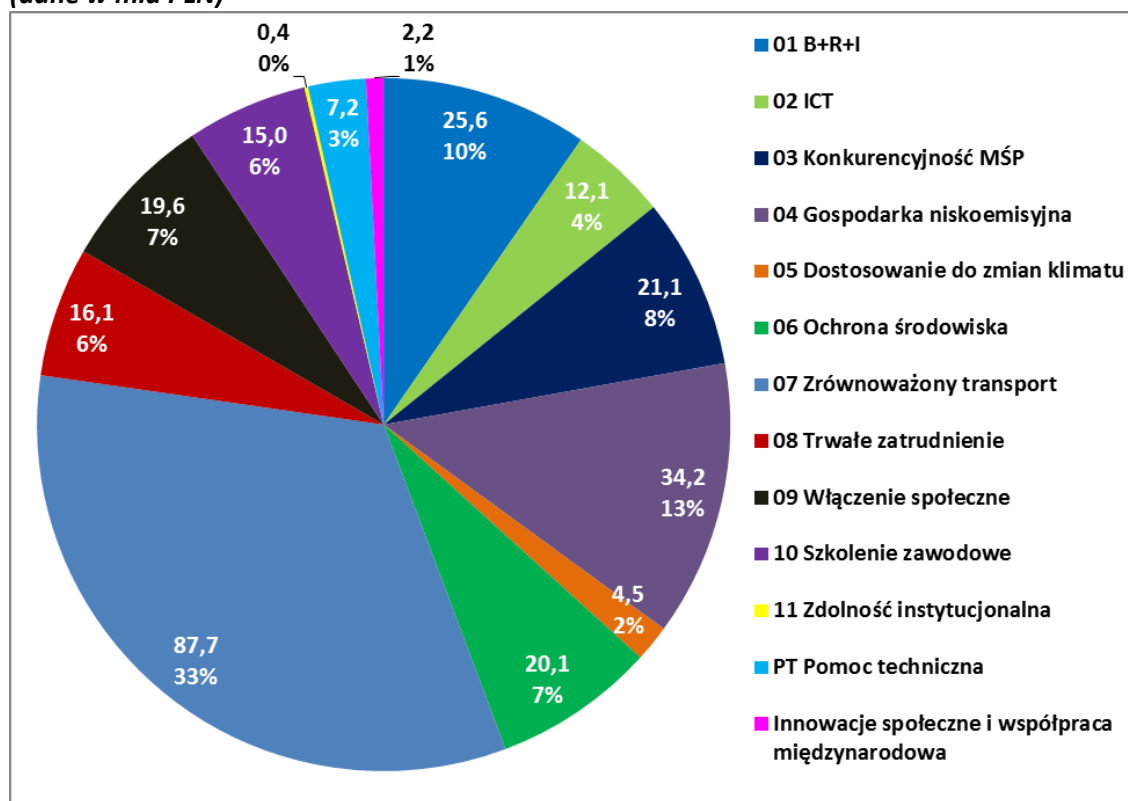
Perspektywa finansowa 2014-2020

Według danych wygenerowanych z systemu informatycznego SL2014, do 1 grudnia 2019 r. złożono 123 662 wnioski o dofinansowanie projektów na całkowitą kwotę 717,4 mld zł. Wartość dofinansowania UE we wnioskach o dofinansowanie wyniosła 440,2 mld zł, co stanowi 133%¹ alokacji. W ramach krajowych programów operacyjnych beneficjenci złożyli 42 043 wnioski o dofinansowanie projektów o wartości wkładu UE 274,8 mld zł (140% alokacji), natomiast dla regionalnych programów operacyjnych złożono 81 619 wniosków o dofinansowanie o wartości wkładu UE 165,4 mld zł (122% alokacji).

Od uruchomienia programów do 1 grudnia 2019 r. podpisano z beneficjentami 56 392 umowy o dofinansowanie na całkowitą kwotę 437,6 mld zł. Kwota dofinansowania UE, na jaką opiewają podpisane umowy, wynosi 265,8 mld zł, co stanowi 80% alokacji. W ramach programów krajowych podpisano łącznie 15 706 umów o dofinansowanie, angażujących środki UE o wartości 163,2 mld zł (83% alokacji), natomiast w ramach programów regionalnych wsparciem objęto 40 686 projektów o wartości dofinansowania UE 102,6 mld zł (tj. 76% alokacji).

Najwięcej środków UE (87,7 mld zł, czyli 33% wartości podpisanych umów) przeznaczono na wsparcie zrównoważonego transportu. Znacząca pula środków zaangażowana została również w projekty z zakresu promowania gospodarki niskoemisyjnej (34,2 mld zł, czyli 13% wartości podpisanych umów), wsparcia w zakresie B+R+I (25,6 mld zł, tj. 10% wartości podpisanych umów) oraz wsparcia działalności MŚP (21,1 mld zł, czyli 8% wartości podpisanych umów).

Wykres. Wartość dofinansowania UE w umowach o dofinansowanie w rozbiciu na cele tematyczne (dane w mld PLN)

¹ Do wyliczenia wartości alokacji środków UE zastosowano kurs EBC z przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca, tj. 1 EUR = 4,3212 PLN.

Wartość środków UE rozliczonych na poziomie beneficjentów wyniosła 171,1 mld zł, w tym dofinansowanie UE – 116,0 mld zł (co stanowi 35% alokacji). W ramach krajowych programów operacyjnych rozliczono wydatki w części wkładu UE o wartości 68,4 mld zł (tj. 35% alokacji), natomiast w regionalnych programach operacyjnych – 47,7 mld zł (tj. 35% alokacji).

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane finansowe w zakresie stanu wdrażania poszczególnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

PROGRAM OPERACYJNY	wnioski o dofinansowanie			umowy o dofinansowanie			Środki rozliczone z beneficjentami		
	liczba	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	liczba	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	% wykorzystania alokacji
PO Inteligentny Rozwój	21 997	96 252	259%	5 845	29 042	78%	8 653	23%	
PO Infrastruktura i Środowisko	3 788	121 328	102%	2 351	101 437	86%	45 010	38%	
PO Polska Cyfrowa	1 494	19 122	204%	458	8 615	92%	1 943	21%	
PO Pomoc Techniczna	287	2 445	81%	283	2 260	75%	1 551	51%	
PO Polska Wschodnia	2 573	12 028	139%	1 005	6 554	76%	3 864	45%	
PO Wiedza Edukacja Rozwój	11 904	23 645	116%	5 764	15 322	75%	7 329	36%	
Krajowe programy operacyjne	42 043	274 820	139%	15 706	163 229	83%	68 350	35%	
RPO Woj. Dolnośląskiego	6 130	11 359	117%	3 352	7 254	75%	4 011	41%	
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	3 215	7 537	92%	2 015	5 682	69%	2 134	26%	
RPO Woj. Lubuskiego	1 509	4 250	108%	943	2 993	76%	1 290	33%	
RPO Woj. Łódzkiego	5 809	11 588	119%	2 774	7 276	75%	2 977	31%	
RPO Woj. Lubelskiego	5 606	11 056	115%	3 467	7 527	78%	3 666	38%	
RPO Woj. Mazowieckiego	7 215	11 667	129%	3 155	6 966	77%	3 542	39%	
RPO Woj. Małopolskiego	6 159	16 399	132%	3 229	9 497	76%	4 107	33%	
RPO Woj. Opolskiego	2 037	4 544	111%	1 192	3 263	80%	1 920	47%	
RPO Woj. Podlaskiego	4 593	6 786	129%	1 899	3 920	75%	1 692	32%	
RPO Woj. Podkarpackiego	5 526	11 830	129%	2 681	6 982	76%	4 042	44%	
RPO Woj. Pomorskiego	3 667	9 766	121%	1 704	6 991	87%	3 005	37%	
RPO Woj. Śląskiego	8 812	18 880	126%	4 146	11 059	74%	4 546	30%	
RPO Woj. Świętokrzyskiego	5 180	8 708	148%	2 037	4 320	73%	1 864	32%	
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	6 456	9 281	124%	3 461	5 380	72%	2 318	31%	
RPO Woj. Wielkopolskiego	6 670	14 622	138%	2 869	8 712	82%	4 090	39%	
RPO Woj. Zachodniopomorskiego	3 035	7 113	103%	1 762	4 788	69%	2 450	35%	
Regionalne programy operacyjne	81 619	165 386	122%	40 686	102 612	76%	47 655	35%	
RAZEM	123 662	440 205	133%	56 392	265 841	80%	116 005	35%	
Programy EWT (w EUR)	506	621 089 851	187%	232	308 995 406	93%	124 840 247	38%	

PLAN PRAC NAD PROJEKTAMI USTAW WYKONUJĄCYCH PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ (PRZYGOTOWANY NA PODSTAWIE UST. 1A ART. 125A REGULAMINU SEJMU).

PROJEKTY USTAW PRZYJĘTE PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W OKRESIE LIPIEC - GRUDZIEŃ 2019 R.

W okresie lipiec – grudzień 2019 r. Rada Ministrów przyjęła 16 projektów ustaw, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej, tj.:

- projekt ustawy o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym;
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz ustawy – Prawo energetyczne;
- projekt ustawy o pracy na statkach rybackich;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym;
- projekt ustawy – Prawo zamówień publicznych;
- projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych;
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo pocztowe oraz ustawy – Prawo telekomunikacyjne;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo farmaceutyczne oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o rozstrzyganiu sporów dotyczących podwójnego opodatkowania oraz zawieraniu uprzednich porozumień cenowych;
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o ochronie roślin przed agrofagami;
- projekt ustawy o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

	Zmieniany/nowy akt prawny	Zakres zmian	Termin implementacji
1.	projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1222	14.08.2015

	innych ustaw	ustanawiającego wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi	
2.	projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/692 zmieniającej dyrektywę 2009/73/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego	24.02.2020
3.	projekt ustawy o zmianie ustawy o efektywności energetycznej	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	25.06.2020
4.	projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw	transpozycja dyrektywy Rady (UE) 2018/822 zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych	31.12.2019
5.	projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw	transpozycja: - dyrektywy Rady (UE) 2018/1910 zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w odniesieniu do harmonizacji i uproszczenia niektórych przepisów w systemie podatku od wartości dodanej dotyczących opodatkowania handlu między państwami członkowskimi; - dyrektywy Rady (UE) 2017/952 zmieniającej dyrektywę (UE) 2016/1164 w zakresie rozbieżności w kwalifikacji struktur hybrydowych dotyczących państw trzecich	31.12.2019
6.	projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz projekt ustawy o centralnej bazie rachunków	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 zmieniającej dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu	10.01.2020 10.03.2020 10.09.2020
7.	projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	uzupełnienie transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiej i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłączenie II)	-
8.	projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2370 zmieniającej dyrektywę 2012/34/UE w odniesieniu do otwarcia rynku krajowych kolejowych przewozów pasażerskich oraz zarządzania infrastrukturą kolejową	25.12.2018
9.	projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	transpozycja: - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 w sprawie interoperacyjności systemu kolei w Unii Europejskiej - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/798 w sprawie bezpieczeństwa kolei	16.06.2020
10.	projekt ustawy o systemach homologacji typu i nadzoru rynku silników spalinowych wewnętrznego	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1628 w sprawie wymogów dotyczących wartości granicznych	06.10.2016 01.01.2017

	spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach	emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz homologacji typu w odniesieniu do silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach	
11.	projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep	20.05.2017
12.	projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz ustawy – Prawo o ruchu drogowym	wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-127/17 Komisja przeciwko RP (dopuszczenie ruchu pojazdów o nacisku do 11,5 t/oś)	21.03.2019
13.	projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/645 zmieniającej dyrektywę 2003/59/WE w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób oraz dyrektywę 2006/126/WE w sprawie praw jazdy	23.05.2020
14.	projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze	wykonanie rozporządzenia Komisji (UE) 2019/317 ustanawiającego system skuteczności działania i opłat w jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej	17.03.2019
15.	projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze	wykonanie rozporządzenia Komisji (UE) 2019/103 zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1998 w odniesieniu do wyjaśnienia, harmonizacji i uproszczenia, a także wzmocnienia niektórych szczególnych środków ochrony lotnictwa	01.02.2019 31.12.2020
16.	projekt ustawy o gatunkach obcych	- transpozycja dyrektywy Komisji (UE) 2018/350 zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE w odniesieniu do oceny ryzyka organizmów zmodyfikowanych genetycznie dla środowiska naturalnego - wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych	29.09.2019 01.01.2015
17.	projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych	09.10.2019
18.	projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw	transpozycja: - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/849 zmieniającej dyrektywę 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/850 zmieniającej dyrektywę	05.07.2020

		1999/31/WE w sprawie składowania odpadów - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych	
19.	projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/958 w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów	30.07.2020
20.	projekt ustawy o zmianie ustawy o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/957 zmieniającej dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług	30.07.2020
21.	projekt ustawy o zmianie ustawy o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych	08.06.2019 25.05.2021
22.	projekt ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii	01.11.2018 r.
23.	projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących zadania Inspekcji Weterynaryjnej	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin	14.12.2019
24.	projekt ustawy o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 ustanawiającego przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych	15.07.2019 16.04.2020 16.07.2022
25.	projekt ustawy o zmianie ustawy o charakterystyce energetycznej budynków oraz innych ustaw	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	10.03.2020
26.	projekt ustawy o wzajemnym uznawaniu towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z	19.04.2020

	państwie członkowskim	prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim	
27.	projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 w sprawie zwalczania terroryzmu	08.09.2018
28.	projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw	transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym	11.06.2019
29.	projekt ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw	uzupełnienie transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej	20.07.2015
30.	projekt ustawy o zmianie ustawy o broni i amunicji	transpozycja: - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/853 zmieniającej dyrektywę 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni	14.09.2018 14.12.2019
31.	projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym	- dyrektywy wykonawczej Komisji (UE) 2019/68 ustanawiającej specyfikacje techniczne dotyczące oznakowania broni palnej i jej istotnych komponentów zgodnie z dyrektywą Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni - dyrektywy wykonawczej Komisji (UE) 2019/69 ustanawiającej specyfikacje techniczne dotyczące broni alarmowej i sygnałowej zgodnie z dyrektywą Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni	17.01.2020 17.01.2020
32.	projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw	wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1155 zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 810/2009 ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy	02.02.2020
33.	projekt ustawy o zmianie ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin oraz niektórych innych ustaw	- uzupełnienie transpozycji dyrektywy 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich - wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1157 w sprawie poprawy zabezpieczeń dowodów osobistych obywateli Unii i dokumentów pobytowych wydawanych obywatelom Unii i członkom ich rodzin korzystającym z prawa do swobodnego przemieszczania się	- 02.08.2021
34.	projekt ustawy o zmianie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz niektórych innych ustaw	wykonanie: - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, - rozporządzenia Komisji (UE) 2017/542 zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin przez dodanie załącznika w sprawie zharmonizowanych informacji	20.01.2009 01.06.2015 01.01.2020

		związanych z pomocą w nagłych przypadkach zagrożenia zdrowia	
35.	projekt ustawy o wyrobach medycznych	wykonanie: - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 w sprawie wyrobów medycznych - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/746 w sprawie wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro	25.05.2017

WYKAZ STANOWISK DO AKTÓW PRAWNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁ. 2019 R.

Lp.	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data przekazania Polsce dokumentu przez instytucje UE	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE	Data przyjęcia przez KSE stanowiska przygotowanego na wniosek Sejmu lub Senatu RP
1	COM(2019) 208	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów	2019-06-14	MI	2019-06-28	-
2	COM(2019) 330	Wniosek Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027: wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy	2019-07-11	MNISW	2019-07-25	-
3	COM(2019) 331	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Instytutu Innowacji i Technologii (wersja przekształcona)	2019-07-11	MNISW	2019-07-25	-
4	COM(2019) 354	Wniosek rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram zarządzania instrumentem budżetowym na rzecz konwergencji i konkurencyjności dla strefy euro	2019-07-31	MF	2019-08-14	-

Załącznik 4

5	COM(2019) 359	Wniosek Decyzja Rady zmieniająca decyzję Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”)	2019-08-05	MF	2019-08-14	-
6	COM(2019) 380	Wniosek: Rozporządzenie Rady ustalające uprawnienia do połowów na 2020 rok dla niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/124 w odniesieniu do uprawnień do połowów w innych wodach	2019-09-09	MGM	-	2019-09-23
7	COM(2019) 396	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/501 i rozporządzenie (UE) 2019/502 w odniesieniu do okresów ich stosowania	2019-09-09	MI	2019-09-23	-
8	COM(2019) 397	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1309/2013 w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020)	2019-09-09	MiIR	2019-09-23	-
9	COM(2019) 398	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/2403 w odniesieniu do upoważnień dla unijnych statków rybackich do połowów na wodach Zjednoczonego Królestwa oraz w odniesieniu do operacji połowowych prowadzonych przez statki rybackie Zjednoczonego Królestwa na wodach Unii	2019-09-10	MGM	2019-09-23	-
10	COM(2019) 399	Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim na pokrycie kosztów poważnego obciążenia finansowego powstałego wskutek wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii bez zawarcia umowy.	2019-09-09	MSWiA	2019-09-24	-

Załącznik 4

11	COM(2019) 400	Projekt budżetu ogólnego Unii Europejskiej na rok budżetowy 2020	2019-07-05	MF	2019-07-09	-
12	COM(2019) 401	Wniosek Decyzja Rady w sprawie zawarcia Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o readmisji osób przebywających nielegalnie	2019-09-23	MSWiA	-	2019-10-07
13	COM(2019) 403	Wniosek: Decyzja Rady w sprawie zawarcia Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz	2019-09-09	MSZ	-	2019-09-23
14	COM(2019) 404	Wniosek Decyzja Rady dotycząca podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o readmisji osób przebywających nielegalnie	2019-09-23	MSWiA	-	2019-10-07
15	COM(2019) 405	Wniosek: Decyzja Rady w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz	2019-09-09	MSZ	-	2019-09-23
16	COM(2019) 411	Wniosek: Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie udzielenia dalszej pomocy makrofinansowej Jordaniemu Królestwu Haszymidzkiemu.	2019-09-09	MF	2019-09-20	-
17	COM(2019) 457	Wniosek: Decyzja Rady w sprawie stanowiska, które ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Wspólnego Komitetu CETA utworzonego na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia decyzji regulującej sprawy administracyjne i organizacyjne dotyczące funkcjonowania Trybunału Apelacyjnego	2019-12-17	MR	-	2019-12-23
18	COM(2019) 458	Wniosek: Decyzja Rady w sprawie stanowiska, które ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Wspólnego Komitetu CETA utworzonego na mocy	2019-12-17	MR	-	2019-12-23

Załącznik 4

19	COM(2019) 459	Wniosek Decyzja Rady w sprawie stanowiska, które ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Komitetu ds. Usług i Inwestycji utworzonego na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia kodeksu postępowania członków Trybunału i członków Trybunału Apelacyjnego oraz mediatorów	2019-12-17	MR	-	2019-12-23		
20	COM(2019) 460	Wniosek: Decyzja Rady w sprawie stanowiska, które ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Komitetu ds. Usług i Inwestycji utworzonego na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, w odniesieniu do przyjęcia zasad mediacji, które mają być stosowane przez strony sporów inwestycyjnych	2019-12-17	MR	-	2019-12-23		
21	COM(2019) 461	Wniosek: Rozporządzenie Rady w sprawie środków dotyczących wykonania i finansowania budżetu ogólnego Unii w 2020 r. w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii.	2019-09-13	MSZ	2019-09-26	-		
22	COM(2019) 521	Zalecenie. Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2019 r.	2019-07-10	MPIT	-	2019-07-24		

Załącznik 4

23	COM(2019) 564	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) 2016/1139 w zakresie wprowadzenia pułapów zdolności połowowej w odniesieniu do dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, gromadzenia danych i środków kontroli na Morzu Bałtyckim oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do trwałego zaprzestania działalności połowowej flot połowiących dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego	2019-11-07	MGM	2019-11-21	-
24	COM(2019) 580	Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do dyscypliny finansowej począwszy od roku budżetowego 2021 oraz rozporządzenie (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do elastyczności między filarami w odniesieniu do roku kalendarzowego 2020	2019-11-12	MRIRW	2019-11-26	-
25	COM(2019) 581	Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w roku 2021 oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 228/2013, (UE) nr 229/2013 i (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do zasobów i ich rozdziału na rok 2021 oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013 i (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do ich zasobów i ich stosowania w roku 2021	2019-11-15	MRIRW	2019-12-12	-
26	COM(2019) 619	Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wieloletni plan zarządzania zasobami tuńczyka błękitnopłetwego we wschodnim Atlantyku i w Morzu Śródziemnym oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1936/2001, (UE) 2017/2107 i (UE) 2019/833 oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2016/1627	2019-11-28	MGM	2019-12-12	-

Załącznik 4

27	COM(2019) 620	Wniosek: Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca decyzję nr 573/2014/UE w sprawie wzmocnionej współpracy między publicznymi służbami zatrudnienia.	2019-09-11	MRPIPS	2019-09-24	-
28	COM(2019) 623	Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 654/2014 dotyczące wykonywania praw Unii w zakresie stosowania i egzekwowania zasad handlu międzynarodowego	2019-12-12	MR	2019-12-23	-

WYKAZ STANOWISK DO DOKUMENTÓW POZALEGISLACYJNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁ. 2019 R.

Lp.	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data wystąpienia Parlamentu z wnioskiem o przekazanie stanowiska	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE
1	C(2019) 4421	Zalecenie Komisji z dnia 18.6.2019 r. w sprawie projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu w Polsce obejmującego lata 2021–2030.	2019-08-27	ME	2019-10-15
2	COM(2019) 260	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2019 r.	2019-07-03	MSZ	2019-07-24
3	COM(2019) 319	Sprawozdanie Komisji. Kontrola stosowania prawa Unii Europejskiej. Sprawozdanie roczne za 2018 r.	2019-08-27	MSZ	2019-09-08
4	COM(2019) 333	Sprawozdanie Komisji: Sprawozdanie roczne za rok 2018 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz w sprawie stosunków z parlamentami narodowymi.	2019-08-27	MSZ	2019-09-06
5	COM(2019) 343	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Umocnienie praworządności w Unii. Plan działania.	2019-08-27	MSZ	2019-10-01
6	COM(2019) 500	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Europejski semestr 2019: zalecenia dla poszczególnych krajów.	2019-07-03	MPiIT	2019-07-24

Załącznik 5

7	COM(2019) 553	Opinia Komisji w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylającego decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom	2019-11-25	MSZ	2019-12-20
8	JOIN(2019) 9	Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady: UE i Azja Środkowa – nowe możliwości wzmocnienia partnerstwa (JOIN(2019) 9 wersja ostateczna)	2019-06-12	MSZ	2019-07-08
9	SWD(2019) 186	Commission Staff Working Document Evaluation of the European Union Solidarity Fund 2002-2017	2019-06-12	MSWiA	2019-07-05